

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 7.10.2003
KOM(2003) 582 lopullinen

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE,
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE
SEKÄ ALUEIDEN KOMITEALLE**

SAPARD-OHJELMAN VUOSIKERTOMUS vuodelta 2002

SISÄLLYSLUETTELO

1.	TIIVISTELMÄ	3
2.	SAPARD-OHJELMAN NYKYTILANNE.....	5
2.1	Sapard-virastojen hyväksyminen ja tuen hallinnoinnin siirtämistä koskevat päätökset5	
3.	SAPARD-OHJELMAN SOVELTAMINEN.....	6
3.1	Lainsäädännön muutokset.....	6
3.2	Toteutuminen vuonna 2002: rahoitukseen ja talousarvioon liittyvät kysymykset.....	14
3.3	Tilintarkastustuomioistuimeen liittyvä työ	17
4.	VÄLIARVIOINTI	17
5.	SAPARD-OHJELMA OPPIMISPROSESSINA: AVAINKYSYMYKSIÄ VUONNA 2002.....	19
5.1	Maksusitoumusten seuranta	19
5.2	Tulvat	20
5.3	Asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti rahoitetut seminaarit.....	21
6.	VALTIOISTA RIIPPUMATTOMIEN JÄRJESTÖJEN OSALLISTUMINEN SAPARD-OHJELMAAN	22
7.	SAPARD-OHJELMAAN LIITTYVÄ EUROOPAN PETOSTENTORJUNTAVIRASTON (OLAF) TYÖ	23
8.	JULKISET HANKINNAT	23
9.	EHDOKASMAIDEN SELVITYKSET.....	24
	LIITTEET	50
	LIITE A – Monivuotista rahoitussopimusta ja vuotuisia rahoitussopimuksia koskeva tapahtuma-aikataulu	50
	LIITE B – Ohjelmiin vuoden 2002 loppuun mennessä tehdyt muutokset.....	53
	LIITE C – Hallinnoinnin siirtäminen: aikataulu ja kattavuus.....	54
	LIITE D – Lopullisille edunsaajille tehdyt maksusitoumukset.....	55
	LIITE E – Komissiolle tehtyjen menoilmoitusten perusteella suoritettavat maksut.....	59

1. TIIVISTELMÄ

Tämä on komission kolmas kertomus maatalouden ja maaseudun kehittämisen erityisestä liittymisohjelmasta (Sapard-ohjelmasta).

Heinäkuussa 2001 julkaistussa ensimmäisessä kertomuksessa KOM(2001) 341 annettiin yleiskuva Sapard-välineestä sekä kuvattiin välineen käyttöönoton taustoja, oikeusperustaa, rahoitusjärjestelyjä ja toteuttamista edeltäneitä tehtäviä. Kertomuksessa annettiin taustatietoja välineestä. Siinä voitiin antaa melko vähän tietoa käytännön soveltamisesta, koska tuolloin vasta kaksi maata pystyi soveltamaan välinettä. Heinäkuussa 2002 julkaistu toinen kertomus KOM(2002) 434 kattoi vuoden 2001, jolloin viisi Sapard-ohjelman tuen piiriin kuuluvaa pystyi soveltamaan välinettä. Vaikka nämä maat muodostivat puolet tuen piiriin kuuluvista maista, niiden osuus kaikkien maiden kokonaismäärärahoista oli alle neljännes.

Edellä kuvatun tilanteen takia komissio korosti vuoden 2001 kertomuksessa, että jos välinettä arvioidaan yhteisön talousarviomäärärahojen maksamisen perusteella, siitä saattaa saada aivan väärän kuvan. Sapard-välinettä arvosteltiin kuitenkin usein juuri tällä perusteella.

Vuoden 2001 kertomuksen julkaisemisen jälkeen välineen menot ovat kasvaneet tuntuvasti. Varsinkin lopullisille edunsaajille suoritettavat maksut ovat (komission neljännesvuosittain saamien ilmoitusten mukaan) lisääntyneet jyrkästi vuonna 2002. Vuoden 2002 viimeistä vuosineljännestä koskevissa ilmoituksissa maksuja oli yli 20 miljoonaa euroa. Määrä oli kaksi kertaa suurempi kuin edeltävällä vuosineljänneksellä, jolloin maksuja puolestaan oli noin kolminkertainen määrä sitä edeltävään vuosineljänneksen verrattuna. Tähän päästiin siten, että Puolalle ja Romanian eli kahdelle selvästi suurimmalle edunsaajajamalle suoritettiin ainoastaan ennakkomaksuja. Kun nämä maat esittävät omaa osuuttaan välineen talousarviomäärärahoista vastaavan määrän maksupyynnöksi, sillä on tuntuva vaikutus maksujen kokonaismäärään.

Komissio on silti edelleen vakuuttunut siitä, että välinettä arvioitaessa on otettava huomioon muitakin tekijöitä kuin talousarvion toteutumisaste. Tähän on useita syitä.

Tässä yhteydessä on syytä huomata, että Sapard-ohjelman edunsaajajamissa – samoin kuin jäsenvaltioiden rakennemenoissa – maksusitoumukset tehdään lopullisille edunsaajille, ennen kuin niitä vastaava yhteisön osarahoitus otetaan talousarviosta.

Edellä mainittu viive ei yleensä näy jäsenvaltioissa, sillä tukikelpoiset menot voidaan kattaa aiempien vuosien riittävän suurien maksusitoumusten perusteella. Esimerkiksi kauden 2000–2006 alussa suuri osa jäsenvaltioiden tukikelpoisista menoista liittyi siis lopullisille edunsaajille kaudella 1994–1999 tehtyihin maksusitoumuksiin. Vastaava tilanne vallitsi kolmessa uudessa jäsenvaltiossa, kun ne alkoivat saada yhteisön määrärahoja lähes välittömästi unioniin liittyttyään. Tuolloin mailla oli valmiit rakenteet tuen myöntämistä varten ja joukko lopullisille edunsaajille jo tehtyjä maksusitoumuksia, joihin voitiin antaa yhteisön osarahoitusta välittömästi maiden liittyttyä unioniin.

Sapard-ohjelmassa viive kuitenkin näkyy. Yhdessäkään edunsaajajamassa ei ollut lopullisille edunsaajille jo tehtyjä maksusitoumuksia, joihin olisi voitu antaa yhteisön osarahoitusta Sapard-välineestä. Jotta Sapard-välineen määrärahat saatiin siirrettyä yhteisöstä lopullisille edunsaajille, oli luotava rakenteita tuen myöntämistä ja valvontaa varten (avainasemassa on päätös tuen hallinnoinnin siirtämisestä). Sen jälkeen näille edunsaajille voidaan tehdä maksusitoumuksia. Vasta maksusitoumusten perusteella voi aiheutua tukikelpoisia menoja, jotka voidaan sittemmin kattaa yhteisön talousarviosta.

Tukijärjestelmien soveltamiseen tarvittavien rakenteiden luominen ei vaikuta yksinomaan Sapard-ohjelman talousarvion toteutumisasteeseen. Tällaiset rakenteet vaikuttavat

myönteisesti edunsaajamaiden kykyyn saada maaseudun kehittämiseen tarkoitettuja määrärahoja niiden liittyttyä unioniin. Niiden merkitystä ei voida mitata vain Sapard-ohjelman talousarvion toteutumisasteen kannalta. Keskeinen tekijä on se, että Sapard-ohjelmaa hallinnoidaan kaikissa edunsaajamaissa täysin hajautetulta pohjalta. Sapard-väline on sikäli ainutlaatuinen, että liittymistä edeltävissä Phare- ja Ispa-välineissä komissio vastaa vielä laajentumista edeltävinä kuukausina ainakin tiettyjen keskeisten osien hallinnoinnista. Sapard-ohjelmassa komissio ei osallistu minkään keskeisen osan hallinointiin. Kaikissa kymmenessä Sapard-ohjelman edunsaajamaassa – kuten jäsenvaltioiden rakennerahastojenkin kohdalla – kansalliset viranomaiset vastaavat täysin välineen hallinnoinnista. Komissio vastaa ainoastaan jälkikäteen suoritettavasta valvonnasta.

Komissio päätti jo vuoden 2000 alussa, että Sapard-ohjelmaa on hallinnoitava täysin hajautetulta pohjalta. Yhtenä perusteluna oli käsiteltävien hankkeiden suuri määrä. Hankkeita, joista oli tehty sopimus edunsaajien kanssa, oli vuoden 2002 lopussa jo 2 160 ja vuoden 2003 kesäkuun lopussa yli 7 000. Kieli aiheuttaa omat ongelmansa (kaikkia hankkeita hallinnoidaan asianomaisen edunsaajamaan kielellä), eikä komissio olisi pystynyt hallinnoimaan näin monia hankkeita lisäämättä henkilöstöään tuntuvasti. Ehdokasmaiden katsottiin myös saavan hajautetusta hallinnoinnista taitoja ja kokemuksia, joista on niille uusina jäsenvaltioina paljon hyötyä, sillä niiden avulla voidaan parantaa hallinnollisia valmiuksia.

Jotkin tahot pitivät hajautettua hallinointia liian suurena haasteena. Komissio ei missään vaiheessa ollut tätä mieltä. Haaste oli suuri, mutta kaikki edunsaajamaat ovat kyenneet vastaamaan siihen.

Hajautettu hallinointi, johon liittyy huolellinen valmistautuminen (ja jälkikäteen suoritettava valvonta), vastaa myös sitä näkemystä, jonka Euroopan parlamentti esitti vastuuvapauden myöntämistä varainhoitovuonna 2001 koskeneessa mietinnössään. Se pyysi komissiota varmistamaan, että ehdokasmailla on asianmukaisia kirjanpito-, tilintarkastus- ja valvontajärjestelmiä. Prosessi, joka johtaa päätökseen Sapard-ohjelman hallinnoinnin hajauttamisesta, on merkittävä askel Euroopan parlamentin toivomaan suuntaan ainakin yhteisön talousarviomäärärahojen suojaamisen osalta.

Komissio pitää myönteisenä myös Sapard-välineen merkitystä laajentumisprosessissa. Laajentumisneuvottelujen päätteeksi EU katsoi, että Sapard-ohjelman täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia olisi hyödynnettävä mahdollisimman paljon etenkin siten, että Sapard-viraston kautta toteutetaan ja hallinnoidaan joko EMOTR:n ohjausosastosta tai tukiosastosta rahoitettavia tulevia maaseudun kehittämistoimenpiteitä. Neuvotteluissa todettiin myös, että jaksotettuja määrärahoja (kuten Sapard-ohjelman määrärahoja) olisi käytettävä maaseudun kehittämiseen tarkoitettuna väliaikaisen välineen täytäntöönpanoon. Nämä huomiot ovat kiinnostavia myös vastuuvapauden myöntämistä varainhoitovuonna 2000 koskeneen työn kannalta. Tuolloin rahoitus-, hallinointi- ja valvontamenettelyjä pidettiin monimutkaisina ja mahdollisesti tarpeettomina maan liittyttyä unioniin. Nyt on selvää, että monet edunsaajamaat haluavat unioniin liittyttyään käyttää Sapard-ohjelmaa varten luotuja rakenteita sellaisinaan (tai ainakin säilyttää ne suurelta osin).

Tässä kertomuksessa kuvataan vuonna 2002 tehtyä työtä ja sen tuloksia. Kertomuksessa on selvitetty myös vuoden 2003 alussa tapahtunutta kehitystä silloin, kun rajan vetäminen vuoden 2002 loppuun olisi antanut lukijalle puutteellisen käsityksen asiasta. Kuten vuoden 2001 kertomuksessa, myös tässä kertomuksessa on edunsaajamaiden selvityksiin perustuva luku. Jotta lukuisat selvitykset eivät kuormittaisi tekstiä liikaa eivätkä viivästyttäisi tämän tekstin julkaisemista, edunsaajamailta saatujen kertomusten tekstit on tarkoitettu julkaista osoitteessa http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/index_en.htm eikä tässä asiakirjassa.

2. SAPARD-OHJELMAN NYKYTILANNE

2.1 Sapard-virastojen hyväksyminen ja tuen hallinnoinnin siirtämistä koskevat päätökset

Tuen hallinnoinnin siirtämistä edeltävät valmistelutyöt ja tarkastukset

Tuen hallinnoinnin siirtäminen Bulgariassa, Virossa, Sloveniassa, Liettuassa ja Latviassa vuonna 2001 merkitsi sitä, että lähestymistapaa oli parannettava, jotta jäljellä olevat maat (Tšekki, Unkari, Puola, Romania ja Slovakia) ehtisivät saada päätöksen tuen hallinnoinnin siirtämisestä vuoden 2002 loppuun mennessä.

Vuonna 2001 sovellettuja menettelyjä ja vaatimuksia parannettiin, jotta voitiin helpottaa täytäntöönpanomenettelyjen laadun arviointia ja havaita mahdolliset heikkoudet järjestelmän rakenteessa.

Siksi komissio ei odottanut virallisen hyväksyntäpaketin saapumista, vaan se otti käyttöön järjestelmän epävirallisen ennakkoesittelyn (hallinnointiketju) ja vahvisti sen perusteella mahdollisten korjaustoimien seurantatoimenpiteet.

Kun kunkin maan valmius oli arvioitu, kiinnitettiin huomiota mahdollisiin merkittäviin vaikeuksiin. Etenkin kahdessa maassa (Romania ja Unkari) vaarana oli se, ettei kansallista hyväksyntää saada päätökseen vuonna 2002.

Näihin maihin tehtiin viisi tiedonkeruumatkaa, jotta voitiin arvioida hyväksyntävalmistelujen laatua ja laajuutta.

Tuen hallinnoinnin siirtäminen

Kun valmistelut oli saatu päätökseen ja niiden laatu oli katsottu monivuotisen rahoitussopimuksen vaatimusten kannalta riittäväksi, kansallinen hyväksyntäviranomainen myönsi kansallisen hyväksynnän. Pian tämän jälkeen tehtiin tarkastus ja sitten komission päätös tuen hallinnoinnin siirtämisestä. Päätös tehtiin Tšekin ja Slovakian osalta huhtikuussa, Puolan ja Romanian osalta heinäkuussa ja Unkarin osalta marraskuussa.

Vuonna 2001 aloitettu hallinnoinnin siirtämistä koskeva menettely saatiin siis päätökseen vuoden 2002 marraskuun loppuun mennessä kaikissa kymmenessä ehdokasmaassa ainakin tiettyjen toimenpiteiden osalta.

Niissä maissa, jotka olivat saaneet päätöksen tuen hallinnoinnin siirtämisestä vuonna 2001 tai vuoden 2002 alussa, alettiin valmistella niiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa, jotka sisältyivät maaseudun kehittämisohjelmaan mutta joita ei ollut vielä hyväksytty.

Tuen hallinnoinnin siirtämisen jälkeinen tarkastus (seuranta)

Tarkastajat tekivät neljässä maassa (Bulgaria, Liettua, Puola ja Romania) tarkastuksia tuen hallinnoinnin siirtämisen jälkeen. Niissä varmistettiin, että järjestelmässä aiempien tarkastusten yhteydessä havaitut puutteet oli korjattu.

Tarkastusten aikana havaittiin, että muutokset Sapard-viraston (Romania) ja aluetoimistojen (Puola) henkilöstössä aiheuttivat järjestelmään ylimääräisen riskin, jota on seurattava entistä tiiviimmin.

Tilien tarkastamista ja hyväksymistä koskevat päätökset

Kaksi ehdokasmaata eli Bulgaria ja Viro tekivät menoilmoituksen vuodelta 2001. Komissio teki vuonna 2002 monivuotisen rahoitussopimuksen luvussa A olevan 11 artiklan mukaan

paikalla kaksi tarkastusta, joiden perusteella tehtiin päätös vuoden 2001 tilien tarkastamisesta ja hyväksymisestä.¹

Sääntöjen mukaisuustarkastusta koskeva päätös

Komissio tekee monivuotisen rahoitussopimuksen luvussa A olevan 12 artiklan mukaan päätöksen yhteisön osarahoituksen ulkopuolelle jäävistä menoista, kun se toteaa, että menoja ei ole suoritettu monivuotisen rahoitussopimuksen mukaisesti. Vuoden 2001 lopussa vasta kaksi maata (Bulgaria ja Viro) oli ilmoittanut menot. Vuoden 2002 lopussa menot ilmoittaneiden maiden määrä oli noussut viiteen (Bulgaria, Viro, Liettua, Latvia ja Slovenia).

Jäljellä olevien toimenpiteiden hallinnoinnin siirtäminen (toinen aalto)

Tuen hallinnoinnin siirtämisestä päätettiin toimenpidekohtaisesti. Sapard-virastossa ja kansallisessa rahastossa otettiin käyttöön järjestelmä (ensimmäinen aalto), jossa toteutetaan pääsääntöisesti useimmat muttei kaikkia kunkin ohjelman tärkeimmistä toimenpiteistä. Näin haluttiin välttää siltä, että hitaiden toimenpiteiden valmistelu viivästyttää koko prosessia. Tämän lähestymistavan avulla kaikki osapuolet saivat tuen hallinnoinnin siirtämistä koskevien päätösten ensimmäisellä kierroksella myös kokemusta, josta on niille hyötyä muita toimenpiteitä koskevassa työssä.

Tšekki sai vuoden 2002 kolmannella vuosineljänneksellä päätökseen toimenpiteen 2.3 "Maatalousympäristö" kansallisen hyväksynnän ja pyysi sen hallinnoinnin siirtämistä. Tarkastus tehtiin ennen vuoden loppua.²

Komissio pyysi kaikkia kansallisia hyväksyntäviranomaisia esittämään vuoden 2002 loppuun mennessä aikataulun kansallista hyväksyntää koskevista suunnitelmistaan ja jäljellä olevien toimenpiteiden hallinnoinnin siirtämistä koskevista pyynnöistä. Koska kahdeksan maan kymmenestä on määrä liittyä unioniin toukokuussa 2004, ehdotettiin, että näiden maiden kansalliset hyväksyntäviranomaiset panevat täytäntöön kaikki jäljellä olevat toimenpiteet mahdollisuuksien mukaan yhdellä kertaa.³

3. SAPARD-OHJELMAN SOVELTAMINEN

3.1 Lainsäädännön muutokset

Neuvoston asetusta (EY) N:o 1268/1999 sekä komission soveltamisasetuksia (EY) N:o 2759/1999 ja (EY) N:o 2222/2000 on muutettu.

Sapard-välineen oikeusperusta on neuvoston asetus (EY) N:o 1268/1999 (Sapard-ohjelman perusasetus), josta on olemassa kaksi komission soveltamisasetusta: asetus (EY) N:o 2759/1999 ja asetus (EY) N:o 2222/2000. Koska yhteisön lainsäädäntöä ei sellaisenaan

¹ K/2002/3612. Päätös tehtiin 2.10.2002 eli hieman monivuotisessa rahoitussopimuksessa asetetun määräajan jälkeen.

² Komission päätös tehtiin 19. helmikuuta 2003.

³ Vuoden 2003 alussa seitsemän ehdokasmaan (Bulgaria, Tšekki, Viro, Latvia, Liettua, Romania ja Slovakia) kansalliset hyväksyntäviranomaiset olivat ilmoittaneet suunnitelmistaan. Kansalliset hyväksyntäviranomaiset ovat myöntäneet kansallisen hyväksynnän Bulgariassa (seitsemän toimenpidettä) ja Tšekissä (yksi jäljellä oleva toimenpide).

sovelleta ehdokasmaissa, näiden säädösten pääkohdat sisältyvät erityisvälineeseen eli kunkin maan kanssa tehtävään monivuotiseen rahoitussopimukseen.⁴

Asetuksen (EY) N:o 1268/1999 muuttaminen (neuvoston asetus (EY) N:o 696/2003)

Elokuun puolivälissä 2002 vakavat tulvat aiheuttivat huomattavia tuhoja muun muassa Tšekissä ja Slovakiassa⁵.

Komissio päätti hyvin pian tulvien jälkeen, 28. elokuuta, että yhteisöltä edellytetään toimia poikkeuksellisten luonnonkatastrofien jälkeen muun muassa Sapard-välineen avulla.⁶ Asian kiireellisyyden takia ehdotus tehtiin jo 18. syyskuuta.

Ehdotuksessa otettiin huomioon, että tämäntyyppiset onnettomuudet voivat olla sekä julkisen että yksityisen sektorin eri tahoille huomattava taloudellinen rasite. Komissio katsoi, että näiden onnettomuuksien yhteydessä yhteisön on osoitettava solidaarisuutta asianomaista väestöä kohtaan. Esitettiin, että perustettaisiin Euroopan unionin solidaarisuusrahasto, josta myönnettävät varat maksettaisiin tukena. Lisäksi ehdotettiin Sapard-ohjelman perusasetuksen muuttamista. Ehdotuksessa nostettiin niin tuki-intensiteetin ylärajaa (50 prosentista 75 prosenttiin) kuin myös yhteisön rahoitusosuuden enimmäismäärää (75 prosentista 85 prosenttiin) julkisten menojen kokonaismäärästä mainitunlaisissa hankkeissa.

Ehdotuksen oikeusperustana oli perustamissopimuksen 308 artikla, joten Euroopan parlamentilta oli pyydettyä lausuntoa. Myös Euroopan talous- ja sosiaalikomitealta pyydettiin lausuntoa. Ehdotus oli vielä neuvoston käsiteltävänä, kun voimaan tuli Nizzan sopimus, jossa määrätään tietystä oikeusperustasta, nimittäin EY:n perustamissopimuksen 181 a artiklasta (sellaisena kuin se on muutettuna Nizzan sopimuksella). Ehdotuksen oikeusperustaa oli siis vastaavasti muutettava. Solidaarisuusrahastoa koskeva ehdotus tehtiin myöhemmin kuin Sapard-ohjelmaa koskeva ehdotus, mutta neuvoston asetus annettiin jo 11. marraskuuta 2002.⁷

Sapard-ohjelmaa koskeva ehdotus eteni kuitenkin hitaasti, eikä sitä voitu hyväksyä vielä vuonna 2002 (parlamentti antoi lausunnon 11. maaliskuuta 2003). Ehdotus Sapard-ohjelman perusasetuksen muuttamisesta hyväksyttiin 14. huhtikuuta 2003⁸. Se on samansisältöinen kuin seitsemän kuukautta aiemmin tehty ehdotus.

Asetuksen (EY) N:o 2759/1999 muuttaminen (17 päivänä joulukuuta 2002 annettu komission asetus (EY) N:o 2251/2002)

Asetuksessa oli kaksi osaa, joita täytyi muuttaa. Niistä toinen liittyi ammatillista koulutusta koskevan toimenpiteen laajuuteen, toinen metsätaloutta koskevaan toimenpiteeseen. Ensimmäisen muutoksen tarve havaittiin välineen soveltamisesta saaduista käytännön kokemuksista. Toisen muutoksen tarve perustui työhön, joka liittyi poikkeuksellisia katastrofeja koskeneeseen aloitteeseen (ks. kohta "Asetuksen (EY) N:o 1268/1999 muuttaminen").

⁴ Lisätietoja, ks. Sapard-ohjelman vuoden 2000 vuosikertomuksen 3.8 kohta.

⁵ Lisätietoja, ks. kohta "Tulvat".

⁶ Toinen keskeinen aloite oli ehdotus Euroopan unionin solidaarisuusrahaston perustamisesta (hyväksytty 11 päivänä marraskuuta 2002 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2012/2002 (EYVL L 311, 14.11.2002, s. 3).

⁷ Neuvoston asetus (EY) N:o 2012/2002 (EYVL L 311, 14.11.2002, s. 3).

⁸ Neuvoston asetus (EY) N:o 696/2003 (EYVL L 99, 17.4.2003, s. 24).

Ammatillista koulutusta koskevan toimenpiteen osalta asetuksen (EY) N:o 2759/1999 mukainen tuki koski alun perin lähinnä viljelijöitä ja muita maataloustoimintoihin osallistuvia henkilöitä. Syynä tuen rajaamiseen oli, että se oli periaatteessa maaseudun kehittämistä koskevan yhteisön lainsäädännön mukaista. Asetukseen (EY) N:o 2251/2002 sisältynyt muutos lisäsi huomattavasti niiden henkilöiden määrää, jotka voivat saada ammatillista koulutusta, joten tukea voidaan antaa kenelle tahansa lähes kaikkiin Sapard-ohjelman piiriin kuuluviin toimiin. Tämä oli perusteltua siksi, että yhteisössä tämän laajemman ryhmän ammatillista koulutusta voidaan tukea toisesta välineestä, nimittäin sosiaalirahastosta. Sapard-ohjelman edunsaajamaissa ei kuitenkaan ole yhteisön välinettä, jolla voisi olla sama tehtävä kuin sosiaalirahastolla. Asetukseen (EY) N:o 2251/2002 sisältyneellä muutoksella Sapard-ohjelman koulutusmahdollisuudet sovitettiin yhteen yhteisössä maaseudun kehittämiseen tarjolla olevien mahdollisuuksien kanssa myös tällä sosiaalirahaston mukaisella osa-alueella.

Metsätaloutta koskevan toimenpiteen osalta asetuksessa (EY) N:o 2759/1999 ei alun perin sallittu tukea poikkeuksellisten luonnononnettomuuksien vahingoittamien metsätalouden tuotantomahdollisuuksien palauttamiseen eikä tukea metsien palontorjuntainvestointeihin. Elokuussa 2002 useissa ehdokasmaissa, myös niiden metsissä, huomattavia vahinkoja aiheuttaneiden tulvien takia tukea voidaan asetuksen (EY) N:o 2251/2002 mukaan myöntää metsien elvyttämiseen poikkeuksellisten luonnononnettomuuksien jälkeen. Lisäksi poistettiin rajoitus, jonka takia tukea ei aiemmin voitu myöntää metsien palontorjuntainvestointeihin.

Asetuksen (EY) N:o 2222/2000 muuttaminen (31 päivänä tammikuuta 2003 annettu komission asetus (EY) N:o 188/2003)

Asetukseen (EY) N:o 188/2003 sisältyvät muutokset, jotka valmisteltiin pääosin vuonna 2002, liittyivät lähinnä kahteen asiaan. Ensiksikin haluttiin reagoida nopeasti ja asianmukaisesti Sapard-välineen avulla poikkeuksellisiin luonnonkatastrofeihin, kuten elokuun puolivälissä 2002 sattuneisiin vakaviin tulviin. Toiseksi haluttiin toimia ajoissa siltä varalta, että suuri määrä Sapard-ohjelman maksusitoumusmäärärahoja peruutetaan jo vuoden 2003 loppuun mennessä.

Poikkeuksellisia luonnonkatastrofeja koskevan osatekijän osalta muutettuun tekstiin sisältyi poikkeus, jonka perusteella asianomaisille edunsaajille voidaan suorittaa ennakkomaksuja, kun pääsääntöisesti maksut suoritetaan menoilmoitusten perusteella. Tämän säännöksen soveltaminen edellytti kuitenkin edellä mainitun Sapard-ohjelman perusasetuksen muuttamisen hyväksymistä.

Toisen osatekijän osalta vaara määrärahojen laajamittaisesta peruuttamisesta havaittiin melko aikaisin vuonna 2002. Silloin kävi ilmi, että useat maat, joiden osuus kaikista Sapard-ohjelman määrärahoista on merkittävä, saivat päätöksen tuen hallinnon siirtämisestä aikaisintaan vuoden puolivälissä. Seitsemän kymmenestä edunsaajamaasta oli tuolloin alkanut käyttää näitä määrärahoja, mutta kolme maata, joihin kuului kaksi suurinta maata ja joiden osuus kaikista Sapard-ohjelman määrärahoista oli yli kaksi kolmasosaa, ei voinut käyttää niitä, koska ne eivät olleet saaneet komission päätöstä tuen hallinnon siirtämisestä. Välinettä ei voida soveltaa, hankkeista ei voi aiheutua tukikelpoisia menoja eivätkä mitkään kyseisten maiden määrärahat voi olla maksumääräyksen kohteena, ennen kuin maat ovat osoittaneet täyttävänsä tällaisen päätöksen edellytykset. Tämä on moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaista. Tästä on kuitenkin talousarvion toteutumisen kannalta sellainen merkittävä seuraus, että – tehtiinpä päätös milloin tahansa – talousarvion toteutumiseen vaikuttavia tukikelpoisia menoja ei voida hyväksyä taannehtivasti, toisin kuin jäsenvaltioiden vastaavia menoja.

Jotta voitiin perustella asetuksessa (EY) N:o 188/2003 vahvistetut määrärahojen peruuttamisen uudet määräajat, edellä mainittu tilanne oli komission mielestä otettava huomioon. Huomattiin, että Sapard-ohjelma voitaisiin tuen hallinnon siirtämistä koskevien päätösten

ajoituksen takia aloittaa vasta vuonna 2002 ehdokasmaissa, joille oli myönnetty suurin osa rahoitustuesta. Määrärahoja otettiin kuitenkin talousarvioon ensimmäisen kerran vuonna 2000. Sapard-ohjelman täytäntöönpanon jo aloittaneista maista saadut kokemukset osoittivat, että tuen hallinnoinnin siirtämistä koskevan päätöksen vuonna 2002 saaneet maat eivät todennäköisesti pystyisi käyttämään merkittävää osaa määrärahoistaan ennen asetuksen (EY) N:o 188/2003 voimaantuloa sovelletussa määräajassa eli vuoden 2003 loppuun mennessä. Jotta välttyttäisiin syrjimästä niitä maita, jotka olivat saaneet päätöksen muita nopeammin, kaikkia maita kohdeltiin yhdenvertaisesti asetuksessa (EY) N:o 188/2003, jossa jatkettiin kahdella vuodella määrärahojen käyttöä koskevaa määräaikaan vuosien 2000–2002 vuosittaisten määrien osalta. Seuraavina vuosina siirrytään asteittain soveltamaan rakennerahastoja koskevia sääntöjä. Asetuksessa säädetään, että komissio vapauttaa ne osat maksusitoumuksista, joita ei ole suoritettu tilille tapahtuneena maksuna tai joista sille ei ole esitetty hyväksyttävää maksupyyntöä seuraaviin päivämääriin mennessä:

- a) vuoden 2000 vuosittaista määrää vastaavien määrärahojen osalta: 31 päivään joulukuuta 2004 mennessä,
- b) vuoden 2001 vuosittaista määrää vastaavien määrärahojen osalta: 31 päivään joulukuuta 2005 mennessä,
- c) vuosien 2002 ja 2003 vuosittaisia määriä vastaavien määrärahojen osalta: 31 päivään joulukuuta 2006 mennessä,
- d) *minkä tahansa vuoden 2003 jälkeisen vuoden* vuosittaisia määriä vastaavien määrärahojen osalta: kyseistä rahoitussitoumusvuotta seuraavan toisen vuoden joulukuun 31 päivään mennessä.

Ehdotuksesta äänestettiin asiasta vastaavassa komiteassa (Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastokomiteassa eli EMOTR-komiteassa) 17. joulukuuta 2002, jonka jälkeen komissio saattoi hyväksyä sen. Asian tärkeyden ja arkaluonteisuuden takia (tarkoituksena oli estää mahdollisesti satojen miljoonien eurojen peruuntuminen vuoden 2003 lopussa) ehdotus kuitenkin esiteltiin useiden jäsenvaltioiden pyynnöstä myös STAR-komitealle (29. tammikuuta 2003) ennen sen hyväksymistä. Samasta syystä ehdotuksesta keskusteltiin komission aloitteesta talousarvion valvontavaliokunnan puheenjohtajan kanssa ennen sen hyväksymistä.

Asetukseen (EY) N:o 188/2003 sisältyi myös useita teknisiä ja menettelyihin liittyviä seikkoja, kuten säännös, jolla lisättiin joustavuutta menoilmoitusten ajoituksessa.

Asetukseen (EY) N:o 188/2003 sisältyy niin ikään säännös, jonka mukaan vastuu hankkeiden valinnasta voidaan tietyin edellytyksin siirtää nimetylle elimelle sen sijaan, että se kuuluisi yksinomaan Sapard-viraston toimivaltaan. Tällöin hankkeiden valinnasta voi päättää esimerkiksi nimetty valtioista riippumaton järjestö. Muutos merkitsee askelta parlamentin toivomaan suuntaan, koska näin parannetaan kansalaisyhteiskunnan edustajien asemaa. Vuoden 2002 lopussa oli kuitenkin vielä epäselvää, oliko yksikään ehdokasmaa käyttänyt tätä mahdollisuutta ja antanut valtioista riippumattomille järjestöille päätöksentekovastuun.

Vuoden 2002 vuotuinen rahoitussopimus

Sopimuksessa oli seuraavat kuusi osaa:

- i) *Yhteisön rahoitusosuuden vahvistaminen ja varaaminen toimien osarahoitukseen vuoden 2002 talousarviossa*

Yhteisön rahoitus Sapard-ohjelmiin vuonna 2002 sisältää 545 miljoonan euron maksusitoumusmäärärahat budjettikohdassa B7-010 ja budjettivallan käyttäjän 30. syyskuuta

2002 hyväksymän, komissiolta käyttämättä jääneiden 9,5 miljoonan euron siirron budjettikohdasta B7-010A (Hallintomenot). Ehdokasmaiden käytettävissä olevat lopulliset määrärahat, edellä mainittu siirto mukaan luettuna, olivat siis 554 500 000 euroa. Nämä määrärahat jaettiin ehdokasmaille maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskeviin liittymistä valmisteleviin toimenpiteisiin vuosittain myönnettävän yhteisön rahoituksen alustavasta jaosta 20 päivänä heinäkuuta 1999 tehdyn komission päätöksen mukaisesti. Määrät maittain ovat seuraavat:

VUODEN 2002 VUOTUINEN RAHOITUSSOPIMUS – JAKO MAITTAIN

Maa	Määrät euroina
Bulgaria	55 582 227
Tšekki	23 526 795
Viro	12 942 243
Unkari	40 578 737
Latvia	23 297 531
Liettua	31 808 039
Puola	179 874 468
Romania	160 630 119
Slovakia	19 502 405
Slovenia	6 757 436
YHTEENSÄ	554 500 000

ii) *Määräys, jonka mukaan lopullisten edunsaajien kanssa voidaan tehdä keskeytyksettä tukisopimuksia Sapard-ohjelmassa ja liittymisen jälkeen maaseudun kehittämistä koskevassa tukijärjestelmässä*

Edunsaajamaille vuoden 2002 vuotuisessa rahoitussopimuksessa tehty maksusitoumus on voimassa vuoden 2004 loppuun saakka (voimassaoloa jatketaan vuoden 2003 vuotuisella rahoitussopimuksella vuoden 2005 loppuun saakka) eli vielä pitkään liittymisen jälkeen. Vuoden 2002 vuotuisessa rahoitussopimuksessa oli vahvistettava, mihin määräaikaan asti Sapard-virasto voi tehdä sopimuksia edunsaajien kanssa, koska kyse on liittymistä edeltävästä välineestä ja koska haluttiin estää asianomaisia tahoja hakemasta samaan hankkeeseen tukea kahdesta välineestä. Oli myös tärkeää varmistaa, että mahdollisuus saada tukea ei keskeydy liittymiseen. Tämä tavoite varmistettiin määräyksellä, jonka mukaan Sapard-virasto saa tehdä edunsaajan kanssa yhteisön varoja koskevan sopimuksen vasta sitten, kun asianomainen maa on tehnyt Euroopan unionin jäsenenä sopimuksia maaseudun kehittämiseen tarkoitettua tuesta.

iii) *Hankkeiden valinnan yksinkertaistaminen, valtioista riippumattomien järjestöjen rooli*

Asetuksen muuttaminen lisäsi hankkeiden valinnan joustavuutta tietyissä toimenpiteissä, tarkemmin sanottuna niissä ohjelman toimenpiteissä, joissa on vain yksi nimetty edunsaaja (tai maatalouden ympäristötoimenpiteen osalta useampi kuin yksi tällainen elin). Muutosten tarkoituksena oli lisätä valtioista riippumattomien järjestöjen roolia Sapard-prosessissa.⁹ Vaikka useimmat maat kannattivat valtioista riippumattomien järjestöjen roolin lisäämistä

⁹ Ks. myös kohta "Asetuksen (EY) N:o 2222/2000 muuttaminen".

ehdokasmaiden ministereiden kokouksessa, joka järjestettiin Euroopan parlamentin tuella helmikuussa 2001, vain neljä maata (Slovenia, Bulgaria, Viro ja Unkari) kymmenestä pyysi tämän vaihtoehdon sisällyttämistä vuoden 2002 sopimukseensa. Kuten edellä on kuitenkin todettu, vuoden 2002 lopussa oli vielä epäselvää, oliko yksikään ehdokasmaa käyttänyt tätä mahdollisuutta.

iv) Sapard-ohjelman tukikelpoisuuden ulottaminen Kyproksesta, Maltasta ja Turkista peräisin oleviin tavaratoimituksiin

Vuoden 2001 lopussa tehdyssä neuvoston päätöksessä Sapard-ohjelman tukikelpoisuutta laajennettiin Kyproksesta, Maltasta ja Turkista peräisin oleviin tavaroihin, palveluihin ja tavaratoimituksiin.¹⁰ Tämä muutos sisällytettiin monivuotiseen rahoitussopimukseen vuoden 2002 vuotuisen rahoitussopimuksen kautta.

v) Oikea-aikainen varautuminen Sapard-ohjelman perusasetuksen muuttamiseen

Siltä varalta, että neuvosto muuttaa Sapard-ohjelman perusasetusta ja sisällyttää siihen poikkeuksellisia luonnonkatastrofeja koskevia erityissäännöksiä (ks. kohta "Lainsäädännön muutokset", "Asetuksen (EY) N:o 1268/1999 muuttaminen"), monivuotisia rahoitussopimuksia muutettiin vastaavasti vuoden 2002 vuotuisen rahoitussopimuksen kautta.¹¹ Muutosten tarkoituksena oli lisätä tuki-intensiteettiä ja osarahoitusosuutta, mutta ne eivät sitoneet ennalta neuvoston kantaa ehdotukseen. Lähestymistapa valittiin, jottei asiaa koskevien säännösten puuttuminen monivuotisesta rahoitussopimuksesta aiheuttaisi lisäviivästyksiä siinä tapauksessa, että lainsäädäntöprosessi saadaan nopeasti päätökseen.

vi) Tekniset muutokset

Vuoden 2002 vuotuisen rahoitussopimukseen tehtiin joitakin lähinnä teknisiä muutoksia.

Muita komission erityisaloitteita Sapard-välineen soveltamisen tueksi

Komissio toteutti useita toimenpiteitä: se esimerkiksi auttoi seurantakomiteoiden kokousten valmistelussa, antoi neuvoja ja toteutti jatkotoimenpiteitä kaikissa tässä yhteydessä tehdyissä aloitteissa, jotka edellyttivät siltä toimia. Jatkotoimenpiteet koskivat etenkin ohjelmaan tehtyjä lukuisia muutoksia. Liitteessä B annetaan yleiskuva päätöksistä, joilla komissio on muuttanut Sapard-ohjelmia niiden alusta lähtien.

Komissio kehotti edunsaajamaita kesäkuussa 2002 lähettämässään kirjeessä tekemään ehdotuksia, jotka voisivat helpottaa Sapard-ohjelman täytäntöönpanoa. Toistaiseksi kolmelta maalta saatujen vastausten anti on ollut varsin vaatimaton. Komissio kuitenkin toteutti jatkotoimenpiteitä kaikissa seurantakomitean ohjelmaan hyväksymissä muutoksissa lukuun ottamatta maatalouden ympäristötoimenpiteen poistamista, jonka seurantakomitea hyväksyi (yksimielisessä äänestyksessä) Puolan osalta.

Komissio vastasi lukuisiin pyyntöihin, joita olivat esittäneet Sapard-ohjelman jostakin osa-alueesta kiinnostuneet tahot edunsaajamaissa ja muualla. Yleisesti ottaen näistä toimenpiteistä – riippumatta niiden merkityksestä pyynnön esittäjälle – on tullut lähes rutiininomaisia, eikä niitä mainita tässä kertomuksessa kuin ohimennen. Seuraavia aloitteita on kuitenkin syytä tarkastella lähemmin:

¹⁰ Neuvoston asetus (EY) N:o 2500/2001 (EYVL L 342, 27.12.2001, s. 1).

¹¹ Tšekin osalta muutos sisältyi vuoden 2001 vuotuisen rahoitussopimukseen.

Arkaluonteiset alat

Komissio totesi ohjelmien neuvottelu- ja hyväksymisvaiheessa, että Sapard-ohjelman liittymistä valmistelevalle tukea tarvitaan myös sellaisilla arkaluonteisilla aloilla, joilla investointitukea on joko rajoitettu tai sitä ei myönnetä lainkaan Euroopan unionissa. Näitä ovat liha, maito, munat, sokeri, viini, tärkkelys, myllyteollisuustuotteet ja maltaat. Sapard-ohjelman tuen salliminen näillä aloilla oli perusteltua, jottei välineen taustalla oleva tavoite eli edunsaajamaiden rakenteiden valmisteleminen jäsenyyteen vaarantuisi.

Useiden ohjelmien yhteydessä kuitenkin sovittiin, että arkaluonteisilla aloilla tapahtuvan kehityksen seurantaan kehitettäisiin yksityiskohtainen seurantajärjestelmä. Tällaisen seurannan avulla Sapard-ohjelma voisi lisätä merkittävästi tuotantokykyä arkaluonteisilla aloilla asianmukaisia ja oikea-aikaisia toimia varten.

Komissio antoi kesäkuussa 2002 tätä koskevia ohjeita kaikille edunsaajamaille sekä ilmoitti erityisesti asianomaiset alat ja käytettävät indikaattorit. Sapard-ohjelman tavanomaisen käytännön mukaisesti ohjeet annettiin vasta sitten, kun luonnoksesta oli keskusteltu kaikkien asianomaisten maiden kanssa.

Merkittäviä nettotuloja tuottavat infrastruktuurit

Sapard-ohjelman perusasetuksessa vahvistettujen tuki-intensiteetin ylärajojen mukaisesti komissio antoi jo vuonna 2001 kaikille edunsaajamaille ohjeita, jotka koskivat merkittäviä nettotuloja tuottavan hankkeen määrittämistä. Ohjeet olivat tarpeen, koska jos infrastruktuurihanke tuottaa merkittäviä nettotuloja, tuki-intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia (ei siis 100 prosenttia).

Ohjeet perustuivat yleisen rakennerahastoasetuksen (EY) N:o 1260/1999 29 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun "merkittävien nettotulojen" käsitteeseen. Sapard-ohjelmaan sovellettiin näin samaa lähestymistapaa kuin rakennerahastoihin. Komissio totesi kuitenkin olevansa valmis harkitsemaan myös muunlaista merkittävien tulojen tulkintaa, ja se myönsi, että eriyttäminen voisi olla tarpeen, jos esimerkiksi tietyn maan olot tai hankkeen laji edellyttävät toisenlaista lähestymistapaa.

Edellä todetun mukaisesti komissio antoi joulukuussa 2002 tarkistetut ohjeet. Näin tehtiin, kun erään maan kanssa käydyissä keskusteluissa vuoden 2001 asiakirjan arveltiin aiheuttavan ongelmia tietyissä tilanteissa. Kaikille maille annetuissa tarkistetuissa ohjeissa todettiin, että tiettyjä suhteellisen pieniä yksityisiä infrastruktuurihankkeita ei pidetä merkittäviä nettotuloja tuottavina ja että tuki saa olla enintään 75 prosenttia tukikelpoisista kokonaiskustannuksista.

Maksusitoumusten seuranta

Sapard-ohjelmaa voitiin soveltaa laajalti alkusyksyllä 2002 eli pian sen jälkeen, kun lähes kaikki maat olivat saaneet päätöksen tuen hallinnoinnin siirtämisestä. Tuolloin painopiste siirtyi valmisteluista välineen soveltamiseen.

Tämä kehitys näkyi vuonna 2002 yhä selvemmin seurantakomiteoiden työn luonteessa. Suurin osa keskittyi entistä enemmän ohjelman edistymisen tarkasteluun, josta määrätään monivuotisessa rahoitussopimuksessa. Työ perustui suurelta osin asianomaiselta Sapard-virastolta saatuihin tietoihin mutta myös muilta tahoilta, kuten valtioista riippumattomilta järjestöiltä, saatuu aineistoon.

Sitä mukaa kuin saatiin lisää tietoja, seurantakomiteat saattoivat havaita tämän kehityksen komission neljännesvuosittain toimittamissa, menoilmoituksiin perustuvissa selvityksissä. Tällaiset kertomukset eivät luonnollisesti voi antaa ajantasaista kuvaa välineen soveltamisesta.

Menoilmoitukset kuvaavat vaihetta, jossa mahdollisista edunsaajista on tullut edunsaajia ja Sapard-virasto on tehnyt niiden kanssa sopimuksen tietyistä hankkeista. Vaikka kaikki sopimukset eivät johda vastaavan määrän sisällyttämiseen myöhempään menoilmoitukseen, niiden määrä ja arvo ovat hyödyllisiä viitearvoja. Tähän komissio ainakin pyrki, kun se esitti ajatuksen kaikille edunsaajamaille lokakuussa 2002 lähettämässään kirjeessä. Ehdotus koski tietojenvaihtoa, joka perustuisi lähinnä Sapard-virastojen lopullisille edunsaajille tekemiin maksusitoumuksiin. Asianomaisia maita kehoitettiin toimittamaan tietoja vakiomuodossa. Tämän jälkeen komissio järjestäisi tiedot taulukko- tai kuviomuotoon, jotta niitä voitaisiin verrata. Mahdollisten byrokraatiasyytösten torjumiseksi korostettiin, että järjestelmä olisi täysin vapaaehtoinen ja että se suunniteltaisiin siten, että tietojen toimittaminen ja järjestelmän käyttö on mahdollisimman helppoa.

Kaikki maat kannattivat ajatusta tässä muodossa. Ensimmäinen selvitys kattoi ajanjakson Sapard-ohjelman alusta vuoden 2002 loppuun (ja se lähetettiin kaikille edunsaajamaille 31. tammikuuta 2003). Selvitys on tämän asiakirjan liitteenä (liite D), kuten myös tuoreet tiedot.

Sapard-ohjelman talousarviomäärärahojen oikea-aikainen toteutuminen

Komissio on Sapard-ohjelman alusta lähtien antanut välineen varainhoitoa koskevia ohjeita etenkin niissä toimissa, joilla voitaisiin varmistaa määrärahojen täysimääräinen käyttö ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Ohjeita annettiin ensimmäisen kerran kaikille edunsaajamaille Tartossa (Viro) heinäkuussa 2001 pidetyssä seminaarissa. Ohjeita annettiin myös Brysselissä kesäkuussa 2002 pidetyssä seminaarissa. Siellä mainittiin jälleen, että yksi Sapard-ohjelman menestyksen indikaattoreista on se, missä määrin edunsaajamaa käyttää yhteisön tukea. Seminaarissa otettiin jälleen esille alhaisen toteutumistasen mahdollisia syitä, ja komissio esitti ongelmaan useita ratkaisuja. Ehdotettiin, että lopullisille edunsaajille tehtävien maksusitoumusten määriä ei rajoitettaisi missään tietyssä vuotuisessa rahoitussopimuksessa ja että ongelmat yksilöitäisiin ja ratkaistaisiin hyvän seurannan ja hallinnoinnin avulla.

Viimeksi mainittua ohjetta korostettiin kirjeessä, jonka komissio lähetti kaikille edunsaajamaille lokakuussa 2002. Siinä myös kehoitettiin tekemään maksusitoumuksia lopullisille edunsaajille ja mainittiin erikseen vaara käyttämättä jääneiden maksusitoumusmäärärahojen peruuttamisesta. Tältä osin huomautettiin, että vaikka peruuttamisen määräaikoja jatkettaisiin (näin itse asiassa tehtiinkin; ks. kohta "Asetuksen (EY) N:o 2222/2000 muuttaminen (31 päivänä tammikuuta 2003 annettu komission asetus (EY) N:o 188/2003)"), Sapard-välinettä olisi edelleen hallinnoitava huolellisesti, jotta määrärahojen menettämisen vaara olisi mahdollisimman pieni.

Sapard-ohjelman talousarviomäärärahojen oikea-aikaiseen toteutumiseen liittyy osittain sekin, että komissio on valmis poistamaan kaikki "monimutkaisina" pidetyt säännöt. Tämän asian merkitystä korostettiin vastuuvapauden myöntämistä varainhoitovuonna 2000 koskeneessa parlamentin päätöslauselmassa, jossa viitattiin Sapard-ohjelman monimutkaisiin sääntöihin. Jotta tämä seikka voitaisiin ottaa käytännössä huomioon, komissio kehotti kesäkuussa 2002 lähettämässään kirjeessä edunsaajamaita tekemään milloin tahansa ehdotuksia sääntöjen yksinkertaistamiseksi. Toistaiseksi edunsaajamailta saatujen vastausten anti on ollut varsin vaatimaton.

3.2 Toteutuminen vuonna 2002: rahoitukseen ja talousarvioon liittyvät kysymykset

i) Käytettävissä olevat määrärahat ja niiden toteutuminen vuonna 2002

Maksusitoumusmäärärahat (miljoonaa euroa)

	Talousarvio	Muutokset *	Käytettävissä olevat määrärahat yhteensä	Toteutunut	Vapautunut
B7-010	545,0	9,5	554,5	554,50	0
B7-010A	10,0	-9,5	0,5	0,06	0,44
Sapard yhteensä	555,0	0	555,0	554,56	0,44

* Budjettikohdasta B7-010A siirrettiin 9 500 000 euroa budjettikohtaan B7-010.

Maksumäärärahat (miljoonaa euroa)

	Talousarvio	Muutokset *	Käytettävissä olevat määrärahat yhteensä	Toteutunut	Vapautunut
B7-010	360,0	0	360,0	123,76	236,24
B7-010A	10,0	0	10,0	0,11	9,89
Sapard yhteensä	370,0	0	370,0	123,87	246,13

Maksusitoumusmäärärahat

Sapard-ohjelman määrärahat sisältyvät talousarvion otsakkeeseen 7. Ne luokitellaan ei-pakollisiksi menoiksi, ja niihin kuuluu jaksotettuja määrärahoja. Talousarvion luku B7-01 (Liittymistä valmisteleva rahoitusväline Sapard) sisältää momentin B7-010A (Maatalous – Hallintomenot) ja momentin B7-010 (Maatalous). Ensiksi mainittu momentti on tarkoitettu rahoittamaan tiettyjä komission aloitteesta toteutettavia teknisen avun toimenpiteitä. Viimeksi mainitusta momentista rahoitetaan yhteisön rahoitusosuus ehdokasmaiden toteuttamiin Sapard-ohjelmiin.

Sapard-ohjelman maksusitoumusmäärärahat vuoden 2002 talousarviossa olivat 555 miljoonaa euroa, josta 545 miljoonaa euroa osoitettiin ohjelman budjettikohtaan B7-010 ja 10 miljoonaa euroa hallintomenojen budjettikohtaan B7-010A.

Budjettivallan käyttäjä hyväksyi 30. syyskuuta 2002 komissiolta käyttämättä jääneiden 9,5 miljoonan euron siirron hallintomenojen budjettikohdasta B7-010A ohjelman budjettikohtaan B7-010, jotta ne voitaisiin käyttää ohjelmissa. Näin ollen ehdokasmaiden käytettävissä olevat lopulliset määrärahat olivat 554,5 miljoonaa euroa (vuoden 2002 vuotuisissa rahoitussopimuksissa). Käytettävissä olleista maksusitoumusmäärärahoista 438 879 euroa jäi käyttämättä ja vapautui vuonna 2002.

Maksumäärärahat

Maksumäärärahat olivat 360,0 miljoonaa euroa budjettikohdassa B7-010 ja 10 miljoonaa euroa budjettikohdassa B7-010A.

Määrärahoja ei siirretty vuodelta 2001. Käytettävissä olleista maksumäärärahoista 246,13 miljoonaa euroa jäi käyttämättä ja vapautui vuonna 2002.

ii) Määrärahojen käyttö

Hallintomenojen budjettikohdan B7-010A toteutuminen

Komissio käytti 61 121 euroa hallintomenojen maksusitoumusmäärärahoja asetuksen (EY) N:o 1268/1999 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti "ohjelmien hallinnoinnin näkökohtia" Brysselissä käsitelleen seminaarin kustannusten kattamiseen.

Komissio ehdotti, että osa hallintomenojen budjettikohdan B7-010A jäljellä olevista määrärahoista (9,5 miljoonaa euroa) siirrettäisiin ohjelman budjettikohtaan B7-010. Budjettivallan käyttäjä hyväksyi siirron, joten kyseinen määrä sisällytettiin vuoden 2002 vuotuisiin rahoitussopimuksiin ja samalla vahvistettiin (käyttämällä samaa jakoperustetta kuin kokonaisuuden kohdalla) maatalouden ja maaseudun kehittämisohjelmiin käytettävissä olevaa yhteisön rahoitusta. Kuten on jo mainittu, käytettävissä olleista maksusitoumusmäärärahoista 438 879 euroa jäi käyttämättä ja vapautui.

Maksumäärärahoista 111 937 euroa käytettiin kattamaan maksusitoumukset, jotka koskivat EU:n maatalouden ympäristöpolitiikan pilottitoimia käsitellyttä seminaaria Brysselissä 12. ja 13. marraskuuta 2001 ja "ohjelmien hallinnoinnin näkökohtia" käsitellyttä seminaaria niin ikään Brysselissä 17. ja 18. kesäkuuta 2002.¹² Käytettävissä olleista maksumäärärahoista 9 888 063 euroa jäi käyttämättä ja vapautui.

iii) Ohjelman budjettikohdan B7-010 toteutuminen

a) Maksusitoumusmäärärahat

Kaikkien Sapard-ohjelmien täytäntöönpanoon vuonna 2002 käytettävissä olleiden talousarviomäärärahojen (554,5 miljoonaa euroa) sitominen noudatti vuosina 2000 ja 2001 sovellettua lähestymistapaa. Komissio teki yleisen maksusitoumuksen hyväksytyään 22. lokakuuta 2002 vuotuisen rahoitussopimusten mallitekstit ja annettuaan komission jäsenelle valtuudet allekirjoittaa ne kunkin ehdokasmaan kanssa.

Komissio voi varainhoitoasetuksen 36 artiklan 2 kohdan yleistä maksusitoumusta koskevan säännöksen nojalla tehdä maksusitoumuksen tietyn vuoden koko määrästä ja kunkin maan yksittäiset maksusitoumukset seuraavan vuoden loppuun mennessä. Ehdokasmaiden kanssa vuoden 2002 alussa tehtyjen yksittäisten maksusitoumusten kokonaisuus oli 539,6 miljoonaa euroa (sama kuin vuoden 2001 vuotuisessa rahoitussopimuksessa). Yleinen maksusitoumus vuoden 2002 vuotuisesta rahoitussopimuksesta tehtiin 18. lokakuuta 2002, ja vuoden 2002 vuotuinen rahoitussopimus allekirjoitettiin vuoden 2003 alkupuoliskolla Bulgarian, Latvian, Liettuan, Slovenian, Puolan, Romanian, Tšekin ja Unkarin kanssa.¹³

b) Maksumäärärahat

Monivuotisen rahoitussopimuksen luvussa A olevan, komission Sapard-ohjelman euromääräiselle tilille suorittamia maksuja koskevan 7 artiklan 5 ja 6 kohdassa erotetaan toisistaan ennakkomaksut ja välimaksut. Ennakkomaksut suoritetaan, kun ohjelma on hyväksytty, jos komissio on tehnyt päätöksen varainhoidon siirtämisestä Sapard-virastolle, ja

¹² Näihin seminaareihin suoritettavat lopulliset määrät olivat 50 816 euroa (pilottitoimia käsitellyt seminaari) ja 61 121 euroa (ohjelmien hallinnointia käsitellyt seminaari).

¹³ Viron ja Slovakian vuotuiset rahoitussopimukset on määrää allekirjoittanut myöhemmin vuonna 2003. Niiden kokonaisuus on 32,4 miljoonaa euroa.

kun monivuotinen rahoitus sopimus ja ensimmäinen vuotuinen rahoitus sopimus on tehty. Välimaksuilla hyvitetään ohjelmassa tosiasiallisesti maksettuja menoja, jotka kansallinen hyväksyntäviranomainen on varmentanut. Koska tällaisia menoja voi aiheutua vasta varainhoidon siirryttyä asiasta vastaaville virastoille, välimaksuja voidaan suorittaa vasta, kun päätös hallinnon siirtämisestä on tehty.

c) *Ennakkomaksut*

Monivuotisen rahoitus sopimuksen luvussa A olevan 7 artiklan 5 kohdassa määrätään, että ennakkomaksu ei saa ylittää 49:ää prosenttia kunkin maan ensimmäisestä Sapard-ohjelman vuotuisesta maksusitoumuksesta ja että ennakkomaksu voidaan suorittaa useammassa kuin yhdessä erässä. Kansallinen hyväksyntäviranomainen saa monivuotisen rahoitus sopimuksen nojalla maksaa ennakkomaksuilla ainoastaan yhteisön rahoitusosuuden sopimuksen mukaisista menoista ohjelman keston aikana.

Ennakkomaksun suuruutta määrittäessään komissio ottaa huomioon, paljonko varoja tarvitaan Sapard-virastolle aiheutuneiden tukikelpoisten kustannusten kattamiseen ja mitä vaikutuksia hallinnon siirtämisellä vain joidenkin ohjelman toimenpiteiden osalta on asianomaiselle maalle. Lisäksi se ottaa huomioon, että ennen hallinnon siirtämistä koskevaa päätöstä aiheutuneet menot eivät ole tukikelpoisia. Moitteettomaan varainhoitoon liittyvistä syistä ensimmäisen ennakkomaksun suuruus päätettiin rajata puoleen suurimmasta mahdollisesta määrästä. Koska päätös hallinnon siirtämisestä koski vain osaa kunkin ohjelman toimenpiteistä, vuonna 2002 – samoin kuin vuonna 2001 – päätettiin "suurin mahdollinen määrä" laskea vain näille toimenpiteille. Huomioon otettiin kuitenkin ohjelmien rahoitustaulukossa kullekin yksittäiselle toimenpiteelle annettu liikkumavara (10 prosenttia vuosien 2000–2006 kokonaismäärärahoista).

Hallinnon siirtämistä koskevan komission päätöksen jälkeen vuonna 2002 suoritettiin seuraavat ennakkomaksut:

Ehdokasmaa	Ennakkomaksut (euroa)
Tšekki	5 497 951
Unkari	9 482 800
Puola	42 034 668
Romania	37 537 477
Slovakia	4 557 496
Yhteensä	99 110 392

Vuonna 2002 ennakkomaksun toinen erä suoritettiin Virolle (3 024 458 euroa), Slovenialle (1 579 137 euroa) ja Tšekille (5 497 951 euroa), jolloin kokonaismäärä nousi kussakin tapauksessa sallittuun enintään 49 prosenttiin ensimmäisestä Sapard-ohjelman vuotuisesta maksusitoumuksesta. Vuonna 2002 ennakkomaksuja suoritettiin siis yhteensä 109 211 938 euroa. Ylimääräisiä ennakkomaksuja perusteltiin lopullisilta edunsaajilta saaduilla maksupyynnöillä, joiden mukaisia maksuja ei ollut vielä suoritettu, ja Tšekin ennustetuilla tarpeilla elokuun 2002 tulvien jälkeen, kuten vuoden 2001 vuotuisella rahoitus sopimuksella muutetussa kyseisen maan monivuotisessa rahoitus sopimuksessa määrätään. On syytä todeta, että ellei ennakkomaksuja olisi rajattu puoleen lakimääräisestä enimmäismäärästä välttämättömiä tarpeita lukuun ottamatta, talousarvion toteutumisaste vuonna 2002 olisi voinut nousta yli 100 miljoonan euron verran.

d) Välimaksut

Tosiasiallisia menoja hyvitetiin Bulgarian, Viron, Liettuan, Latvian ja Slovenian tekemien menoilmoitusten ja maksupyyntöjen perusteella.

Ehdokasmaa	Välimaksut (euroa)
Bulgaria	4 925 884
Viro	3 529 508
Liettua	3 200 180
Latvia	2 797 570
Slovenia	94 196
Yhteensä	14 547 338

e) Vuonna 2002 käyttämättä jääneet määrärahat

Käytettävissä olleista maksumäärärahoista 236 240 723 euroa jäi käyttämättä ja vapautui.

Tämä johtui suurelta osin siitä, että Puola ja Romania, joiden osalta päätökset hallinnon siirtämisestä tehtiin heinä- ja elokuussa 2002, eivät esittäneet maksupyyntöjä aiheutuneista menoista vuoden 2002 talousarvion osalta. Näiden kahden ehdokasmaan osuus kaikista määrärahoista on niin suuri (61,4 prosenttia), että niiden tilanne vaikuttaa voimakkaasti talousarvion yleiseen toteutumiseen.

Toisena syynä oli ennakkomaksujen määrän rajaaminen puoleen 49 prosentin enimmäismäärästä kuudessa ehdokasmaassa. Komissio tosin harkitsi maksujen suorittamista kyseisen enimmäismäärän mukaisesti, jolloin talousarvion toteutumisaste olisi voinut nousta huomattavasti, kuten i alakohdassa mainittiin. Näin ei kuitenkaan tehty, mikä osoittaa, että moitteetonta varainhoitoa pidettiin tärkeämpänä kuin talousarvion toteutumisasteen nostamista. On syytä todeta, että vuoden 2003 kesäkuun lopussa komission ehdokasmaille suorittamat maksut (mukaan luettuina vastaanotetut maksupyynnöt, joiden osalta maksumenettely on vielä kesken) olivat yhteensä 209,4 miljoonaa euroa eli 55,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2002 lopussa. Kyseisestä 209,4 miljoonan euron kokonaismäärästä 147,1 miljoonaa euroa oli ennakkomaksuja ja 62,3 miljoonaa euroa välimaksuja. Edellä mainitusta 55,2 miljoonasta eurosta 7,4 miljoonaa euroa oli ennakkomaksuja ja 47,8 miljoonaa euroa välimaksuja.

3.3 Tilintarkastustuomioistuimeen liittyvä työ

Tilintarkastustuomioistuin kiinnitti huomiota Sapard-ohjelmaan myös vuonna 2002. Komissio ei kuitenkaan ole vielä saanut tilintarkastustuomioistuimen lupaamia huomautuksia välineen oikeusperustasta (tilintarkastustuomioistuimen 15. joulukuuta 2001 antaman vuosikertomuksen kohta 6.7).

4. VÄLIARVIOINTI

Sapard-ohjelman perusasetuksen 5 artiklan 1 kohdassa säädetään, että Sapard-ohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden tehokkuuden arvioimiseksi niille myönnettävä tuki edellyttää muun muassa väliarviointia.

Sapard-ohjelman soveltamisasetuksessa (komission asetus (EY) N:o 2759/1999) täsmennetään, että ennakoarvio ja arvio on tehtävä ottamalla huomioon asetuksen (EY)

N:o 1260/1999 (rakennerahastoasetus) III luvun IV osastossa ja asetuksen (EY) N:o 1750/1999 (asetuksella (EY) N:o 445/2002 kumottu ja korvattu maaseudun kehittämistä koskeva soveltamisasetus) 5 jakson III luvussa säädetyt arviointimenettelyt.

Edellä mainitut vaatimukset sisältyvät kunkin ehdokasmaan kanssa tehdyn monivuotisen rahoitussopimuksen luvussa B oleviin 9, 10 ja 11 artiklaan.

Toukokuun 14.–18. päivänä 2001 pidettyjen arviointiseminaarien jälkeen (näitä käsiteltiin jo Sapard-ohjelman vuosikertomuksessa vuodelta 2001) väliarvioinnin yksityiskohdista keskusteltiin "Sapard-ohjelmien hallinnoinnin ja täytäntöönpanon näkökohtia" käsitelleessä toisessa seminaarissa (Brysselissä 17. ja 18. kesäkuuta 2002). Seminaarin aikana kiinnitettiin erityistä huomiota väliarvioinnin järjestelyjä ja menetelmiä koskeviin näkökohtiin. Asiakirjan "Guidelines for the mid-term evaluation of rural development programmes funded by Sapard" luonnosta käsiteltiin ehdokasmaiden kanssa. Asiakirjaan tehtyjen tarkistusten jälkeen komissio lähetti suuntaviivat elokuussa 2002 ehdokasmaille, jotta väliarviointiprosessi saataisiin käynnistettyä ja jotta ehdokasmaat saisivat menettelyohjeita. Suuntaviivat annettiin myös (tiedoksi) kaikille STAR-komiteassa oleville jäsenvaltioille, ja ne löytyvät maatalouden PO:n laajentumista koskevalta www-sivustolta seuraavasta osoitteesta:
http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/index_en.htm.

Yleensä arviointityössä on noudatettava arviointiprosessin tavanomaista viisivaiheista rakennetta: nämä vaiheet ovat jäsentäminen, tietojen kerääminen, analyysi, pohdinta ja raportointi. Pää tavoitteena on tarkastella ohjelman alustavia tuloksia sekä niiden johdonmukaisuutta ennakoarvioinnin kanssa, tavoitteiden aiheellisuutta ja niiden saavuttamista. Lisäksi arvioidaan määrärahojen käyttöä sekä raportoinnin laatua ja toteutusta.

Väliarvioinnin tavoitteet ovat tarkemmin sanottuna seuraavat:

- Sapard-ohjelman strategian tarkoituksenmukaisuuden arviointi sen aiheellisuuden ja (sisäisen ja ulkoisen) johdonmukaisuuden kannalta
- täytäntöönpanojärjestelyjen (työnjako, hallinnointi ja valvonta) ja seurantajärjestelmän (arvioinnissa tarvittavien tietojen lähde ja hallinnoinnin väline) tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden arviointi
- Sapard-ohjelman alustavien saavutusten arviointi niiden tehokkuuden kannalta
- yhteisten ja ohjelmakohtaisten kysymysten, perusteiden ja indikaattoreiden soveltaminen arvioinnissa
- Sapard-ohjelman institutionaalisten vaikutusten arviointi siltä kannalta, miten ohjelma valmistaa ehdokasmaata yhteisön säännösten täytäntöönpanoon
- ohjelman mahdollista tarkistamista koskevien suositusten laatiminen.

Vuonna 2002 ehdokasmaat edistyivät edelleen arviointityössä. Vuoden 2002 joulukuuhun mennessä kaikki ehdokasmaat Unkaria lukuun ottamatta olivat julkaisseet ennakkotietoja koskevat ilmoituksensa (sopimuksia koskevat ennakoilmoitukset).¹⁴

¹⁴ Kaikki maat lukuun ottamatta Viroa, Sloveniaa ja Unkaria, joissa sovelletaan yksinkertaistettua menettelyä, olivat julkaisseet hankintailmoituksensa virallisessa lehdessä vuoden 2003 maaliskuuhun mennessä. Lähes kaikki maat olivat aloittaneet Sapard-ohjelman väliarvioinnin vuoden 2003 kesäkuun loppuun mennessä.

Komissio järjestää vuoden 2003 kesäkuusta lähtien väliarviointia koskevia työkokouksia, joissa kaikilla asianosaisilla on tilaisuus keskustella arviointisuunnitelmasta ja vaihtaa näkemyksiä arviointityötä koskevista odotuksista. Samalla varmistetaan, että komission arviointiohjeet sisällytetään arviointisuunnitelmaan.¹⁵

5. SAPARD-OHJELMA OPPIMISPROSESSINA: AVAINKYSYMYKSIÄ VUONNA 2002

5.1 Maksusitoumusten seuranta

Sapard-välinettä voitiin soveltaa laajalti vuoden 2002 syksyllä eli pian sen jälkeen, kun lähes kaikki edunsaajamaat olivat saaneet päätöksen hallinnon siirtämisestä. Tämä tarkoitti, että painopiste siirtyi monilla tahoilla valmisteluista välineen soveltamiseen.

Monilla tahoilla, erityisesti Sapard-virastoissa ja seurantakomiteoissa, työ alkoi siis keskittyä yhä enemmän käytännön näkökohtiin. Komission mielestä työ helpottuisi, jos asianomaiset tahot voisivat verrata ohjelmansa edistymistä muiden edunsaajamaiden ohjelmien edistymiseen, etenkin kun työ oli täysin uutta kaikille asianosaisille.

Ainoat vertailukelpoiset tiedot, joita komissiolla alun perin oli käytössään, olivat peräisin monivuotisen rahoitussopimuksen luvussa A olevan 9 artiklan mukaisista neljännesvuosittain tehtävistä *menoilmoituksista*. Menoilmoitusten tiedot ovat välineen keskeinen osa. Niitä pidetään joskus myös tärkeänä indikaattorina välineen soveltamisessa tapahtuneesta edistymisestä, kuten vastuuvapauden myöntämisestä varainhoitovuonna 2001 koskenutta Euroopan parlamentin päätöslauselmaa edeltäneessä työssä. Komissio katsoi kuitenkin, että ainakin välineen soveltamiseen tiiviisti osallistuvilla tahoilla olisi varsinkin Sapard-ohjelman täytäntöönpanon alkuvaiheessa hyötyä indikaattorista, joka kuvaisi edistymistä paremmin kuin menoilmoitukset.

Näin ollen komissio ehdotti kullekin edunsaajamaalle tietojenvaihtoa, joka perustuisi lähinnä lopullisille edunsaajille tehtyihin *maksusitoumuksiin*. Syynä tähän oli, että maksusitoumukset ovat välttämätön edellytys menoilmoituksen kullekin kohdalle ja että ne voivat edeltää viimeksi mainittuja jopa usealla kuukaudella. Sama koskee myös rakennerahastojen mukaisiin investointeihin liittyviä yhteisön menoja. Niiden vaikutus talousarvion rahavirtoihin ei kuitenkaan näy selvästi rakennerahastoissa, koska yhteisön lainsäädännössä ei säädetä, missä vaiheessa lopullisille edunsaajille voidaan tehdä maksusitoumuksia, ja koska aiheutuneet menot voidaan hyväksyä taannehtivasti ohjelmakauden alusta. Sapard-ohjelmassa tämä ei ole mahdollista. Siksi komissio katsoi, että ainakin hallinnoinnissa olisi hyötyä paremmasta välineestä kuin menot.

Tietojenvaihdossa oli löydettävä sopiva tasapaino yksinkertaisuuden ja hyödyllisyyden välille. Komission mielestä tavoite voitaisiin saavuttaa parhaiten, jos tietojenvaihto perustuisi kunkin Sapard-viraston lopullisten edunsaajien kanssa tekemien maksusitoumusten kumulatiiviseen määrään riippumatta siitä, oliko niiden perusteella suoritettu maksuja, ja jos tiedot ilmoitettaisiin neljännesvuosittain siten, että niistä näkyvät kuukausittaiset kokonaismäärät. Kaikki maat suostuivat lähettämään tietoja tähän vapaaehtoiseen järjestelmään. Komission yksiköt syöttävät tiedot taulukko- ja kuviomuotoon. Vertailun helpottamiseksi määriä verrataan perusmäärään, joka on kullekin maalle myönnetty yhteisön rahoitusosuus vuoden 2000 vuotuisessa rahoitussopimuksessa. Koska hallinnon siirtämisestä koskevat päätökset on

¹⁵ Ensimmäinen seminaari koski Tšekkiä, ja se pidettiin 28. toukokuuta 2003.

tehty eri aikoina, tiedoissa näkyy, miten monta kuukautta on kulunut asianomaisen maan ensimmäisestä hallinnon siirtämisestä koskevasta päätöksestä. Tiedoista ilmenevät myös maksusitoumusten määrä suhteessa yhteisön rahoitusosuuteen toimenpiteittäin kussakin maassa ja hyväksytyjen hankkeiden kokonaismäärä toimenpiteittäin.

Tähänastisten kokemusten mukaan järjestelmä on hyödyllinen esikuva-analyysin väline varsinkin Sapard-virastoille ja seurantakomiteoille. Sen avulla on myös kiinnitetty huomiota käyttämättä jääneiden maksusitoumusmäärärahojen peruuntumisen vaaraan varsinkin niissä maissa, joissa lopullisten edunsaajien kanssa tehtyjen sopimusten määrä on jäänyt jälkeen vuotuisissa rahoitussopimuksissa vahvistetuista määristä¹⁶.

5.2 Tulvat

Elokuussa 2002 Keski-Eurooppaa koettelivat vakavat tulvat. Yhteisö sitoutui antamaan hätäapua asianomaisten maiden johtajien ja puheenjohtaja Prodin välisen kokouksen jälkeen. Komissio teki 28. elokuuta ehdotuksen erityisrahaston perustamisesta luonnonmullistusten, teknologian aiheuttamien suuronnettomuuksien tai ympäristökatastrofien varalta. Komissio vahvisti myös, että toimien, joilla pyritään palauttamaan maaseutualueiden tuotantomahdollisuudet tulvavahinkojen jälkeen, voidaan katsoa kuuluvan Sapard-välineen soveltamisalaan¹⁷.

Kaksi maata eli Tšekki ja Slovakia pysyivät Sapard-ohjelmansa muuttamista tulvavahinkojen takia. Tšekki ilmoitti, että tulvat olivat vahingoittaneet noin 40:tä prosenttia sen alueesta, että noin 6 prosenttia sen alueesta oli käytännössä veden vallassa ja että vahinkoja oli 753 kunnassa. Tulvavahinkojen kustannusten arvioitiin olevan noin 3,1 prosenttia maan BKT:stä vuonna 2002. Maataloudelle aiheutuneet kokonaisvahingot arvioitiin noin 121 miljoonaksi euroksi. Slovakiassa tulvat vaikuttivat arviolta yhteensä 8 700 hehtaarin suuruiseen alaan. Komission edustajat järjestivät seurantakokouksia. Niiden päätteeksi ohjelmaan esitettiin muutoksia, jotka sittemmin käsiteltiin ja hyväksyttiin kunkin maan Sapard-ohjelman seurantakomiteassa lokakuussa 2002.

Monivuotisia rahoitussopimuksia muutettiin tulvien takia. Nopeussyistä Tšekin monivuotista rahoitussopimusta muutettiin vuoden 2001 (ei siis vuoden 2002) vuotuisen rahoitussopimuksen kautta. Monivuotiseen rahoitussopimukseen sisällytettiin poikkeuksellisia luonnonkatastrofeja koskeva 16 artikla. Siinä määrätään, että jos komissio arvioi poikkeuksellisen luonnonkatastrofin vaikuttaneen Tšekkiin, voidaan tarkistaa tukitasoja (nostaa julkisen tuen enimmäismäärä 50 prosentista 75 prosenttiin ja yhteisön osarahoitusosuus 75 prosentista 85 prosenttiin). Nämä muutokset sisältyivät komission ehdotukseen neuvoston asetuksen (EY) N:o 1268/1999 muuttamiseksi tulvakriisin jälkeen. Lisäksi voidaan sallia poikkeuksia, kuten suorittaa ylimääräisiä ennakkomaksuja edunsaajille ja soveltaa ohjelmaa taannehtivasti, sekä poiketa tietyistä monivuotisen rahoitussopimuksen määräyksistä, kuten julkisia hankintoja koskevista velvoitteista.

Tšekin Sapard-ohjelmaa muutettiin sittemmin siten, että siinä otetaan huomioon tarkistetut tukitasot, poikkeuksellisen luonnonkatastrofin sattua sovellettavat kelpoisuusperusteet ja tarkistetut valintaperusteet, jotta luonnonkatastrofista välittömästi kärsineet tahot voidaan asettaa etusijalle. Slovakiassa seurantakomitea hyväksyi maaseudun infrastruktuureja

¹⁶ Komissio käsitteli tätä edunsaajamaille vuoden 2003 huhtikuun alussa lähettämässään kirjeessä, jossa esitettiin erilaisia vaihtoehtoja ohjelmien täytäntöönpanon tehostamiseksi.

¹⁷ Ks. kohta "Lainsäädännön muutokset".

koskevan toimenpiteen muuttamisen. Tämä toimenpide koski ohjelmassa ainoastaan historiallisesti, kulttuurisesti tai kansallisesti arvokkaiden rakennusten kunnostamista. Muutoksella toimenpide ulotettiin maaseudun infrastruktuurien, kuten paikallisten teiden, siltojen, ylikulkusiltojen, vesihuollon sekä kaasu- ja jätevesiputkien, parantamiseen.

Kaikki edellä mainitut muutokset tehtiin pian sen jälkeen, kun komissio oli tehnyt ehdotuksen Sapard-ohjelman perusasetuksen muuttamisesta. Koska asetuksen muuttaminen voitiin kohdassa "Lainsäädännön muutokset" kuvatuista syistä hyväksyä vasta huhtikuun puolivälissä 2003, mahdolliset edunsaajat joutuivat kuitenkin odottamaan ainakin siihen asti tietoa siitä, voivatko ne hyötyä syyskuussa ehdotetusta tuen lisäämisestä.

5.3 Asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti rahoitetut seminaarit

Komissio järjesti vuonna 2002 kaksi seminaaria, joihin myönnettiin tukea asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti:

Ohjelmien hallinnoinnin näkökohtia käsitellyt seminaari Brysselissä
Sapard-virastojen tilien todentamista käsitellyt seminaari Wienissä.

5.3.1 Ohjelman hallinnoinnin näkökohtia käsitellyt seminaari Brysselissä

Brysselissä pidettiin 17. ja 18. kesäkuuta ohjelmien hallinnoinnin, täytäntöönpanon ja toteutuksen näkökohtia käsitellyt seminaari. Seminaariin osallistui viisi henkilöä kustakin kymmenestä ehdokasmaasta, ja se tarjosi tilaisuuden tarkastella monenlaisia Sapard-ohjelmiin liittyviä aiheita. Seminaarista saadun palautteen perusteella sen sisältöön oltiin erittäin tyytyväisiä. Yli kolme neljäsosaa palautelomakkeen täyttäneistä osallistujista piti seminaaria hyödyllisenä siksi, että siellä voitiin vaihtaa kokemuksia.

Hallintoviranomaisten ja Sapard-virastojen edustajat antoivat oman panoksensa seminaariin. Tärkeimmät päätelmät olivat seuraavat:

- seurannan osalta on noudatettava täsmällistä aikataulua seurantakomitean kokousten ja asiakirjojen valmistelussa sekä otettava huomioon arkaluonteisia aloja koskevat tiedot
- kaikkien maiden on toteutettava tarvittavat valmistelut kunkin ohjelman väliarviointia koskevan veloitteen osalta
- on tarkasteltava, miten määrärahojen toteutumistasetta voidaan nostaa.

5.3.2 Sapard-virastojen tilien todentamista käsitellyt seminaari Wienissä

Wienissä pidettiin 7. ja 8. marraskuuta seminaari, jossa oli todistuksen myöntävien elinten edustajia kaikista Sapard-ohjelman tukea saavista ehdokasmaista. Itävallan viranomaiset isännöivät seminaaria ja toivat paikalle asiantuntevia alustajia.

Monivuotisen rahoitus sopimuksen luvussa A olevassa 6 artiklassa edellytetty todentaminen suoritettiin ensimmäisen kerran vuonna 2002. Siihen osallistui kuitenkin vain pieni määrä virastoja, ja menot olivat vähäiset. Sittemmin todentamiseen osallistuu paljon suurempi määrä virastoja, ja menojen määrä kasvaa merkittävästi. Seminaarin tarkoituksena oli varmistaa, että todistuksen myöntävien elinten työtä voidaan sovittaa yhteen ja kehittää mahdollisimman paljon.

Ensimmäisestä tilien tarkastamisesta ja hyväksymisestä saatujen kokemusten perusteella komissio ehdotti useita muutoksia "todentamiskertomuksen malliin" sekä antoi lisäohjeita,

jotta tarkastustyö vastaisi tilien tarkastamisen ja hyväksymisen yhteydessä yleisesti hyväksytyjä tilintarkastusnormeja.

6. VALTIOISTA RIIPPUMATTOMIEN JÄRJESTÖJEN OSALLISTUMINEN SAPARD-OHJELMAAN

Sapard-ohjelman vuosikertomuksessa vuodelta 2001 oli kokonainen luku (luku 9), jossa käsiteltiin valtioista riippumattomien järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan edustajien osallistumista. Siinä komissio totesi, että aihe oli herättänyt suurta kiinnostusta erityisesti Euroopan parlamentissa Inpard-aloitteen¹⁸ yhteydessä. Se mainitsi myös joitakin käytännön hankaluuksia, joita tällainen aloite voisi aiheuttaa. Komissio kuitenkin täsmensi, ettei sen varauksellisuus tarkoita sitä, että se vastustaisi kansalaisyhteiskunnan roolin vahvistamista Sapard-ohjelmassa.

Helmikuussa 2002 ehdokasmaiden maatalousministerit korostivat Euroopan parlamentin maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnassa, mitä etuja kansalaisyhteiskunnan osallistumisen lisäämisestä ja ns. alhaalta ylöspäin -lähestymistavasta olisi. Monet heistä ilmaisivat kannattavansa Inpard-ohjelman lähestymistapaa. Jotta voitiin varmistua siitä, mitä käytännön toimia nämä maat pitivät tarpeellisina ministereidensä antamien lausumien jälkeen, komissio kehotti niitä 13. kesäkuuta 2002 (vuoden 2002 vuotuisen rahoitussopimuksen luonnoksen yhteydessä) päivätyssä kirjeessä ilmoittamaan ehdotuksistaan. Mikään maa ei esittänyt Sapard-ohjelman perusasetuksen muuttamista (perusasetuksessa ei säädetä Inpard-ohjelman aloitteiden kaltaisista aloitteista). Kymmenestä edunsaajamaasta kuuden toiveet voitiin ottaa huomioon olemassa olevia säädöksiä, monivuotisia rahoitussopimuksia ja kansallisia ohjelmia muuttamatta. Neljän muun maan esittämät muutokset voitiin toteuttaa edellä mainittuja sopimuksia muuttamalla. Muutosten perusteella hankkeiden valinta voitiin tietyissä toimenpiteissä siirtää Sapard-virastolta yhdelle tai useammalle ohjelmassa nimetyille valtioista riippumattomalle järjestölle, mutta kaikissa tapauksissa Sapard-virastolle jäivät edelleen kaikki muut tehtävät, kuten tukikelpoisuuden arviointi. Vaikka ehdotetut muutokset tehtiin monivuotisiin rahoitussopimuksiin, mikään maa ei ollut kesäkuun 2003 loppuun mennessä pyytänyt ohjelman muuttamista siten, että valtioista riippumattomat järjestöt voisivat päättää hankkeiden valinnasta.

Tämän perusteella useiden ministereiden helmikuussa 2002 antamat lausumat eivät kenties olleet yhtä kiireellisiä kuin olisi voinut olettaa. Se ei kuitenkaan tarkoita, että komissio olisi vuonna suhtautunut välinpitämättömästi valtioista riippumattomien järjestöjen rooliin Sapard-ohjelmassa.

Komission henkilöstö osallistui vuonna 2002 useisiin seminaareihin ja kokouksiin, joissa oli mukana myös kansalaisyhteiskunnan edustajia.

Osana tavoitetta, joka koskee kansalaisyhteiskunnan vahvistamista ja kansainvälisen tietojenvaihdon edistämistä maaseudun kehittämisessä, Prepare-ohjelmassa (Pre-accession Partnerships for Rural Europe) järjestettiin syyskuussa 2002 seminaari Suomessa, jotta Sapard-ohjelmassa mukana olevat ehdokasmaat voisivat vaihtaa kokemuksia ja oppia paikallisten aloitteiden kehittämisestä Suomessa saaduista kokemuksista. Kutakin ehdokasmaata edustivat sen kansallisen hallinnon valtuuttama henkilö ja valtioista

¹⁸ Lyhenne Inpard tulee sanoista "Innovative Participatory Rural Development". Kyseessä on Euroopan parlamentin maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan aloite uuden liittymistä edeltävän välineen edistämiseksi.

riippumattomat järjestöt. Suomen maatalousministeriön edustajat – kuten virkamiehet, joilla oli kokemusta työskentelystä paikallisten toimintaryhmien kanssa – pitivät yksityiskohtaisia alustuksia Suomen maatalouspolitiikan rakenteesta. Alustuksissa käsiteltiin myös Suomen kyläliikettä. Keskusteluissa tuotiin esille monenlaisia Sapard-ohjelmaan liittyviä ongelmia, kuten riittävän hankerahoituksen saamiseen liittyvät vaikeudet ja hakijoille asetetut velvoitteet. Vaikeuksista huolimatta useat maat luonnehtivat omasta aloitteestaan Sapard-ohjelmaa onnistuneeksi. Ehdokasmaiden valtioista riippumattomien järjestöjen edustajat toivoivat paikallisen osallistumisen lisäämistä Sapard-ohjelmassa. Komissio selvitti, millä tavoin kumppanuutta voitaisiin kehittää seurantakomiteoissa, ja lisäksi se ehdotti vuoden 2002 vuotuisen rahoitussopimuksen luonnoksessa, että paikallista osallistumista päätöksentekoon lisättäisiin.

Lokakuussa 2002 komission edustaja käytti Slovakian maaseutuparlamentin kutsusta puheenvuoron sen toisessa yleiskokouksessa. Siellä toivottiin, että mikroalueet ja mikroalueiden kumppanuudet otettaisiin entistä paremmin huomioon julkisen tai valtion tuen mahdollisina edunsaajina. Useat osallistujat olivat varsin kiinnostuneita paikallisten aloitteiden mahdollisuuksista. Seminaarin päätyttyä maaseutuparlamentti järjesti komission edustajalle tapaamisia Velka Fatran alueen kyläpormestareiden kanssa, ja sen jälkeen oli vuorossa tutustuminen Rimavan mikroalueeseen. Yksi tapaamisista pidettiin kylässä, joka oli äskettäin otettu mukaan sellaiseen mikroalueen kehittämisstrategiaan, jossa noudatetaan osallistavia menetelmiä eli jossa paikallinen yhteisö osallistuu yksityiskohtaisen sosioekonomisen analyysin ja kehittämisstrategian laatimiseen.¹⁹

7. SAPARD-OHJELMAAN LIITTYVÄ EUROOPAN PETOSTENTORJUNTA- VIRASTON (OLAF) TYÖ

Sapard-ohjelman perusasetuksen 15 artiklan ja monivuotisen rahoitussopimuksen luvussa F olevan 7 artiklan mukaan edunsaajamaiden on tehtävä neljännesvuosittain ilmoituksia yhteisön osarahoitusta koskevista väärinkäytöksistä.

Vuonna 2002 kaikki ehdokasmaat saivat maksuja komissiolta, joten niillä oli velvollisuus ilmoittaa komission yksiköille tapahtuneista väärinkäytöksistä. Latvia ja Romania ovat ilmoittaneet, ettei vuonna 2002 tapahtunut väärinkäytöksiä. Bulgaria ilmoitti yhdestä ja Slovenia yhdeksästä väärinkäytöksestä.

Komission yksiköt aikovat parantaa ilmoitusten siirron laatua käyttämällä petostentorjunnan tietojärjestelmää (AFIS), jonne ehdokasmaat voivat toimittaa väärinkäytöksiä koskevat tiedot sähköisesti ja vakiomuotoisesti.²⁰

8. JULKISET HANKINNAT

Vuonna 2002 julkisia hankintoja koskevien sääntöjen soveltaminen, kuten tarjouspyyntöilmoitusten julkaiseminen, oli ensimmäisen kerran pakollista Sapard-ohjelmassa. Näitä sääntöjä sovelletaan sitten, kun tuen hallinnointi on siirretty tietyissä toimenpiteissä, nimittäin niissä toimenpiteissä, jotka koskevat muita kuin yksityisiä edunsaajia. Tärkeimmät

¹⁹ Pardubicessa (Tšekissä) pidettiin toukokuussa 2003 seminaari, jossa käsiteltiin paikallisten aloitteiden kehittämistä ja edistämistä ehdokasmaissa.

²⁰ Syyskuuhun 2003 mennessä kaikkien kymmeneen ehdokasmaan perustettujen petostentorjunnan koordinoituyksiköiden pitäisi voida käyttää AFIS-järjestelmän toimintoja.

toimenpiteet, joihin sisältyy julkisia hankintoja, ovat maaseudun infrastruktuurit ja joissakin maissa ohjelmien väliarviointi.

Sapard-viraston hyväksymisperusteisiin kuuluu, että julkisten laitosten palvelu-, urakka- ja hankintasopimuksissa on noudatettava julkisia hankintoja koskevia sääntöjä tietyissä toimenpiteissä. Monivuotisen rahoitussopimuksen 14 artiklan 2 kohdan 6 alakohdan mukaan niissä on noudatettava "Service, supply and work contracts concluded within the framework of Community cooperation for the third countries" -nimisessä komission käsikirjassa vahvistettuja sääntöjä.

Tarjouspyyntöilmoitusten julkaiseminen on Sapard-ohjelmassa lakimääräinen velvoite. Vähintään 200 000 euron arvoisista palvelusopimuksista ja vähintään 5 000 000 euron arvoisista urakkasopimuksista on tehtävä erityinen hankintailmoitus ("kansainvälinen tarjouspyyntö"), jonka komissio julkaisee Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, Internetissä ja muissa tarkoitukseen soveltuvissa tiedotusvälineissä.

Vähintään 30 000 euron mutta alle 150 000 euron arvoisista hankintasopimuksista ja vähintään 300 000 euron mutta alle 5 000 000 euron arvoisista urakkasopimuksista sopimukset tehdään paikallisesti ilmoitettavan julkisen tarjouskilpailun ("paikallinen tarjouspyyntö") perusteella. Lisäksi komissio julkaisee EuropeAidin www-sivustolla näitä paikallisia tarjouspyyntöjä koskevat viitteet.

Käynti www-sivustolla osoittaa, että varsinkin vuoden 2003 alusta lähtien on julkaistu merkittävä määrä ilmoituksia.

9. EHDOKASMAIDEN SELVITYKSET

Komissio kehotti 13. maaliskuuta 2003 päivätyssä kirjeessä kaikkia ehdokasmaita toimittamaan selvityksiä, jotka sisällytettäisiin tähän kertomukseen. Ehdokasmailta saatiin seuraavat selvitykset.

Vuonna 2003 kymmenestä maasta viiden – Bulgarian, Viron, Liettuan, Latvian ja Slovenian – on ensimmäisen kerran toimitettava vuosikertomus Sapard-ohjelmansa täytäntöönpanosta. Monivuotisen rahoitussopimuksen luvussa B olevan 8 artiklan 1 kohdan mukaan vuosikertomukset on toimitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa täytäntöönpanon kunkin täyden kalenterivuoden päättymisestä eli viidessä edellä mainitussa maassa vuoden 2003 kesäkuun loppuun mennessä. Vuosikertomukset julkaistaan komission www-sivustolla seuraavassa osoitteessa:

http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/index_en.htm

9.1 VIRO

Asiakirjassa annetaan yleiskuva ohjelman edistymisestä vuonna 2002 ja lyhyt kokonaisarvio ohjelmasta sekä tietoa seurantakomitean uusimman kokouksen päätöksistä.

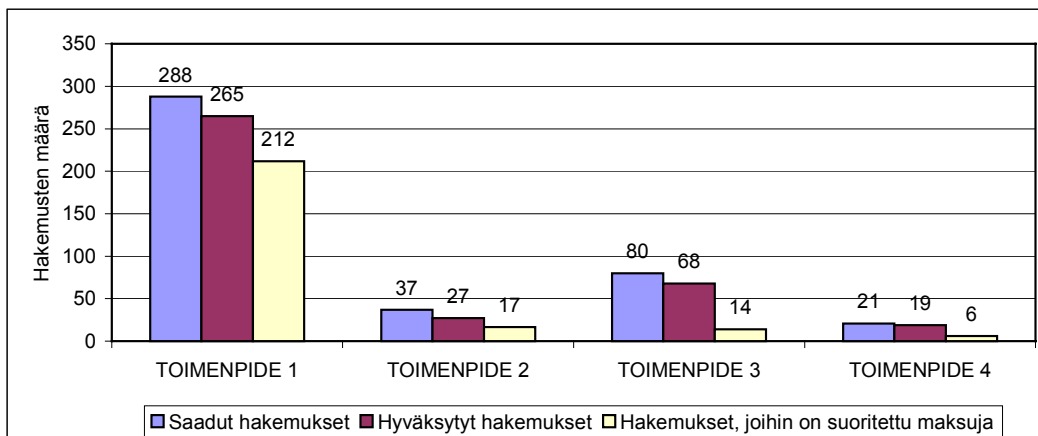
Kuvaus ohjelmasta vuonna 2002

Investointitukihakemuksia alettiin ottaa vastaan kaikissa toimenpiteissä 11. helmikuuta 2002. Toimenpiteessä 2 investointitukihakemuksia otettiin vastaan 26. maaliskuuta 2002 saakka, muissa toimenpiteissä 27. syyskuuta 2002 saakka.

Sapard-ohjelmassa saatiin vuonna 2002 yhteensä 426 hakemusta eli lähes kaksi kertaa enemmän hakemuksia kuin edellisenä vuonna.

Maatilojen investointeja koskevaan toimenpiteeseen saatiin 288 hakemusta, joista 265 hyväksyttiin. Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostuksen ja kaupan parantamista koskevaan toimenpiteeseen saatiin 37 hakemusta, joista 27 hyväksyttiin ja 17:ään on suoritettu maksuja. Maaseutualueiden taloudellisen toiminnan monipuolistamista ja pienten yritysten edistämistä koskevaan toimenpiteeseen saatiin 80 hakemusta, joista 68 hyväksyttiin ja 14:ään on suoritettu maksuja. Maaseudun infrastruktuurien kehittämistä ja parantamista koskevaan toimenpiteeseen saatiin 21 hakemusta, joista 19 hyväksyttiin ja 6:een on suoritettu maksuja.

	TOIMENPIDE 1	TOIMENPIDE 2	TOIMENPIDE 3	TOIMENPIDE 4
Saadut hakemukset	288	37	80	21
Hyväksytyt hakemukset	265	27	68	19
Hakemukset, joihin on suoritettu maksuja	212	17	14	6

Kaavio 1 – Saadut hakemukset, hyväksytyt hakemukset ja hakemukset, joihin on suoritettu maksuja. Hyväksytyihin hakemuksiin myönnettiin tukea noin 194 miljoonaa EEK²¹, ja tukea maksettiin yhteensä noin 163 miljoonaa EEK. Vuonna 2001 määrät olivat 124 miljoonaa EEK ja 6 miljoonaa EEK.

Ohjelman edistyminen

Sapard-ohjelman kokonaistalousarvio vuosina 2000–2002 oli noin 748 miljoonaa EEK. Maksusitoumukset olivat vuosina 2001–2002 (Sapard-ohjelma aloitettiin Virossa vuonna 2001) 318 miljoonaa EEK ja peruuntuneet maksusitoumukset 5 miljoonaa EEK. Talousarvion ylijäämä oli 435 miljoonaa EEK vuonna 2002. Näin ollen Viro on käyttänyt suurin piirtein 43 prosenttia kolmen vuoden talousarviosta puolessatoista vuodessa. Ohjelman edistymisen arvioimiseksi on syytä huomauttaa, että koko ohjelman väliarviointi toteutetaan vuonna 2003, joten tässä vaiheessa on ennaikaista tehdä liian laajoja päätelmiä. Lyhyesti voidaan kuitenkin todeta, että ohjelman edistyminen on ollut tyydyttävää, ja toinen vuosi, jolloin hakemuksia otettiin vastaan, oli suurempi menestys kuin vuosi 2001. Edistyminen on vaihdellut eri toimenpiteissä. Toimenpidettä 2 käytettiin eniten: saaduista hakemuksista hyväksyttiin 95 prosenttia ja tukea maksettiin noin 100 prosenttia. Myös toimenpiteen 1 määrärahoja on sidottu melko hyvin, mutta toimenpidettä 3 pitäisi käyttää nykyistä enemmän. Toimenpidettä 4 käytetään vähän: siinä maksetaan noin 4 prosenttia tuesta. Tilanteen parantamiseksi maatalousministeriö on käynyt keskusteluita työmarkkinaosapuolten kanssa, ja se on jo tehnyt joitakin muutoksia toimenpiteiden asiakirjoihin ja lainsäädäntöön. On muutettu useita sellaisia seikkoja, joita on pidetty tuen hakemisen esteinä (kuten investointituen

²¹ 1 € = 15,6466 EEK (kurssi on ollut vakio 1.1.1999 lähtien).

enimmäismäärä yhtä edunsaajaa kohti toimenpiteessä 3). Tilanteeseen odotetaan siis parannusta vuonna 2003.

Seurantakomitea

Seurantakomitean kolmas kokous pidettiin 26. heinäkuuta 2002. Sapard-ohjelman toimenpiteiden asiakirjojen muutosten osalta jäsenet käsittelivät ja lopulta hyväksyivät kaikki muutokset (hallintoviranomaisen hyväksymän) maaseudun kehittämissuunnitelman toimenpiteiden 1, 2, 3 ja 4 asiakirjoihin.

Seurantakomitea päätti hyväksyä myös seuraavat uudet toimenpiteet: toimenpiteen 6 eli kylien elvyttämistä ja kunnostamista koskevan investointituen ja toimenpiteen 8 eli metsitystä koskevan investointituen. Toimenpide 5 eli tekninen apu hyväksyttiin seurantakomitean toisessa kokouksessa.

STAR-komitea hyväksyi kaikki neljään toimenpiteeseen tehdyt muutokset ja uusien toimenpiteiden asiakirjat lokakuussa 2002. Näitä toimenpiteitä koskevaa kansallista lainsäädäntöä valmistellaan, ja hakemuksia aletaan ottaa vastaan vuoden 2003 ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Seurantakomitean kokouksessa annettiin lisäksi yleiskuva toimenpiteen 7 eli maatalousympäristön valmisteluista. Seurantakomitean jäsenet päättivät jatkaa toimenpiteen 7 valmistelua. Kokouksessa annettiin yleiskuva Sapard-ohjelman väliarvioinnin valmisteluista. Seurantakomitean on määrä hyväksyä lopullinen kertomus ja toimittaa se Euroopan komissiolle vuoden 2003 joulukuuhun mennessä.

9.2 BULGARIA

Sapard-ohjelman täytäntöönpanon edistyminen

Maatalousalan valtionrahasto hyväksyttiin Bulgarian Sapard-yrityksiksi 15. toukokuuta 2001, kun Euroopan komissio oli tehnyt päätöksen tuen hallinnoinnin siirtämisestä Bulgarian Sapard-ohjelman kansallisen maatalouden ja maaseudun kehittämissuunnitelman kolmessa tärkeimmässä yksityisille edunsaajille tarkoitetussa toimenpiteessä: toimenpiteessä 1.1 "Maatilojen investoinnit", toimenpiteessä 1.2 "Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostuksen ja kaupan parantaminen" ja toimenpiteessä 2.1 "Sivuelinkeinoja tai vaihtoehtoisia tulonlähteitä tarjoavan taloudellisen toiminnan kehittäminen ja monipuolistaminen". Hankkeiden valinnasta vastaava komitea on pitänyt 15 kokousta ohjelman käynnistämisen ja joulukuun 31. päivän 2002 välisenä aikana. Toimenpiteissä on hyväksytty yhteensä 298 hanketta, joiden arvo on 107 888 836,05 euroa. Toteutettuja ja maksuja saaneita hankkeita oli 106, ja tukea maksettiin 14 499 142,50 euroa (taulukko 1).

Taulukko 1 – Hyväksytyt ja toteutetut hankkeet toimenpidekohtaisesti 31. joulukuuta 2002 saakka (euroina)

Toimenpide	Hyväksytyjen hankkeiden määrä	Sapard-viraston sitomat tukikelpoiset kokonaiskustannukset	Toteutettujen hankkeiden kokonaismäärä	Maksetun tuen kokonaismäärä (50 prosenttia tukikelpoisista menoista)
Toimenpide 1.1	205	44 821 825,00	89	9 543 344,60
Toimenpide 1.2	65	59 330 145,72	13	4 784 455,17
Toimenpide 2.1	28	3 736 865,33	4	171 342,73
Yhteensä	298	107 888 836,05	106	14 499 142,50 ²²

Ohjelman täytäntöönpanossa edistyi huomattavasti ja siitä saadut kokemukset otettiin huomioon, joten EU:n varojen hallinnointikykyä voitiin lisätä ja pitää yllä. Sapard-virasto on kokemusten perusteella tehostanut Sapard-ohjelman määrärahojen käyttöä, jotta saatu rahoitustuki voitaisiin hyödyntää täysimääräisesti.

Tärkeä askel Sapard-ohjelman määrärahojen käytön parantamiseksi oli Sapard-ohjelman tuen myöntämisen ehtoja koskevien säädösten nro 14, 15 ja 16 muuttaminen. Kun muutokset oli hyväksytty virallisesti, voitiin panna täytäntöön kesäkuussa 2002 pidetyssä seurantakomitean kokouksessa tehdyt päätökset sekä Sapard-viraston menettelyjen tietyt muutokset, joita maatalousalan valtionrahasto oli esittänyt ja jotka Euroopan komissio oli hyväksynyt. Suurin muutos koski hankkeita, joiden hakuasiakirjoissa on teknisiä puutteita. Tähänastista käytäntöä muutettiin siten, että hakijoille annettiin kymmenen päivää aikaa korjata puutteet, ennen kuin hakemusten käsittelyä jatketaan. Näin hakijoiden ei tarvitse tehdä uutta hakemusta, ja hankkeiden hyväksyminen nopeutui. Euroopan komission kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen valintakomitean vuotuisten kokousten määrää nostettiin 6:sta 12:een²³.

Sapard-virasto pyrki jatkuvasti parantamaan määrärahojen käyttöä. Viraston kaikille yksiköille järjestettiin koulutusta, jotta viraston henkilöstön ammattitaito voitaisiin säilyttää korkealla tasolla. Mahdollisille hakijoille pidettiin seminaareja, joihin osallistui maatalousalan valtionrahaston alueosastojen sekä maa- ja metsätalousministeriön henkilöstöä. Kukin hakemus käsiteltiin mahdollisimman nopeasti, jotta hakemuksen jättämisen ja lopullisen hyväksymisen välinen aika olisi mahdollisimman lyhyt. Hyväksytyjä hankkeita valvottiin jatkuvasti, jotta voitiin seurata niiden edistymistä ja auttaa edunsaajia varsinkin tukikorvauksissa.

Lisäksi 20 liikepankin kanssa allekirjoitettiin Sapard-ohjelman täytäntöönpanoa koskevia yhteistyöpöytäkirjoja, joten suhtautuminen ohjelman hankkeisiin myönnettäviä lainoja kohtaan parani. Yhdessä valintakomitean kokouksessa hyväksytyjen hankkeiden määrä kasvoi tasaisesti vuonna 2002. Tämä kertoo siitä, että viraston hallintovalmiudet ovat parantuneet ja menettely on asianmukainen.

Julkisille edunsaajille tarkoitettujen kuuden muun toimenpiteen ja yhden alatoimenpiteen hyväksymistä koskeva valmistelutyö saatiin päätökseen, ja kansallinen hyväksyntä allekirjoitettiin. Maa- ja metsätalousministeriöön perustettiin työryhmiä laatimaan näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa koskevia asetuksia.

²² Euromäärien laskennassa on käytetty kiinteää vaihtokurssia, joka on 1,95583 BGN/€.

²³ Kalenterivuonna 2002 ei sovellettu muutosta, joka tehtiin monivuotisen rahoitussopimuksen luvussa A olevaan 5 artiklan 1 kohdan b alakohtaan vuoden 2002 vuotuisen rahoitussopimuksen kautta.

Edistyminen seurantaa, arviointia ja julkisuutta koskevissa Sapard-ohjelman toimissa

i) Sapard-ohjelman seurantakomitean kokoukset

Sapard-ohjelman seurantakomitea piti kaksi säännöllistä kokousta vuonna 2002. Seurantakomitean kolmas kokous pidettiin 28. kesäkuuta 2002. Seurantakomitea tarkasteli ohjelman täytäntöönpanon edistymistä kolmea hyväksytyä toimenpidettä koskevien seurantatietojen perusteella. Lisäksi tarkasteltiin niiden seitsemän toimenpiteen seurantaindikaattoreita, joiden hyväksymistä valmistellaan. Seurantakomitean jäsenille tiedotettiin myös Euroopan komission edustajien aiemmin samana vuonna Sapard-virastoon tekemästä matkasta, jonka aikana ohjelman täytäntöönpanossa ei todettu merkittäviä puutteita. Seurantakomitean neljäs kokous pidettiin 10. joulukuuta 2002. Seurantakomitea hyväksyi toimenpiteen 1.6 "Vesivarojen hoito" ja toimenpiteen 1.3 "Ympäristöä säästävien maatalouskäytäntöjen ja -toimintojen kehittäminen" lopulliset versiot sekä tarkasteli hyväksytyjen toimenpiteiden täytäntöönpanon edistymistä. Seurantakomitealle tiedotettiin toteutettujen hankkeiden maksusuorituksiin liittyvistä ongelmista sekä edistymisestä Sapard-ohjelman vuosien 2000 ja 2001 määrärahojen käytössä. Seurantakomitealle annettiin ajantasaiset tiedot myös Sapard-ohjelman väliarvioinnin valmisteluista, jotta varsinkin työmarkkinaosapuolet ja talouselämän yhteistyökumppanit voisivat osallistua sen täytäntöönpanoon. Seurantakomitea keskusteli pysyvien työryhmiensä tekemistä ehdotuksista, jotka koskivat hyväksytyjen toimenpiteiden muuttamista. Esitetyt muutokset hyväksyttiin. Ne sisällytettiin toimenpiteiden 1.3 ja 1.6 lopullisten versioiden kanssa Bulgarian Sapard-ohjelman kansallisen maatalouden ja maaseudun kehittämissuunnitelman muutospakettiin. Euroopan komission on määrä hyväksyä se vuoden 2003 alkupuoliskolla.

Seurantakomitean työjärjestyksen mukaisesti hyväksytyjen toimenpiteiden kahden pysyvän työryhmän kokoukset pidettiin ennen seurantakomitean kokouksia. Työryhmät tekivät useita ehdotuksia toimenpiteiden muuttamiseksi, jotta ohjelman täytäntöönpanoa voitaisiin helpottaa.

ii) Bulgarian Sapard-ohjelman väliarvioinnin valmistelut

Koska väliarviointi on monimutkainen ja koska menettelyjen valmistelu, arvioijan valinta ja itse arvioinnin toteutus vievät aikaa, seurantakomitea valitsi toisessa kokouksessaan ohjauskomitean, joka valvoo arvioinnin valmistelua. Liittymistä edeltäviin ohjelmiin sovellettavien, julkisia hankintoja koskevien EY:n sääntöjen mukaisesti ohjauskomitea käynnisti rajoitetun kansainvälisen tarjouspyyntömenettelyn. Sopimuksia koskeva ennakkoilmoitus julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 30. heinäkuuta 2002, ja hankintailmoitus julkaistiin 17. syyskuuta 2002. Kiinnostuksenilmaisuja lähettäneistä 31 hakijasta kahdeksan merkittiin luetteloon vuoden 2002 marraskuun puoliväliin mennessä. Samalla ohjauskomitea tarkasteli arviointiasiakirjojen keskeisiä osia. Asiakirjat viimeisteltiin kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteisön yhteistyön yhteydessä tehtäviä palvelusopimuksia koskevien Euroopan komission ohjeiden mukaisesti.

iii) Sapard-ohjelman julkisuuskampanja

Sapard-ohjelman julkisuuskampanjaa jatkettiin kaikkien mahdollisten menetelmien ja tietovälineiden avulla. Työ keskitettiin kuitenkin tiedotusseminaareihin, joihin osallistui ohjelman mahdollisia hakijoita. Maa- ja metsätalousministeriön sekä Sapard-viraston ja sen alueyksiköiden virkamiehet pitivät jatkuvasti alustuksia seminaareissa eri puolilla maata. Jotta julkisuuskampanjaa voitiin kehittää edelleen sekä yleisen tietoisuuden että seitsemän toimenpiteen tulevan hyväksymisen osalta (julkisuuskampanja laajenee tuolloin uudenvuoden hakijoihin ja aloihin), seurantakomitea hyväksyi vuoden 2002 joulukuun loppuun mennessä Sapard-ohjelman tiedotusstrategian, jossa käytetään monenlaisia tietovälineitä: seminaareja, keskustelufoorumeja, painotuotteita, Internet-välineitä, television tietoisuuksia ja niin edelleen.

9.3 LIETTUA

Ohjelman täytäntöönpanovuonna 2002 Sapard-ohjelman tuesta tehtiin Liettuassa yhteensä 594 hakemusta, joiden arvo oli 187 575 000 euroa. Eniten hakemuksia tehtiin toimenpiteeseen 1 "Maatilojen investoinnit" ja toimenpiteeseen 4 "Maaseudun infrastruktuurien parantaminen". Toimenpiteeseen 1 tehtiin 204 hakemusta (yli kolmasosa kaikista hakemuksista). Toimenpiteestä 2 "Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostuksen ja kaupan parantaminen" haettiin eniten tukea eli 104 miljoonaa euroa (lähes kaksi kolmasosaa kaikista haetusta tuesta).

Sapard-ohjelmasta haetun tuen kokonaismäärä (*tuhansina euroina*) ja hakemusten määrä vuonna 2002

Toimenpide 1	Toimenpide 2	Toimenpide 3	Toimenpide 4	Toimenpide 7	Yhteensä
36 057 (204)	104 469 (69)	17 930 (96)	28 651 (171)	1 068 (54)	187 575 (594)

Hakemusten keskimääräinen arvo oli yli 600 000 euroa, ja arvo vaihteli 1 000 eurosta (toimenpide 7 "Ammatillinen koulutus") 11 miljoonaan euroon (toimenpide 2). Toimenpiteiden väliset erot perustuvat yksittäisen hankkeen luonteeseen (esimerkiksi toimenpiteen 2 hankkeet ovat monimutkaisempia ja edellyttävät suurempia investointeja kuin toimenpiteen 1 hankkeet) ja tuen enimmäismäärään (tuen enimmäismäärä on 5 miljoonaa euroa toimenpiteessä 2 ja 250 000 euroa toimenpiteessä 4).

Koska vuoden 2002 lopussa tehtiin suuri määrä hakemuksia ja koska arviointimenettelyt ovat monimutkaisia, kokonaan saatiin arvioitua vain 381 hakemusta. Kaikkiaan hyväksyttiin 227 hakemusta, ja Sapard-ohjelman tukea sidottiin yhteensä 70 665 miljoonaa euroa.

Vuonna 2002 hylättiin 130 hakemusta. Tärkeimmät syyt hakemusten hylkäämiseen olivat seuraavat:

1. Hakemukset eivät täytä arviointiperustetta, joka koskee taloudellisesti elinkelpoisen tilan määritelmää (toimenpiteet 1 ja 2).
2. Hakemukset eivät täytä lopulliselle edunsaajalle asetettuja vaatimuksia (toimenpide 3 "Sivuelinkeinoja tai vaihtoehtoisia tulonlähteitä tarjoavan taloudellisen toiminnan kehittäminen ja monipuolistaminen").
3. Hakemuksen tekemistä on rajoitettu ajallisesti (kerran kolmessa vuodessa); mahdolliset edunsaajat eli maanviljelijät sekä maaseudun asukkaat ja yhteisöt eivät ole kovin aktiivisia (toimenpide 4).

Toteutettiin useita toimenpiteitä, jotta yhä useampi hakemus voitaisiin hyväksyä. Ensiksi seurantakomitea muutti joitakin kelpoisuusperusteita. Sitten maatalousministeriö muutti määräyksellään taloudellisen elinkelpoisuuden määritelmää, ja Sapard-virasto käynnisti useita julkisuustoimia selvittääkseen muutettuja vaatimuksia ja kelpoisuusperusteita kaikille mahdollisille hakijoille.

Sapard-ohjelmassa sidottu tuki (*tuhansina euroina*) ja hyväksytyjen hankkeiden määrä vuonna 2002

Toimenpide 1	Toimenpide 2	Toimenpide 3	Toimenpide 4	Toimenpide 7	Yhteensä
19 037 (100)	42 631 (25)	2 631 (16)	5 629 (39)	737 (47)	70 665 (227)

Sidotun tuen osuus oli suurin toimenpiteessä 2 – yhteensä 42,6 miljoonaa euroa (136 prosenttia käytettävissä olleesta määrästä). Tämä johtuu siitä, että mahdolliset edunsaajat

ovat aktiivisimpia kyseisessä toimenpiteessä. Ne ovat sitoutuneet ennen liittymistä panemaan täytäntöön ympäristöä, eläinlääkintää, eläinten hyvinvointia ja elintarvikkeiden turvallisuutta koskevat yhteisön normit.

Tukea haettiin vähiten toimenpiteessä 4 – yhteensä 5,6 miljoonaa euroa (41 prosenttia). Syynä on väääräksi osoittautunut oletus siitä, että tämän toimenpiteen määrärahat käytetään ensin (siksi toimenpiteen määrärahat olivat vuoden 2000 talousarviossa kolme kertaa suuremmat).

Sapard-ohjelman määrärahojen käyttö vuosina 2000–2001 (tuhansina euroina)

	Toimenpide 1	Toimenpide 2	Toimenpide 3	Toimenpide 4	Toimenpide 7	Yhteensä
Myönnetty	28 726	31 333	4 773	13 855	1 420	80 107
Sidottu	19 037	42 631	2 631	5 629	737	70 665
Osuus	66 %	136 %	55 %	41 %	52 %	88 %

Vuonna 2002 Sapard-virasto alkoi maksaa Sapard-ohjelman tukea lopullisille edunsaajille. Edunsaajille suoritettiin 107 maksua. Kokonaismäärä oli 9 828 miljoonaa euroa (7 371 miljoonaa euroa yhteisön tukea ja 2 457 miljoonaa euroa kansallista osarahoitusta).

Sapard-ohjelmassa maksettu tuki (yhteisön tuki) vuonna 2002 (tuhansina euroina)

Toimenpide 1	Toimenpide 2	Toimenpide 3	Toimenpide 4	Toimenpide 7	Yhteensä
3 979 (2 984)	3 755 (2 816)	1 326 (995)	637 (478)	131 (114)	9 828 (7 371)

Edunsaajat aloittivat hankkeiden täytäntöönpanon vuonna 2002. Maksupyyntöjä on esitetty vain toteutuneista maksuista. Kokonaan saatiin toteutettua 16 hanketta, joihin suoritettiin lopulliset maksut.

Toteutetut hankkeet (joihin on maksettu Sapard-ohjelman tuki) vuonna 2002 (tuhansina euroina)

Toimenpide 1	Toimenpide 2	Toimenpide 3	Toimenpide 4	Toimenpide 7	Yhteensä
4 (786)	0 (0)	3 (625)	3 (64)	6 (27)	16 (1 502)

Yhteensä 16 hanketta toteutettiin kokonaan, joten on ennen aikaista arvioida ohjelman tehokkuutta. Ainoastaan tiettyjä edistymisen indikaattoreita, kuten "tuettujen hankkeiden määrää" ja "tuettujen hankkeiden julkisten kustannusten kokonaismäärää", voitiin mitata, mutta niistä voitiin tehdä kiinnostavia päätelmiä. Kun otetaan huomioon vastaavat edistymisen indikaattorit maatalouden ja maaseudun kehittämissuunnitelmassa, toimenpiteitä 2 ja 7 toteutettiin intensiivisesti.

9.4 LATVIA

Vuosi 2002 on Sapard-ohjelman ensimmäinen kokonainen täytäntöönpanovuosi Latviassa. Latvian hallintorakenteet ovat saaneet erittäin hyödyllisiä kokemuksia EU:n varojen hallinnoinnista. Vaikka vuoden 2002 loppuun mennessä oli sidottu vasta 66 prosenttia käytettävissä olleista määrärahoista, hyväksytyjä hankkeita oli paljon. Hakijat olivat erittäin aktiivisia varsinkin toimenpiteessä 1.1 "Maatalouskoneiden ja -välineiden nykyaikaistaminen sekä rakennusten rakentaminen" ja toimenpiteessä 3.1 "Vaihtoehtoisia tulonlähteitä tarjoavan taloudellisen toiminnan kehittäminen ja monipuolistaminen". Sapard-ohjelman rahoitusta on siis jaettu monenlaisille hakijoille. Yleisölle on pyritty tiedottamaan aktiivisesti saatavilla

olevasta rahoituksesta, kuulemisista sekä keskusteluista työmarkkinaosapuolten ja talouselämän yhteistyökumppanien kanssa.

Maaseudun tukipalvelu julkaisee hankkeiden yleiset hakuehdot ja määräajat virallisessa lehdessä "Latvijas Vēstnesis" ja sanomalehdessä "Lauku Avīze". Alueelliset tiedotusvälineet ovat antaneet yleistä tiedotusta.

Mahdollisille edunsaajille on laadittu tiedote maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevista liittymistä valmistelevista toimenpiteistä Tanskan ja Latvian hankkeessa, jolla tuetaan Sapard-ohjelman täytäntöönpanoa, ja lisäksi on järjestetty tiedotusseminaareja. Kaikki oleelliset tiedot ohjelman vaatimuksista ja etenkin sen ehdoista sekä suunnitelluista ja tehdyistä muutoksista julkaistaan säännöllisesti ministeriön www-sivustolla osoitteessa www.zm.gov.lv, maaseudun tukipalvelun www-sivustolla osoitteessa www.lad.gov.lv ja Latvian maatalouden neuvontakeskuksen www-sivustolla osoitteessa www.llkc.lv.

Latvian maatalouden neuvontakeskus ja Latvian maatalouden neuvoa-antava yhteisneuvosto ovat mukana tiedotus- ja koulutuskampanjassa. Ne auttavat myös Sapard-hankkeiden valmistelussa.

Sapard-ohjelmaa koskeva keskustelu- ja kysymysfoorumi löytyy osoitteesta <http://qp.llkc.lv.quickplace/sapard/>. Tämä vuorovaikutteinen www-sivusto, jolla vastataan Sapard-ohjelmaa koskeviin kysymyksiin, laadittiin yhteistyössä maatalousministeriön, maaseudun tukipalvelun ja Latvian maatalouden neuvontakeskuksen kanssa.

Sapard-ohjelman, monivuotisen rahoitussopimuksen ja EU:n asetusten ehtojen soveltaminen käytännössä on ollut hallintoelimille haaste. Maatalousministeriö on hallintoviranomaisena vastuussa yhdestä tärkeimmistä tehtävistä, joilla varmistetaan Sapard-ohjelman onnistunut täytäntöönpano. Sapard-ohjelman aikana on tullut esille täytäntöönpanoon liittyviä ongelmia, jotka on korjattu muuttamalla Sapard-ohjelmaa, menettelyjä ja kansallista lainsäädäntöä. Prosessi on kesken, ja se jatkuu Sapard-ohjelman loppuun saakka.

Vielä hyväksymättä olevat Sapard-ohjelman toimenpiteet pyrittiin hyväksymään. Vuonna 2003 seurantakomitea hyväksyi tukitoimenpiteen 2 "Tekninen apu" ja toimenpiteen 1.2 "Maanjako". Maatalousministeriö tarvitsi näiden lisäksi komission hyväksynnän. Seurantakomitea hyväksyi periaatteessa toimenpiteen 5.1 "Biologisen monimuotoisuuden ja maaseutumaiseman säilyttäminen" ja toimenpiteen 5.2 "Maatalouden valumien vähentäminen" sekä kehotti maatalousministeriötä valmistelemaan näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa koskevia yksityiskohtaisia vaatimuksia. Euroopan komissio on nyt hyväksynyt maatalouden ympäristöohjelmat, ja hallintomenettelyjä valmistellaan parhaillaan. Maatalouden ympäristöohjelmien hyväksyminen on tärkeää varsinkin EU:hun liittymisen kannalta, sillä maatalouden ympäristöpolitiikka on olennainen osa maaseudun kehittämisen ohjelmatyötä.

Valitettavasti tukitoimenpiteeseen "Ammatillinen koulutus" ei tehty yhtään hanke-ehdotusta. Toimenpide on tärkeä Sapard-ohjelman kokonaisuuden kannalta. Maatalousministeriö pyrkii yhteistyökumppaniensa kanssa löytämään tähän ratkaisun, ja ensimmäiset tämän toimenpiteen hankkeet voidaan toivottavasti toteuttaa vuonna 2003.

Sapard-ohjelma on kuitenkin pääsemässä vauhtiin, ja vuodesta 2003 voidaan ennustaa Sapard-ohjelman täytäntöönpanon vilkkainta vuotta Latviassa. Kiinnostus ohjelmaa kohtaan on kasvanut, ja koska ensimmäisellä hakukierroksella tammikuussa 2003 saatiin peräti 313 hakemusta, Latvia varmaankin pystyy hyödyntämään käytettävissä olevat määrärahat.

9.5 TŠEKKI

Sapard-ohjelma käynnistettiin Tšekissä 15. huhtikuuta 2002. Alue toimistot ja mahdolliset edunsaajat olivat varautuneet siihen, koska vuonna 2001 ja vuoden 2002 alussa toteutettiin Sapard-ohjelman hallinnointia koskevia laajamittaisia valmistelutöitä ja kuulemisia, ja seminaareissa annettiin tietoa Sapard-ohjelman toimenpiteistä ja hallinnointisäännöistä. Vuonna 2002 hallinnointi oli siirretty Sapard-virastolle seitsemässä Sapard-suunnitelman yhdeksästä toimenpiteestä.

Vuonna 2002 Tšekissä järjestettiin kolme hakemuspyyntöä. Hakemusten suuri määrä osoittaa, että Sapard-ohjelma herättää paljon kiinnostusta Tšekissä.

Ensimmäinen hakemuspyyntö alkoi 15. huhtikuuta ja päättyi 15. toukokuuta 2002. Rahoitustuesta tehtiin yhteensä 881 hakemusta. Sapard-ohjelman kansallinen valintakomitea suositteli ohjelman rahoituksen myöntämistä 465 hankkeeseen. Rahoitustuen kokonaismäärä oli yli 49 miljoonaa euroa. Koska kaksi hakijaa purki sopimuksen, Sapard-viraston pääjohtaja ja edunsaajat allekirjoittivat 463 sopimusta.

Toinen hakemuspyyntö alkoi 25. syyskuuta ja päättyi 6. marraskuuta 2002. Rahoitustuesta tehtiin yhteensä 908 hakemusta. Sittenkin Sapard-ohjelman kansallinen valintakomitea suositteli ohjelman rahoituksen myöntämistä 435 hankkeeseen. Rahoitustuen kokonaismäärä oli yli 45 miljoonaa euroa.

Elokuussa 2002 Tšekkiä koetteli poikkeuksellinen luonnonkatastrofi, ja se oli yksi pahiten tulvista kärsineistä Euroopan maista. Maatalouden pääosaston ja komission ponnistelujen ansiosta neuvoteltiin neuvoston asetukseen (EY) N:o 1268/1999 ja monivuotiseen rahoitussopimukseen tehtävistä muutoksista, jotka STAR-komitea hyväksyi 18. marraskuuta 2002. Tulviin liittyvä hakemuspyyntö, jonka ehtoja oli yksinkertaistettu, järjestettiin 2.–13. joulukuuta 2002 tulvista välittömästi kärsineiden NUTS II -alueiden – Prahan, Keski-Böömin sekä maan luoteis-, lounais- ja kaakkoisosan – hakijoille. Rahoitustuesta tehtiin yhteensä 190 hakemusta.

Tšekki on pyrkinyt lisäämään hallinnoinnin siirtämistä koskevan päätöksen alaisten toimenpiteiden määrää. STAR-komitea hyväksyi 24. heinäkuuta 2002 yksimielisesti toimenpiteen "Ympäristönsuojeluun ja maaseudun säilyttämiseen tarkoitetut maatalouden tuotantomenetelmät". Euroopan komission edustajat tekivät toimenpidettä 2.3 koskevan tarkastusmatkan 2.–5. joulukuuta 2002. STAR-komitea hyväksyi 18. marraskuuta 2002 yksimielisesti myös toimenpiteen "Ammatillinen koulutus".

Sopivimman arvioijan valitsemiseksi perustettiin Sapard-ohjelman arvioinnista vastaava ohjauskomitea. Ohjauskomitea muodostuu hallintoviranomaisen ministeriöidenvälisen päätöksentekoryhmän jäsenistä ja kahdesta asiantuntijasta sekä maataloustieteen tutkimuslaitoksen ja Tšekin tilastotoimiston edustajista. Tarjouspyyntömenettely alkoi syyskuussa 2002.

Vuonna 2002 Sapard-ohjelman kansallinen seurantakomitea piti kaksi kokousta. Seurantakomitean jäsenille tiedotettiin Sapard-ohjelman edistymisestä paitsi koko Tšekissä myös aluetasolla. Seurantakomitea käsitteli ja hyväksyi kaikki monivuotisessa rahoitussopimuksessa vaaditut asiakirjat.

Laajoja julkisuuskampanjoja toteutettiin koko vuoden ajan. Tšekin televisio valmisteli ja lähetti vuonna 2002 yhteistyössä hallintoviranomaisen kanssa kolme Sapard-ohjelmaa käsitellyttä televisio-ohjelmaa: "Tšekit Euroopan puolesta", "Eurooppa tšekien puolesta" ja "Ensimmäiset Sapard-ohjelmasta osarahoitetut hankkeet". Lisäksi laadittiin esitteitä ja muita julkaisuja, kuten "Sapard-ohjelma Tšekissä", "Ohjeita Sapard-ohjelman rahoitustuen

hakijoille", "Sapard-ohjelman rahoitustukea koskeva hakemus", tšekinkielinen "Sapard-ohjelman mukaisiin hankkeisiin myönnettävän rahoitustuen ehtoja koskevat säännöt" ja kaksikielinen "Tšekin Sapard-ohjelman vuosikertomus vuodelta 2001". Kaikki Sapard-ohjelman toimenpiteet kattavia mainoskansioita painettiin sekä tšekiksi että englanniksi, ja tärkeimmässä maatalousaiheisessa viikkolehdessä julkaistiin useita artikkeleita, joissa kerrottiin Sapard-ohjelmasta Tšekissä saaduista kokemuksista. Sapard-ohjelmaa mainostettiin Tšekin kolmessa tärkeimmässä maatalousmessutapahtumassa.

Kaikki Sapard-ohjelmaa koskevat perustiedot löytyvät tšekiksi ja englanniksi Sapard-viraston www-sivustolta osoitteesta www.sapard.cz.

9.6 SLOVAKIA

9.6.1 Ohjelman täytäntöönpano 31. joulukuuta 2002 saakka

Perustiedot

Sapard-ohjelman täytäntöönpanon pääedellytys oli Sapard-viraston hyväksyminen. Toimivaltainen viranomainen (valtiovarainministeriön kansallisesta rahastosta vastaava osasto) myönsi 10. joulukuuta 2001 kansallisen hyväksynnän toimenpiteille 1, 2, 4 a), 5 ja 7. Euroopan komission tarkastajat tekivät Sapard-viraston, kansallisen rahaston ja ylimmän tarkastusviraston hyväksymistarkastuksen 28. tammikuuta ja 1. helmikuuta 2002 välisenä aikana. Sitten 15. huhtikuuta 2002 tehtiin komission päätös 2002/299/EY tuen hallinnoinnin siirtämisestä Slovakian täytäntöönpanovirastoille. Tämä päätös koski viittä ohjelman toimenpidettä: toimenpidettä 1 "Maatilojen investoinnit", toimenpidettä 2 "Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostuksen ja kaupan parantaminen", toimenpidettä 4 a) "Elinkeinotoimintojen kehittäminen maaseutualueilla, muut kuin infrastruktuuri-investoinnit", toimenpidettä 5 "Metsätalous" ja toimenpidettä 7 "Maan vakauttaminen".

9.6.2 Hanke-ehdotukset ja niiden käsittely

Hallinnoinnin siirtämistä koskevan päätöksen jälkeen Sapard-virasto julkaisi vuonna 2002 neljä rahoitustuen hakemuspyyntöä, joiden määräajat olivat 30. kesäkuuta, 31. elokuuta, 30. syyskuuta ja 30. marraskuuta 2002. Yhteensä saatiin 111 hakemusta, joista hyväksyttiin 45 hanketta. Niihin liittyvät Sapard-ohjelman julkiset menot olivat 6 052 000 euroa eli 13 prosenttia hyväksytyihin toimenpiteisiin ohjelmassa käytettävissä olleista julkisista varoista (vuosien 2000 ja 2001 vuotuiset rahoitussopimukset). Saatujen ja sittemmin hyväksytyjen hakemusten määrät olivat kussakin toimenpiteessä seuraavat:

Toimenpide 1:	29 hanke-ehdotusta; 16 hyväksyttyä hanketta
Toimenpide 2:	55 hanke-ehdotusta; 20 hyväksyttyä hanketta
Toimenpide 4 a):	19 hanke-ehdotusta; 4 hyväksyttyä hanketta
Toimenpide 5:	8 hanke-ehdotusta; 5 hyväksyttyä hanketta.

Hyväksytyjen hankkeiden keskimääräinen arvo oli 268 000 euroa.

9.6.3 Ohjelman varojen käytön parantamiseksi toteutetut toimenpiteet

Vuonna 2002 tehtyjen ja hyväksytyjen hanke-ehdotusten suhteellisen pieni määrä johtuu useista vuosina 2001 ja 2002 ilmenneistä tekijöistä, joihin on erilaisia taloudellisia, lainsäädännöllisiä, organisaatioon liittyviä ja muita syitä. Näitä ovat seuraavat:

- Hankkeiden rahoitukseen ei saada yksityisiä rahoituslähteitä, ja maatalous- ja elintarvikealan yrityksillä on vaikeuksia saada luottorahoitusta ja investointipääomaa.

- Monet mahdolliset hakijat eivät vuoden 2002 alkupuoliskolla voineet hakea varoja määrärahojen alueellista kohdentamista koskevien rajoitusten takia ohjelman täytäntöönpanon alkuvaiheessa (muutos tuli voimaan heinäkuussa 2002).
- Määrärahojen alueellinen kohdentaminen. Monet mahdolliset hakijat eivät vuoden 2002 alkupuoliskolla voineet hakea varoja määrärahojen alueellista kohdentamista koskevien rajoitusten ohjelman täytäntöönpanon alkuvaiheessa (sittemmin rajoitusta lievennettiin muuttamalla ohjelmaa heinäkuussa 2002).
- Hallinnon siirtäminen. Yhteensä vain neljä Sapard-ohjelman yhdeksästä toimenpiteestä pantiin täytäntöön, sillä nämä toimenpiteet kuuluivat hallinnon siirtämisestä 15. huhtikuuta 2002 tehdyn komission päätöksen soveltamisalaan. (Ohjelman kaikki toimenpiteet, myös ohjelman mahdolliset muutokset, voidaan toivottavasti panna täysimääräisesti täytäntöön 1. heinäkuuta 2003 alkaen.)
- Toimenpide 7 "Maan vakauttaminen". Hyväksytyssä, voittoa tuottamattomassa toimenpiteessä 7 valtiovarainministeriö ei hyväksynyt määrärahojen kohdentamista ensisijaisten hankkeiden rahoittamiseen vuosina 2002 ja 2003. Tämä vaikutti tehtyjen hanke-ehdotusten määrään ja samalla varojen käyttöön.
- Kansallinen tuki. Vuonna 2002 yrittäjät saattoivat saada kansallisten järjestelmien tukea helpommin kuin Sapard-ohjelman tukea.
- Mahdollisten hakijoiden kokemusten puute. Myös mahdollisten hakijoiden kokemusten puute yhdistettynä Sapard-ohjelman rahoitustukihakemusten käsittelyperusteiden tiukentamiseen johtivat siihen, että varoja käytettiin ennakoitua vähemmän. (Sapard-virasto on jatkuvasti yksinkertaistanut menetelmiään ja sisäisiä menettelyjään, ja vuoden 2002 lopussa niitä oli yksinkertaistettu sen verran, että hankkeiden käsittelyä voitiin nopeuttaa. Hankkeiden käsittelyaika eli aika hanke-ehdotuksen tekemisestä siihen, kun edunsaajan kanssa allekirjoitetaan sopimus, on Slovakiassa noin 30 päivää.) Maksupyynnön vastaanottamisesta maksun suorittamiseen kului keskimäärin 35 päivää.
- Tiedonpuute. Yrittäjät eivät saa tarpeeksi tietoa Sapard-ohjelmasta Slovakian maatalous- ja elintarvikealan kauppakamarilta. Osallistuminen ohjelmaan oli vähäistä useimmissa ammatillisissa järjestöissä ja yhdistyksissä sekä vuonna 2000 että vuonna 2001. Tilanne on jonkin verran parantunut vuodesta 2002 lähtien.
- Neuvontapalvelujen laatu ei ole riittävä Slovakiassa. Tämä kertoo siitä, ettei neuvonantajilla ole tarpeeksi kokemusta Sapard-ohjelman kaltaisten hankkeiden valmistelusta. Sapard-virasto järjestää neuvonantajille säännöllisesti koulutusta.
- Hallintoviranomaisella ja Sapard-virastolla ei ollut maatalousministeriön työntekijöitä vuosina 2001 ja 2002 (asianomaisilla aloilla tarvittiin organisaatiomuutoksia, jotka maatalousministeriö aloitti vuoden 2002 lopussa).

Sapard-ohjelman täytäntöönpanon alusta (15. huhtikuuta 2002) lähtien on toteutettu monia toimenpiteitä ohjelman käyttöasteen parantamiseksi. Vuonna 2002 hallintoviranomainen (maatalousministeriö) ehdotti ohjelmaan useita muutoksia. Sapard-ohjelmasta seurantakomiteassa käytyjen perusteellisten keskustelujen jälkeen Euroopan komission STAR-komitea hyväksyi muutokset yksimielisesti 20. helmikuuta 2002, 24. heinäkuuta 2002 ja 18. marraskuuta 2002. Muutoksiin sisältyivät ohjelman täytäntöönpanon ulottaminen Slovakian koko alueelle, taloudellista elinkelpoisuutta koskevien perusteiden muuttaminen (syyskuusta 2002 alkaen), uusien edunsaajien määrittäminen voittoa tuottamattomassa toimenpiteessä 7 "Maan vakauttaminen", tukikelpoisten kustannusten luettelon tarkistaminen sekä muutokset yksittäisten toimenpiteiden määrärahojen suuruuteen. Kun muutokset oli hyväksytty, Sapard-virasto viimeisteli käsikirjat ja menetelmiä koskevat suuntaviivat. Lisäksi

Sapard-virasto yksinkertaisti merkittävästi hankkeiden valintaa, valvontaa ja maksusuorituksia koskevia prosessejaan ja menettelyjään.

Tämänhetkinen tilanne (31. toukokuuta 2003)

Vuoden 2003 toukokuun loppuun mennessä oli saatu 197 hanke-ehdotusta (16 hylättyä), joista hyväksyttiin 115. Julkisen tuen kokonaismäärä oli 15 262 000 euroa eli 33 prosenttia vuosien 2000 ja 2001 enimmäismääristä.

Toimenpide 1:	47 hanke-ehdotusta, 31 hyväksyttyä hanketta
Toimenpide 2:	105 hanke-ehdotusta, 61 hyväksyttyä hanketta
Toimenpide 4 a):	32 hanke-ehdotusta, 15 hyväksyttyä hanketta
Toimenpide 5:	13 hanke-ehdotusta, 8 hyväksyttyä hanketta.

9.7 SLOVENIA

Kansallisen lainsäädännön muuttaminen

Slovenia on edistynyt oikeusperustan muuttamisessa maatalouden ja maaseudun kehittämisen erityisen liittymisohjelman (Sapard-ohjelman) täytäntöönpanoa varten seuraavasti:

- vuosien 2000–2006 maaseudun kehittämissuunnitelman (Sapard-ohjelman) maatalouden rakennepoliittisia toimenpiteitä koskevan asetuksen antaminen (Ur. l. RS 107/01, 74/02)
- Sapard-ohjelman toimenpiteisiin myönnettävien varojen määrää koskevan asetuksen antaminen (Ur. l. RS 77/02)
- avoin tarjouspyyntö Sapard-ohjelman varojen jakamiseksi (Ur. l. RS 2/2002)
- vuoden 2001 vuotuisen rahoitussopimuksen allekirjoittaminen (19. maaliskuuta 2002) ja sen ratifiointi kansalliskokouksessa; vuoden 2001 vuotuisen rahoitussopimuksen ratifioimista koskevan asetuksen antaminen (Ur. l. RS 16/02, International Agreements)
- toinen avoin tarjouspyyntö Sapard-ohjelman toimenpiteistä (Ur. l. RS 97/02)
- vuoden 2002 vuotuisen rahoitussopimuksen allekirjoittaminen (7. huhtikuuta 2003).

Sapard-ohjelman täytäntöönpanon tulokset

Maataloudesta annetun asetuksen (Ur. l. RS 54/00) perusteella ja vuosien 2000–2006 maaseudun kehittämissuunnitelman (Sapard-ohjelman) sekä monivuotisen rahoitussopimuksen määräysten yhteydessä Slovenian hallitus antoi 13. joulukuuta 2001 vuosien 2000–2006 maaseudun kehittämissuunnitelman (Sapard-ohjelman) maatalouden rakennepoliittisia toimenpiteitä koskevan asetuksen, jossa säädettiin Sapard-ohjelman toimenpiteistä, tarkoituksesta, edunsaajista ja liittymistä edeltävän tuen myöntämistä koskevista yleisistä vaatimuksista. Asetuksessa annetaan oikeusperusta vuosien 2000–2006 maaseudun kehittämissuunnitelman (Sapard-ohjelman) maatalouden rakennepoliittisiin toimenpiteisiin myönnettävien varojen määrää koskevan asetuksen antamista ja avoimien tarjouspyyntöjen julkaisemista varten.

Sapard-virasto on toistaiseksi julkaissut kaksi avointa tarjouspyyntöä (tammikuussa 2002 ja marraskuussa 2002) neljästä maaseudun kehittämissuunnitelman toimenpiteestä (muusta kuin teknistä apua koskevasta toimenpiteestä): maatilojen investoinnit (kotieläintalous ja jalostus), investoinnit elintarviketeollisuuden (maito-, liha- ja kalateollisuuden) uudelleenjärjestelyyn ja muuttamiseen, tuki maatilojen taloudellisen toiminnan monipuolistamiseen (maatilamatkailu

ja käsiteollisuus) sekä maaseudun infrastruktuurit (vedenjakeluinfrastruktuurit, luontopolut ja maantieinfrastruktuurit).

Järjestettiin kaksi avointa tarjouspyyntöä, joihin saatiin muun muassa monivuotisia investointihankkeita koskevia hakemuksia. Kaikkiaan saatiin 112 hakemusta 11. huhtikuuta 2003 mennessä. Seuraavassa taulukossa on yksityiskohtaiset tiedot hakemusten tilanteesta toimenpiteittäin.

Toimenpide	YHT.	Määräraha- päätökset	Tehdyt sopimukset	Perutut sopimukset	Maksu- pyynnöt	Hylätty	Evätty
I. Maatilojen investoinnit	20	13	13	/	17	/	5
II. Elintarvike- teollisuuden investoinnit	19	11	11	/	12	7	/
III. Maatilojen taloudellisen toiminnan monipuolistaminen	49	32	27	5	25	4	8
IV. Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen ja parantaminen	24	14	14	/	23	4	/
YHTEENSÄ	112	70	65	5	77	15	13

Sapard-viraston kanssa tehtiin yhteensä 65 investointitukisopimusta. Maksusitoumusten määrä oli yhteensä 2,5 miljardia SIT.

TOIMENPIDE	Kohde	Tehtyjen sopimusten määrä	Määrärahojen kokonaismäärä (SIT ²⁴)	Kansalliset määrärahat	EU:n määrärahat
I. Maatilojen investoinnit	Nautaeläimet	9	228 031 054	76 010 351	152 020 703
	Siat	3	76 187 610	25 395 870	50 791 740
	Lampaat ja vuohet	1	6 981 543	2 327 181	4 654 362
	Yhteensä	13	311 200 207	103 733 402	207 466 805
II. Investoinnit maatalous- ja kalastustuotteiden jalostuksen ja kaupan parantamiseen	Maito	5	286 081 838	95 360 613	190 721 225
	Liha	6	975 678 572	325 226 191	650 452 381
	Yhteensä	11	1 261 760 410	420 586 803	841 173 607
III. Maatilojen taloudellisen toiminnan monipuolistaminen	Matkailu	27	447 925 509	149 308 503	298 617 006
	Käsiteollisuus	0	0	0	0
	Yhteensä	27	447 925 509	149 308 503	298 617 006
IV. Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen ja parantaminen	Vedenjakelu	14	549 552 507	183 184 169	366 368 338
	Luontopolut	0	0	0	0
	Yhteensä	14	549 552 507	183 184 169	366 368 338
YHTEENSÄ		65	2 570 438 633	856 812 878	1 713 625 755

²⁴

1 € = 232,5825 SIT.

Seurantakomitea ja ohjelmaan ehdotetut muutokset

Sapard-ohjelman seurantakomitean jäsenille tiedotettiin toisessa istunnossa (10. joulukuuta 2002) Sapard-ohjelman toimenpiteiden täytäntöönpanon tilanteesta täytäntöönpanon seurantaan koskevien indikaattorien ja Sapard-ohjelmaan ehdotettujen muutosten osalta.

Vuonna 2002 ja vuoden 2003 alussa Sapard-ohjelman hallintoviranomaisena toimiva maa-, metsä- ja kalatalousministeriö laati ehdotusta Sapard-ohjelman yksittäisten toimenpiteiden nykyisten kelpoisuusperusteiden muuttamisesta. Muutokset koskevat etenkin toimenpidettä 1, jossa tukihakemuksia on saatu paljon ennakoitua vähemmän. Jotta kiinnostus määrärahoja kohtaan lisääntyisi, Sapard-virasto ja maatalouden neuvontakeskus ovat laatineet ehdotuksen perusteiden muuttamisesta. Muutosehdotus toimitettiin komissiolle (maatalouden pääosasto, F4, Sapard-ohjelmista vastaava yksikkö) ja esiteltiin yksityiskohtaisesti seurantakomitean jäsenille 10. joulukuuta 2002 pidetyssä toisessa istunnossa. Istunnossa sovittiin, että asiakirjoja olisi täydennettävä ja työmarkkinaosapuolten ehdotukset olisi otettava huomioon, ennen kuin asiakirjoja tarkastellaan uudelleen seurantakomitean istunnossa kirjallisessa menettelyssä. Seurantakomitean jäsenet hyväksyivät ehdotuksen 8. huhtikuuta 2003 ja toimittivat sen komissiolle, jotta sitä voitaisiin yhdenmukaistaa komission yksiköissä ja jotta STAR-komitea voisi vielä käsitellä sitä.

Vielä merkittävämmät muutokset liittyvät toimenpiteeseen 1 "Maatilojen investoinnit".

Seuraavia muutoksia on ehdotettu: edunsaajien ikäraja poistetaan; tuki ulotetaan puutarhatalouteen; tukikelpoisten maatilojen vähimmäiskokoa pienennetään kolmeen hehtaariin; maatalouskoneiden ostoa ei sidota investointeihin; investointien laajuutta ja julkisen tuen enimmäismäärää ohjelmakaudella laajennetaan; rakentamista ja erityisesti eläinsuojien muuttamista ei sidota ainoastaan luonnonmukaiseen kotieläintuotantoon vaan kaikkeen kotieläintuotantoon eläinsuojelunormien mukaisesti.

Slovenia – rahoituksen seuranta (kumulatiiviset tiedot 31. joulukuuta 2002, SIT)

TOIMENPITEET	Sapard-ohjelma 2000–2006 27. lokakuuta 2000 tehty päätös K(2000) 3138			Sapard-viraston maksusitoumukset			
	Tukikelpoiset kokonaiskustannukset	Julkinen tuki		Hankkeiden määrä	Tukikelpoiset kustannukset		
		Yhteensä	EU		Yhteensä	Julkinen tuki	
	a	b	c	d		e	f
Maatilojen investoinnit	10 867 233 321,00	4 890 255 215,00	3 260 170 143,00	12	588 751 446,00	271 183 555,00	180 789 036,70
Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostus ja kauppa	15 968 181 136,00	5 588 863 103,00	3 725 908 735,00	10	3 586 488 009,00	1 253 544 610,00	835 563 073,00
Vaihtoehtoisia tulonlähteitä tarjoavan taloudellisen toiminnan monipuolistaminen	3 912 345 528,00	1 956 172 764,00	1 304 115 176,00	21	665 664 528,00	332 832 265,00	221 888 177,00
Maaseudun infrastruktuurit	1 862 954 368,00	1 862 954 368,00	931 477 184,00	10	464 350 201,00	348 262 652,00	232 175 101,30
Tekninen apu	110 251 164,00	110 251 164,00	82 688 636,00	–	–	–	–
Yhteensä	32 720 965 517,00	14 408 496 614,00	9 304 359 874,00	53	5 305 254 184,00	2 205 823 082,50	1 470 415 388,00

Slovenia – rahoituksen seuranta (kumulatiiviset tiedot 31. joulukuuta 2002, SIT)

	Toteutuminen					Toteutumisen indikaattorit						
	Toteutettujen hankkeiden määrä	Tukikelpoiset kustannukset				Toteutettujen hankkeiden osuus	Sidottujen tukikelpoisten kustannusten osuus ohjelman tukikelpoista kokonaiskustannuksista	Edunsaajille suoritettujen maksujen osuus maksusitoumuksista	Edunsaajille suoritettujen maksujen osuus maksupyynnöistä	Edunsaajien kustannusten osuus sidotuista kustannuksista	Sidottujen EU:n varojen osuus ohjelmassa ennustetusta määrästä	EU:n maksujen osuus ohjelmassa ennustetusta määrästä (15=8/2)
		Edunsaajien kustannukset		Edunsaajille maksettu julkinen rahoitusosuus								
		Ilmoitettu yhteensä	Tukipyynnöt	Tuki yhteensä	EU							
h	i	j	k	l	m = h/d	n = e/a	o = k/f	p = k/j	q = i/e	r = g/c	s = l/c	
Maatilojen investoinnit	0	345 668 151,90	158 699 096,84	142 339 124,00	94 892 749,40	0,0 %	5,4 %	52,5 %	89,7 %	58,7 %	5,5 %	2,9 %
Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostus ja kauppa	0	590 515 221,30	195 000 000,00	195 000 000,00	130 000 000,70	0,0 %	22,5 %	15,6 %	100,0 %	16,5 %	22,4 %	3,5 %
Vaihtoehtoisia tulonlähteitä tarjoavan taloudellisen toiminnan monipuolistaminen	1	146 905 889,10	73 532 763,22	51 692 452,50	34 461 636,00	4,8 %	17,0 %	15,5 %	70,3 %	22,1 %	17,0 %	2,6 %
Maaseudun infrastruktuurit	0	323 685 624,20	191 382 284,00	191 382 284,00	111 561 457,00	0,0 %	24,9 %	55,0 %	100,0 %	69,7 %	24,9 %	12,0 %
Tekninen apu	–	–	–	–	–	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Yhteensä	1	1 406 774 886,50	618 614 144,06	580 413 860,50	370 915 843,10	1,9 %	16,2 %	26,3 %	93,8 %	26,5 %	15,8 %	4,0 %

9.8 UNKARI

Sapard-virasto ilmoitti Sapard-ohjelman hakemuspyynnöstä 26. syyskuuta 2002 kansallisen hyväksynnän jälkeen. Hakijoilla oli suhteellisen vähän aikaa laatia hakemus. Lyhyestä määräajasta ja hakuvaatimusten monimutkaisuudesta huolimatta aluetoimistot ja elintarvikejalostusyksiköt saivat erittäin suuren määrän hakemuksia. Lähes jokainen hakija joutui kuitenkin korjaamaan hakemuksessa olleita puutteita, joten hakemusten tehokas käsittely voitiin aloittaa vasta puutteiden korjaamista koskeneen määräajan päätyttyä.

Tässä analyysissä selvitetään, miten monta hakemusta kolmeen hyväksytyyn toimenpiteeseen on tehty, mikä niiden arvo on ja mitkä ovat hakijoiden pääpiirteet eli ketkä ovat tehneet hakemuksia ja millä alueella.

9.8.1 Hakemusten pääpiirteet

Aluetoimistot saivat 1 160 hakemusta. Seuraavassa taulukossa kuvataan niiden jakautumista toimenpiteittäin.

Toimenpiteen kuvaus	Hakemukset		Hanke	Tuki	Keskiarvot (eFt)		
	Määrä	Osuus (%)	Arvo (1 000 HUF)	Pyyntö (1 000 HUF)	Hankkeen arvo	Tuki	
						Pyyntö	Osuus (%)
111 Maatilojen investoinnit	308	26,6	14 667 700	5 526 576	47 622	17 943	37,7
1111 Koneiden hankinta	59	5,1	1 778 931	512 100	30 151	8 680	28,8
1113 Rakentaminen	152	13,1	8 199 265	3 126 885	53 943	20 572	38,1
1114 Muut maataloihin liittyvät investoinnit	97	8,4	4 689 504	1 887 591	48 345	19 460	40,3
114 Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostus ja kauppa	251	21,6	25 023 701	9 733 201	99 696	38 778	38,9
1308 Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen ja parantaminen	601	51,8	14 778 828	10 523 396	24 590	17 510	71,2
YHTEENSÄ	1 160	100,0	54 470 229	25 783 173			

Yli 50 prosenttia hakemuksista koski toimenpidettä "Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen ja parantaminen". Myös elintarviketeollisuuden parannuksia koskevaan toimenpiteeseen tehtiin paljon hakemuksia, mutta kiinnostus toimenpidettä "(Maatalous)koneiden hankinta" kohtaan on ollut vähäistä. Tähän voivat olla syynä maatalouskoneita koskevan tuen ehtojen tiukentaminen vuonna 2002.

Toimenpiteessä 111 "Maatilojen investoinnit" hankkeiden keskimääräinen arvo on selvästi enimmäisarvoa pienempi. Toimenpiteessä 1308 "Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen ja parantaminen" tukihakemusten arvo vaihteli 6 miljoonan HUF:n²⁵ ja 60 miljoonan HUF:n välillä, joten keskimääräisistä arvoista ei voida tehdä päätelmiä.

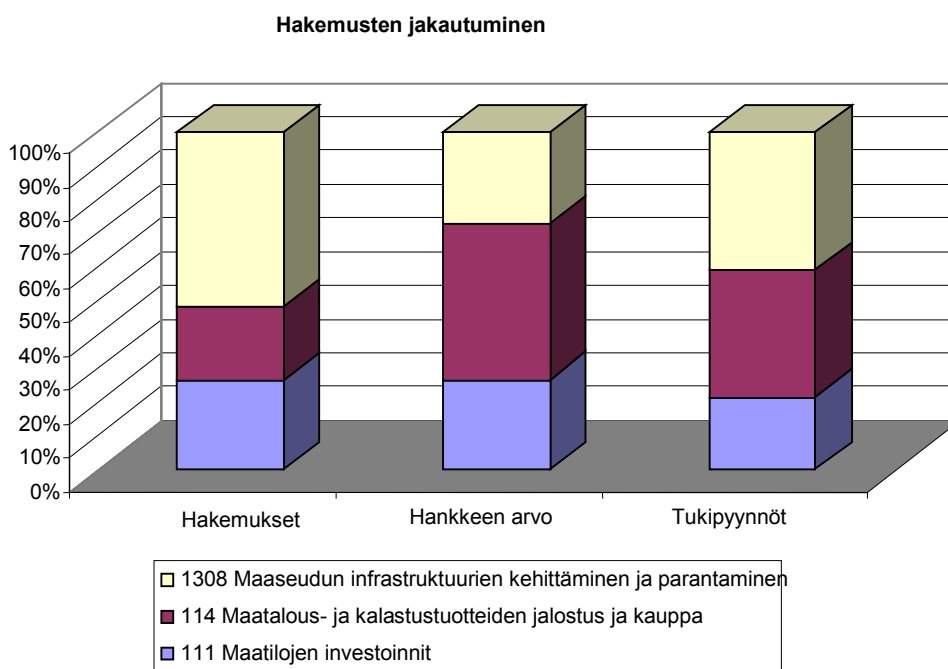
Jos verrataan suunniteltuja määrärahoja ja Sapard-suunnitelman tiettyihin toimenpiteisiin tehtyjä hakemuksia, voidaan todeta seuraavaa:

²⁵ 1 € = 245,6800 HUF.

- arvioitu talousarvio on ylittynyt elintarviketeollisuuden parannusten osalta
- infrastruktuureja koskevien parannusten tukipyynnöt ovat erittäin suuret
- maatilojen investointien tarve on ennakoitua pienempi.

Syynä tähän on korkean tukitason ja merkittävän tuen määrän houkuttelevuus toimenpiteissä 114 ja 1308.

Seuraavassa kuviossa on esitetty hakemusten jakautuminen määrän mukaan ja niiden arvo toimenpiteittäin.

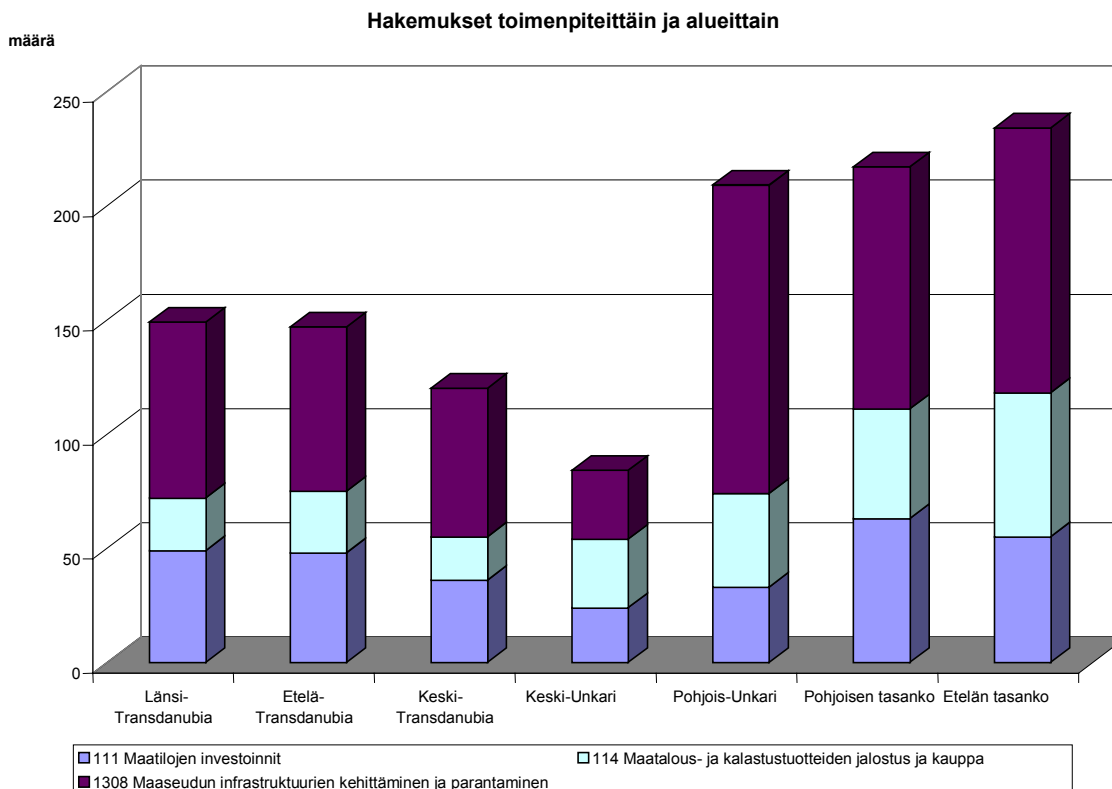

9.8.2 Hakemusten alueellinen jakautuminen

Voidaan olettaa, että hakuinnostus on yhteydessä tiettyjen alueiden taloudelliseen tilanteeseen. Vähiten hakemuksia saatiin Keski-Unkarista. Tähän voi olla syynä, että sen pinta-ala on pienin seitsemästä alueesta.

Toimenpiteeseen "Maatilojen investoinnit" saatiin eniten hakemuksia pohjoisen suuren tasangon alueelta. Pohjois-Unkarista saatiin vain 33 hakemusta. Tähän voivat olla osasyynä maatalouden epäsuotuisat tuotanto-olot.

Seuraavassa kuviossa on esitetty hakemusten jakautuminen alueittain.

Elintarviketeollisuuden investoinnit keskittyvät Unkarin itäosaan, mikä saattaa johtua perinteistä.

Infrastruktuurien kehittämisen suurta suosiota ei osattu odottaa. Pohjois-Unkarista saatiin 135 hakemusta, ja tukea haettiin eniten pohjoisen suuren tasangon alueelta.

Lisäksi tarkasteltiin keskimääräisiä tukipyyntöjä alueittain ja toimenpiteittäin. Keskimääräinen tukipyyntö hanketta kohti on Keski-Unkarissa 29 prosenttia suurempi kuin koko maassa. Länsi-Transdanubiassa tämä indikaattori on 11,5 prosenttia pienempi kuin keskimääräinen tukipyyntö hanketta kohti.

9.8.3 Hakumenettelyn ensimmäisen kierroksen osallistujat

Yritykset tekivät 51,4 prosenttia hakemuksista. Osuuskuntien lisäksi 649 yhteisyritystä osallistui hakumenettelyyn. Yksityisyrittäjät tekivät 290 hakemusta eli 25 prosenttia kaikista hakemuksista. Paikalliset julkisyhteisöt tekivät 195 hakemusta, joista kaikki yhtä lukuun ottamatta koskivat toimenpidettä "Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen ja parantaminen". Muut järjestöt (kuten valtioista riippumattomat järjestöt) tekivät 26 hakemusta eli hieman yli 2 prosenttia kaikista hakemuksista.

Toimenpiteessä 111 yritykset tekivät yli 50 prosenttia hakemuksista, toimenpiteessä 114 yli 75 prosenttia. Osuuskunnat tekivät noin 5 prosenttia hakemuksista. Osuus on varsin alhainen etenkin toimenpiteessä "Maatilojen investoinnit".

Yksityisyrittäjät ovat olleet varsin aktiivisia: he tekivät 40 prosenttia hakemuksista toimenpiteessä "Maatilojen investoinnit".

Paikallisten julkisyhteisöjen osuus toimenpiteen "Maatilojen investoinnit" hakemuksista oli kuitenkin alhainen (194 hakemusta). Tässä toimenpiteessä yritykset tekivät 234 hakemusta ja yksityisyrittäjät 123 hakemusta.

Hankkeiden arvo ja tukipyynnöt vastaavat tiettyjen taloudellisten toimijoiden oletettua taloudellista voimaa. Yritykset, joilla on oikeushenkilöllisyys, tekivät arvoltaan suurimmat hakemukset.

Yksityisyrittäjien ja sellaisten yritysten, joilla ei ole oikeushenkilöllisyyttä, tekemien hakemusten absoluuttinen arvo on vain 40 prosenttia niiden yritysten tekemien hakemusten arvosta, joilla on oikeushenkilöllisyys. Tilanne on sama toimenpiteissä 111 ja 114. Osuuskuntien tekemien hanke-ehdotusten arvo toimenpiteissä 111 ja 114 on melkein sama kuin niiden yritysten tekemien hanke-ehdotusten arvo, joilla on oikeushenkilöllisyys.

9.8.4 Yhteenveto

Hakumenettelyn ensimmäinen kierros alkoi 26. syyskuuta 2002 ja päättyi joidenkin toimenpiteiden osalta 16. marraskuuta ja muiden toimenpiteiden osalta 1. joulukuuta. Tänä aikana Sapard-viraston aluetoimistoihin tehtiin ennakoitua enemmän hakemuksia.

Yritykset tekivät yli 50 prosenttia saaduista 1 160 hakemuksesta. Tuotanto-olojen parantamista koskevien toimenpiteiden ja erityisesti maatilojen parannusten osalta paljon hakemuksia saatiin myös yksityisyrittäjiltä.

Maaseudun infrastruktuurien kehittämistä koskevassa toimenpiteessä yritykset olivat aktiivisempia kuin paikalliset julkisyhteisöt.

Hakemuksia ja hakijoita on arvioitava lähemmin, ennen kuin voidaan tehdä päätelmiä Sapard-suunnitelman täytäntöönpanosta.

Viiden uuden toimenpiteen osalta

- kansallinen hyväksyntäviranomainen sai toimenpiteiden asiakirjat 31. tammikuuta 2003
- niiden perusteella kansallinen tarkastusvirasto aloitti hyväksyntämenettelyt virastossa 1. huhtikuuta 2003.

9.9 ROMANIA

Euroopan unioni myöntää Romanianle vuosittain seitsemän vuoden ajan noin 153 miljoonaa euroa määrärahoja, joita ei tarvitse korvata ja joilla helpotetaan yhteisön säännösten hyväksymistä alalla sekä parannetaan maatalouden kilpailukykyä.

9.9.1 Sapard-ohjelman institutionaalinen järjestelmä

- *Sapard-virasto* on maatalous-, elintarvike- ja metsätalousministeriön alainen julkinen oikeushenkilö, joka vastaa ohjelman teknisestä ja taloudellisesta täytäntöönpanosta.
- *Toimivaltainen viranomainen* on valtiovarainministeriön kansallinen rahasto, joka tutkii viraston rakenteet ja menettelyt hallinnon, kirjanpidon, maksujen ja sisäisen tarkastuksen osalta.
- *Hallintoviranomaisena* toimii Euroopan yhdentymisen ministeriö, joka vastaa tehokkaasta ja moitteettomasta yhteensovittamisesta sekä tiedottaa ohjelman seurannasta ja arvioinnista.
- *Todistuksen myöntävä elin* on Romanian tilintarkastustuomioistuin, ja sen toimivalta kattaa Sapard-viraston tilien ulkopuolisen tarkastuksen ja todentamisen.

- *Seurantakomitea* koostuu ohjelman piiriin kuuluvista aloista vastaavien valtion laitosten edustajista, työmarkkinaosapuolten edustajista ja Euroopan komission tarkkailijoista. Sen tehtävänä on varmistaa ohjelman täytäntöönpanon valvonta sekä sen tehokkuus ja laatu.
- *Toimeksiannon saaneet laitokset* ovat Sapard-viraston perustamia. Niiden tehtävänä on panna täytäntöön toimenpide 1.1 "Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostuksen ja kaupan parantaminen" ja toimenpide 2.1 "Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen ja parantaminen" sekä tarkistaa rahoitushakemusten ja maksupyyntöjen kelpoisuus. Toimeksiannon saaneita laitoksia on kaksi: maatalous-, elintarvike- ja metsätalousministeriö sekä yleisten töiden, liikenne- ja asuntonministeriö.

9.9.2 Sapard-ohjelman julkisuus

Romanian Sapard-ohjelman julkisuuskampanja alkoi syyskuussa 2001. Kaikille ohjelmasta kiinnostuneille henkilöille ja julkisille laitoksille laadittiin esitteitä, kansioita ja muuta tiedotusaineistoa, kuten hakijan opas.

Ohjelman edistämiseksi on järjestetty yhteisön ohjelmia ja politiikkoja käsitteleviä alueellisia tiedotusseminaareja ja -konferensseja Sapard-ohjelman kahdeksan aluetoimiston tasolla.

9.9.3 Sapard-ohjelman täytäntöönpano

Yhteisön asetusten mukaisesti ja maan edistymistä kohti EU:n jäsenyyttä koskevaa strategiaa noudattaen vuodesta 2001 lähtien on toteutettu lainsäädännöllisiä ja institutionaalisia toimenpiteitä, joilla luodaan ja vakiinnutetaan hallintojärjestelmä Romanian Sapard-ohjelman täytäntöönpanoa varten.

Samalla, kun vuonna 2002 valmisteltiin Sapard-viraston keskitettyjen ja alueellisten rakenteiden ja hajautettujen teknisten yksiköiden ulkopuolista hyväksyntää, toteutettiin seuraavat erityistoimenpiteet monivuotisen rahoitussopimuksen ratifioinnista annetun lain nro 316/2001 mukaisesti:

- Ratifioitiin vuoden 2001 vuotuinen rahoitussopimus ja valmisteltiin vuoden 2002 vuotuisen rahoitussopimuksen allekirjoittamiseksi tarvittavia asiakirjoja, järjestettiin Sapard-ohjelman seurantakomitean kokouksia, valmisteltiin ja toteutettiin erityismenettelyjä, jotka koskevat kansallisen maatalouden ja maaseudun kehittämisohjelman päivittämistä ja muuttamista²⁶, sekä valmisteltiin ohjelman muiden toimenpiteiden hyväksymistä.
- Valmisteltiin Sapard-ohjelman väliarviointia, joka on tehtävä 31. joulukuuta 2003 mennessä.
- Seurattiin ohjelman toimenpiteiden ja alatoimenpiteiden täytäntöönpanoa sekä arvioitiin edistymistä.

²⁶ STAR-komitea tarkasteli 26. kesäkuuta 2002 Brysselissä Romanian ehdotuksia kansallisen maatalouden ja maaseudun kehittämisohjelman päivittämisestä ja muuttamisesta. STAR-komitean puoltavan lausunnon perusteella 11 päivänä heinäkuuta 2002 tehdyllä päätöksellä CE/H/2002/1936 muutettiin ohjelman hyväksymisestä 12 päivänä joulukuuta 2000 tehtyä komission päätöstä K(2000) 3742 lopullinen.

- Tehtiin muita Sapard-ohjelman tavoitteiden saavuttamisen ja keskeneräisten toimien tehokkuuden kannalta välttämättömiä institutionaalisia ja lainsäädännöllisiä tarkistuksia.

9.9.4 Sapard-viraston hyväksyntä

Euroopan komissio teki 31. heinäkuuta 2002 päätöksen 2002/638/EY, jolla siirretään Romanian viranomaisille Sapard-ohjelman tuen hallinnointi ja Sapard-virastolle toimenpiteen 1.1 "Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostuksen ja kaupan parantaminen", toimenpiteen 2.1 "Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen ja parantaminen" ja toimenpiteen 4.2 "Tekninen apu" tekninen ja taloudellinen täytäntöönpano.

9.9.5 Yleiskuva Romanian Sapard-ohjelmasta

Elokuun 1. päivästä 2002 alkaen on virallisesti tehty ja kirjattu mahdollisten edunsaajien (hankkeiden) rahoitushakemuksia, jotka koskevat investointeja toimenpiteessä 1.1 "Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostuksen ja kaupan parantaminen" ja toimenpiteessä 2.1 "Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen ja parantaminen". Rahoitushakemukset toimitetaan Sapard-ohjelman täytäntöönpanosta vastaaville aluetoimistoille (BRIPS) kuukausittain.

Elokuussa ja syyskuussa Sapard-virasto allekirjoitti yhteensä 414 sopimusta julkisen ja yksityisen sektorin edunsaajien kanssa (394 sopimusta toimenpiteessä 2.1 ja 20 sopimusta toimenpiteessä 1.1). Tukikelpoiset kokonaiskustannukset olivat 325,8 miljoonaa euroa.

Lokakuussa Sapard-virasto allekirjoitti 8 sopimusta toimenpiteessä 1.1 (tukikelpoiset kokonaiskustannukset olivat 6,9 miljoonaa euroa) ja valitsi 43 hanketta toimenpiteessä 2.1 (tukikelpoiset kokonaiskustannukset olivat 36,47 miljoonaa euroa).

Marraskuussa ja joulukuussa Sapard-ohjelman täytäntöönpanosta vastaaviin aluetoimistoihin tehtiin 21 hanke-ehdotusta toimenpiteessä 1.1 ja 394 hanke-ehdotusta toimenpiteessä 1.2. Tukikelpoiset kokonaiskustannukset olivat 321,4 miljoonaa euroa.

Tällä hetkellä Romanian viranomaisten painopisteenä on valmistella ja hyväksyä muita toimenpiteitä kansallisen maatalouden ja maaseudun kehittämissuunnitelmassa. Näihin kuuluvat varsinkin toimenpide 3.1 "Maatilojen investoinnit", toimenpide 3.4 "Sivuelinkeinoja tai vaihtoehtoisia tulonlähteitä tarjoavan taloudellisen toiminnan kehittäminen ja monipuolistaminen" ja toimenpide 4.1 "Ammatillisen koulutuksen parantaminen".

9.9.6 Sapard-ohjelman väliarviointi

Sapard-virasto (hankintaviranomainen) ja Euroopan yhdentymisen ministeriö (edunsaaja toimenpiteessä 4.2 "Tekninen apu Sapard-ohjelmassa") allekirjoittivat joulukuussa 2002 puitesopimuksen hankkeesta "Romanian Sapard-ohjelman väliarviointi".

Romanian Sapard-ohjelman väliarviointia koskevan palvelusopimuksen täytäntöönpanoajaksi on vahvistettu yhdeksän kuukautta alkamispäivästä. Väliarviointi toteutetaan vuoden 2003 toukokuun ja joulukuun välisenä aikana.

9.10 PUOLA

9.10.1 Valmistelut

Puolan Sapard-ohjelman täytäntöönpano alkoi, kun Euroopan komissio oli tehnyt 2. heinäkuuta 2002 päätöksen Puolan tasavallassa toteutettavien maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskevien liittymistä edeltävien toimenpiteiden tuen hallinnoinnin siirtämisestä liittymistä edeltävänä aikana (EYVL L 173, 3.7.2002, s. 41). Päätös koski viittä toimenpidettä seitsemästä ja 87:ää prosenttia käytettävissä olevasta määrästä.

Ministerineuvosto antoi 9. heinäkuuta 2002 asetuksen maatalouden rakenneuudistus- ja nykyaikaistamisviraston Euroopan unionista peräisin olevien määrärahojen hallintointiin liittyvien tehtävien laajuudesta, suuntaviivoista ja toteutustavoista (Puolan tasavallan virallinen lehti 102, 928 kohta). Se on kansallinen perussäädös Sapard-ohjelman rahoitustuen myöntämisen periaatteista.

9.10.2 Täytäntöönpanon alkuvaihe

Maatalouden rakenneuudistus- ja nykyaikaistamisviraston puheenjohtaja antoi 9. heinäkuuta 2002 lehdistötiedotteen, jossa mahdollisille edunsaajille ilmoitettiin rahoitustukihakemusten jättämisen määräajat.

Koska toimenpiteen 1 määrärahat olivat vajaakäytössä ja koska toimenpiteessä 3 haettu määrä ylitti kyseiseen toimenpiteeseen vuosien 2000 ja 2001 vuotuisissa rahoitussopimuksissa käytettävissä olleet määrät, Sapard-ohjelman seurantakomitea antoi 5. marraskuuta 2002 päätöslauselman nro 16 varojen siirtämisestä Sapard-ohjelman toimenpiteiden välillä ohjelmaan sisältyvän 10 prosentin joustosäännön perusteella. Näin tietyn toimenpiteen maksuihin käytettävissä olevien varojen määrää voitiin nostaa jopa 10 prosenttia kyseisen toimenpiteen kokonaismäärästä vuosina 2000–2006. Päätöslauselman mukaisesti toimenpiteestä 1 toimenpiteeseen 3 siirrettiin 47 349 252 euroa (35 511 939 euroa EU:n varoja ja 11 837 313 euroa kansallista osarahoitusta), ja toimenpiteeseen 3 vuosien 2000 ja 2001 vuotuisissa rahoitussopimuksissa osoitettua määrää nostettiin 187 827 131 eurosta 235 176 383 euroon (EU:n varat ja kansallinen osarahoitus).

Määrärahojen siirtäminen toimenpiteestä 1 toimenpiteeseen 3 merkitsi, että edunsaajien kanssa on mahdollista allekirjoittaa sopimuksia (kun julkiset hankinnat on tehty toimenpiteessä 3) Sapard-ohjelmassa 31. joulukuuta 2002 mennessä tehtyjen ja kirjattujen rahoitustukihakemusten perusteella määrästä, joka ylittää 60 prosenttia vuosien 2000 ja 2001 vuotuisissa rahoitussopimuksissa osoitetuista kokonaismäärärahoista.

9.10.3 Jo hyväksytyihin toimenpiteisiin liittyvät ongelmat

Toimenpide 1 "Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostuksen ja kaupan parantaminen"

- Elintarviketeollisuuden taloudellinen tilanne on vaikea.
- Epävakaa markkinatilanne vaikeuttaa maatalous- ja kalastustuotteiden myyntimahdollisuuksia.
- Pankkitakuun saaminen luotoille on kallista.
- Ohjelmassa voidaan tehdä hakemus vain yhteen kolmesta investointiluokasta: yksinomaan EU:n vaatimukseen mukauttamiseen tarkoitetut investoinnit (luokka A), yksinomaan lisäarvon tuottamiseen, laadun parantamiseen jne. tarkoitetut investoinnit (luokka B) tai yksinomaan kielteisten ympäristövaikutusten

lievittämiseen tarkoitetut investoinnit (luokka C). Osarahoitusosuudet ovat erilaiset, eikä edellä mainittuja luokkia voida yhdistää yhteen hankkeeseen.

- Hankkeiden kesto on lyhyt (vuosien 2000 ja 2002 vuotuisten rahoitus sopimusten mukaisten maksupyyntöjen jättämisen määräaika on Puolan lainsäädännön mukaan 10. elokuuta 2003) vuosien 2000 ja 2001 vuotuisissa rahoitus sopimuksissa maksusitoumuksille asetetun määräajan (vuosi 2003) takia.
- Osa tukikelpoisista menoista hyvitetään, kun hankkeet on saatu päätökseen.
- Puolassa sovellettavien sääntöjen mukaan hakemukseen on liitettävä suuri määrä pakollisia lisäasiakirjoja.
- Hakulomake on pitkä ja yksityiskohtainen.

Toimenpide 2 "Maatilojen investoinnit"

Monet maanviljelijät eivät ikänsä takia välttämättä siirrä tilaansa edelleen perillisilleen (he ovat liian nuoria maatalouseläkkeeseen), mutta koska he ovat 50 vuotta täyttäneitä, he eivät Puolassa sovellettavien sääntöjen mukaan voi osallistua tähän ohjelman toimenpiteeseen. Osalla nuorista maanviljelijöistä ei taas vastaavista syistä ole tarpeeksi pitkää kokemusta itsenäisestä maatilalan hoitamisesta (joskus vanhemmat ovat muodollisesti edelleen maatilalan omistajia ja hoitajia eläkeoikeuksiin liittyvistä syistä, vaikka käytännössä lapset hoitavat maatilaa).

Maanviljelijöiltä saatujen tietojen perusteella seuraavat tekijät estävät maanviljelijöitä hakemasta Sapard-ohjelman tukea:

- Maatilojen taloudellinen tilanne on vaikea.
- Luotot ovat kalliita.
- Aiheutuneet kustannukset hyvitetään vasta sitten, kun hankkeet on saatu päätökseen.
- Omia varoja ei ole.
- Markkinatilanne on epävakaa, joten pelätään, ettei tietyille tuotteille välttämättä ole myyntimahdollisuuksia.
- Hankkeiden kesto on lyhyt (vuosien 2000 ja 2002 vuotuisten rahoitus sopimusten mukaisten maksupyyntöjen jättämisen määräaika on Puolan lainsäädännön mukaan 10. elokuuta 2003) vuosien 2000 ja 2001 vuotuisissa rahoitus sopimuksissa maksusitoumuksille asetetun määräajan (vuosi 2003) takia.
- Tukikelpoiset tuotannon alku- ja tavoitetasot ovat alhaisia.
- Rahoituksen määrä on pieni.
- Lisäasiakirjojen kokoamiseen liittyy muodollisia vaikeuksia (liiketoimintasuunnitelmaan liitettävien asiakirjojen voimassaoloaika on vain yksi kuukausi, ja liitteiden hankkiminen on maksullista).
- Hankerahoitusta voidaan saada muista lähteistä (kansalliset etuusluotot, joissa muodolliset vaatimukset on paljon helpompi täyttää).
- On vaikea täyttää muodolliset vaatimukset, jotka koskevat ikää, koulutusta, maatalousvakuutusrahaston vakuutusta tai maataloudesta saatua kokemusta.

Toimenpiteessä 3 "Maaseudun infrastruktuurien kehittäminen" hakemusten määrä ja laatu olivat erittäin hyviä. Tärkeimpänä syynä tähän oli, että kunnilla ja paikallisilla

julkisyhteisöillä on jo paljon kokemusta julkisen tuen hakemisesta sekä kansallisissa että EU:n liittymistä edeltävissä välineissä (Phare, Ispa).

Seuraavat ongelmat on kuitenkin syytä ottaa esille:

- Hankkeiden kesto on lyhyt (vuosien 2000 ja 2002 vuotuisten rahoitussopimusten mukaisten maksupyyntöjen jättämisen määräaika on Puolan lainsäädännön mukaan 10. elokuuta 2003) vuosien 2000 ja 2001 vuotuisissa rahoitussopimuksissa maksusitoumuksille asetetun määräajan (vuosi 2003) takia.
- Aiheutuneet kustannukset hyvitetään vasta sitten, kun hankkeet on saatu päätökseen.

9.10.4 Toimenpiteet, joita ei ole vielä hyväksytty

Toimenpide 4 "Maaseutualueiden taloudellisen toiminnan monipuolistaminen"

Täytäntöönpanovalmistelut ovat edenneet viimeiseen vaiheeseen. Toimenpiteen uusi kuvaus Sapard-toimintaohjelmassa hyväksyttiin seurantakomiteassa 7. helmikuuta 2002 ja STAR-komiteassa 20. maaliskuuta 2002, ja se hyväksyttiin 4. huhtikuuta tehdyllä Euroopan komission päätöksellä. Maatalouden rakenneuudistus- ja nykyaikaistamisvirasto valmisteli toimenpiteen menettelyt syyskuussa 2002 ja lähetti ne kansalliselle hyväksyntäviranomaiselle. Ulkopuolisen tarkastajan laatiman hyväksyntää edeltävän kertomuksen perusteella kansallinen hyväksyntäviranomainen teki 11. kesäkuuta päätöksen kansallisen hyväksynnän myöntämisestä toimenpiteelle 4.

Toimenpide 5 "Maatalouden ympäristötoimenpide (pilottihankkeet)"

Sapard-ohjelman seurantakomitea hyväksyi entisen toimenpiteen "Metsitysohjelma (pilottihankkeet)" poistamisen 7. helmikuuta 2002. Entisen toimenpiteen "Maatalouden ympäristötoimenpide (pilottihankkeet)" poistaminen hyväksyttiin päätöslauselmassa nro 14/2002 seuraavassa kokouksessa 21. kesäkuuta 2002. Seurantakomitea hyväksyi 18. joulukuuta 2002 pitämässään kokouksessa päätöslauselman nro 18/2002 ohjelman "Maatalouden ympäristötoimenpide (pilottihankkeet)" täytäntöönpanosta Sapard-toimintaohjelman toimenpiteessä 5. Puola ja Euroopan komissio olivat neuvotelleet tästä pitkään toimenpiteen 5 poistamista ohjelmasta koskeneen päätöksen jälkeen.

Päätöslauselman taustalla oli tarve valmistella ja kokeilla institutionaalista järjestelmää sellaista maatalouden ympäristöohjelmaa varten, joka otetaan käyttöön Puolan liittyttyä Euroopan unioniin. Tämä on sopusoinnussa vuosien 2004–2006 tulevassa maaseudun kehittämissuunnitelmassa toteutettavan kansallisen maatalouden ympäristöohjelman kanssa.

Ohjelman kuvaus on esitelty ja siitä on äänestetty Sapard-ohjelman seurantakomitean kokouksessa 4. kesäkuuta 2003. Tavoitteena on aloittaa toimenpiteen 5 täytäntöönpano syksyllä 2003.

9.10.5 Sapard-ohjelman seurantakomitean ohjelmaan 18. joulukuuta 2002 hyväksymät muutokset

Sapard-ohjelman tuen saatavuuden ja houkuttavuuden parantamiseksi maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaava ministeriö sekä maatalouden rakenneuudistus- ja nykyaikaistamisvirasto (Sapard-virasto) toteuttivat jo vuonna 2002 toimenpiteitä, joilla muutettiin ohjelmaa ja yksinkertaistettiin täytäntöönpanomenettelyjä.

Toimenpiteessä 2 maidon- ja sianlihantuotannon alku- ja tavoitetasoja nostettiin (ja maidontuotannon osalta myös laskettiin), ja tukitasoja vastaavasti nostettiin, jotta monet

maatilat voisivat hakea tukea. Ohjelmasta poistettiin vaatimus, jonka mukaan maanviljelijöiden on oltava vakuutettuja maatalousvakuutusrahastossa.

Toimenpiteessä 1 otettiin käyttöön mahdollisuus yhdistää erilaisia investointiluokkia ja yhdenmukainen osarahoitusosuus (enintään 50 prosenttia tukikelpoisista menoista) (ongelmallisena pidetty jaottelu luokkiin A, B ja C poistettiin).

Sapard-ohjelman seurantakomitea hyväksyi ohjelmaan tehdyt muutokset 18. joulukuuta 2002 pitämässään kokouksessa.

Kaikki edellä mainitut tarkistukset on määrä hyväksyä komission päätöksellä vuoden 2003 alkupuoliskolla, kun Puolan viranomaiset ovat tehneet vastaavat muutokset hyväksytyihin menettelyihin.

Edunsaajien ja maksusitoumusten määrän ennustetaan kasvavan merkittävästi Puolan Sapard-ohjelmassa vuonna 2003.

LIITE A – Monivuotista rahoitussopimusta ja vuotuisia rahoitussopimuksia koskeva tapahtuma-aikataulu

Rahoitussopimukset	Bulgaria	Tšekki	Viro	Unkari	Latvia	Liettua	Puola	Romania	Slovakia	Slovenia
Rahoitusta koskevan soveltamisasetuksen (asetus (EY) N:o 2222/2000) antaminen	7.6.2000	7.6.2000	7.6.2000	7.6.2000	7.6.2000	7.6.2000	7.6.2000	7.6.2000	7.6.2000	7.6.2000
Yksiköiden välinen kuuleminen rahoitussopimuksen luonnoksesta	12.7.2000	12.7.2000	12.7.2000	12.7.2000	12.7.2000	12.7.2000	12.7.2000	12.7.2000	12.7.2000	12.7.2000
Sopimusluonnoksen toimittaminen ehdokasmaille	20.7.2000	20.7.2000	20.7.2000	20.7.2000	20.7.2000	20.7.2000	20.7.2000	20.7.2000	20.7.2000	20.7.2000
Sopimusneuvottelujen aloittaminen ehdokasmaiden kanssa työkokouksessa	27.7.2000	27.7.2000	27.7.2000	27.7.2000	27.7.2000	27.7.2000	27.7.2000	27.7.2000	27.7.2000	27.7.2000
Työkokouksessa muutetun sopimusluonnoksen toimittaminen ehdokasmaille	3.8.2000	3.8.2000	3.8.2000	3.8.2000	3.8.2000	3.8.2000	3.8.2000	3.8.2000	3.8.2000	3.8.2000
Ehdokasmaiden huomautusten saapuminen	28.8.2000	5.9.2000	2.9.2000	22.8.2000	18.8.2000	21.8.2000	21.8.2000	21.8.2000	22.8.2000	22.8.2000
Toisen yksiköiden välisen kuulemisen aloittaminen	8.9.2000	8.9.2000	8.9.2000	8.9.2000	8.9.2000	8.9.2000	8.9.2000	8.9.2000	8.9.2000	8.9.2000
Muutetun sopimusluonnoksen toimittaminen ehdokasmaille	29.9.2000	29.9.2000	29.9.2000	29.9.2000	29.9.2000	29.9.2000	29.9.2000	29.9.2000	29.9.2000	29.9.2000
Ehdokasmaiden huomautusten saapuminen	9.10.2000	18.10.2000	20.10.2000	20.10.2000	9.10.2000	13.10.2000	15.11.2000	Suull. "OK" 26.10.2000	17.10.2000	18.10.2000
Kolmannen yksiköiden välisen kuulemisen aloittaminen	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000
Muutetun sopimusluonnoksen toimittaminen ehdokasmaille (alustavasti)	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000
Tekstin toimittaminen komissiolle	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000
Päätös komission jäsenelle annettavista valtuuksista allekirjoittaa rahoitussopimus	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000
Sopimus ehdokasmaan kanssa	1.12.2000	1.12.2000	14.12.2000	26.1.2001	7.12.2000	11.12.2000	29.1.2001	12.12.2000	30.11.2000	8.12.2000
Monivuotisen rahoitussopimuksen allekirjoittaminen	18.12.2000	5.2.2001	25.1.2001	1.3.2001	25.1.2001	5.3.2001	25.1.2001	2.2.2001	26.3.2001	5.3.2001
Vuoden 2000 vuotuisen rahoitussopimuksen allekirjoittaminen	12.2.2001	5.2.2001	1.3.2001	1.3.2001	30.3.2001	5.3.2001	29.3.2001	27.2.2001	26.3.2001	5.3.2001
Monivuotisen rahoitussopimuksen tekeminen	20.4.2001	10.12.2001	28.5.2001	15.6.2001	4.7.2001	29.8.2001	18.5.2001	17.1.2002 (pääsiht.)	16.5.2001	28.8.2001
Vuoden 2000 vuotuisen rahoitussopimuksen tekeminen	20.4.2001	10.12.2001	28.5.2001	15.6.2001	11.5.2001	29.8.2001	18.5.2001	17.1.2002 (pääsiht.)	16.5.2001	16.10.2001
Vuoden 2000 varojen sitominen	30.1.2001	31.1.2001	30.1.2001	13.2.2001	30.1.2001	13.2.2001	31.1.2001	13.2.2001	13.2.2001	13.2.2001

Rahoitus sopimukset	<i>Bulgaria</i>	<i>Tšekki</i>	<i>Viro</i>	<i>Unkari</i>	<i>Latvia</i>	<i>Liettua</i>	<i>Puola</i>	<i>Romania</i>	<i>Slovakia</i>	<i>Slovenia</i>
Vuoden 2001 vuotuinen rahoitus sopimus										
Vuoden 2001 vuotuisen rahoitus sopimuksen luonnoksen toimittaminen ehdokasmaille (PO:n kirje)	8.10.2001	8.10.2001	8.10.2001	8.10.2001	8.10.2001	8.10.2001	8.10.2001	8.10.2001	8.10.2001	8.10.2001
Ehdokasmaiden huomautusten saapuminen	19.10.2001	22.10.2001 (s-posti)	29.10.2001		19.10.2001	30.11.2001	7.11.2001	26.10.2001	22.10.2001	26.10.2001
Vastaus ehdokasmaille	28.11.2001	23.11.2001	5.12.2001		28.11.2001	21.12.2001	28.11.2001	23.11.2001	28.11.2001	5.12.2001
Sopimuksen lopullisen luonnoksen toimit-taminen yksiköiden väliseen kuulemiseen	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001
Komission päätös valtuuksista allekirjoittaa sopimus	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001
Vuoden 2001 varojen sitominen (määrä euroina ja päivämäärä)	54 093 686 8.2.2002	22 896 727 18.4.2002	12 596 639 8.2.2002	39 492 002 14.5.2002	22 673 602 8.2.2002	30 956 192 8.2.2002	175 057 271 20.2.2002	156 328 303 6.3.2002	18 980 113 18.4.2002	6 576 465 8.2.2002
Sopimuksen allekirjoittaminen	19.2.2002	30.10.2002	26.4.2002	7.10.2002	11.2.2002	29.4.2002	6.6.2002	30.1.2002	11.9.2002	19.3.2002
Pääsihteeristön ja maatalouden PO:n kirje vuotuisten rahoitus sopimusten tekomenettelyistä	10.10.2002									
Pääsihteeristön kirje vuoden 2001 vuotuisen rahoitus sopimuksen tekemisestä	7.5.2002	21.11.2002	6.5.2002	20.11.2002	6.5.2002	6.5.2002	26.6.2002	6.5.2002	25.9.2002	6.5.2002
Sopimuksen tekeminen	29.7.2002	19.6.2003		26.3.2003	30.5.2002	18.7.2002	10.6.2002	11.10.2002	4.11.2002	17.7.2002
Vahvistuskirje ehdokasmaille sopimuksen tekemisestä	19.9.2002			14.4.2003	25.6.2002	19.9.2002	19.11.2002	19.11.2002	19.11.2002	19.9.2002
Vuoden 2002 vuotuinen rahoitus sopimus										
Vuoden 2002 vuotuisen rahoitus sopimuksen luonnoksen toimittaminen ehdokasmaille (PO:n kirje)	13.6.2002 päivätty kirje 14299									
Ehdokasmaiden huomautusten saapuminen	26.7.2002	12.7.2002	19.7.2002	12.8.2002	11.7.2002	16.7.2002	8.8.2002	5.8.2002	12.8.2002	19.7.2002
Vastaus ehdokasmaille (PO:n kirje)	5.9.2002	23.7.2002	23.7.2002	23.7.2002	23.7.2002	23.7.2002	5.9.2002	13.9.2002	10.9.2002	5.8.2002
Sopimuksen lopullisen luonnoksen toimit-taminen yksiköiden väliseen kuulemiseen	23.7.2002 ja 24.9.2002									
Komission päätös valtuuksista allekirjoittaa sopimus	22.10.2002									
Vuoden 2002 varojen sitominen (määrä euroina ja päivämäärä)	55 582 227	23 526 795	12 942 243	40 578 737	23 297 531	31 808 039	179 874 468	160 630 119	19 502 405	6 757 436
Sopimuksen allekirjoittaminen	4.4.2003	28.5.2003		26.6.2003	4.2.2003	17.2.2003	3.4.2003	1.4.2003	26.6.2003	7.4.2003
Maatalouden PO:n kirje sopimuksen tekemisestä	23.4.2003	18.6.2003			28.3.2003	1.4.2003	14.4.2003	23.4.2003		14.4.2003
Sopimuksen tekeminen	6.6.2003				12.5.2003	6.6.2003	14.4.2003	12.5.2003		
Vahvistuskirje ehdokasmaille sopimuksen tekemisestä					5.6.2003		22.5.2003			

Rahoitus sopimukset	Bulgaria	Tšekki	Viro	Unkari	Latvia	Liettua	Puola	Romania	Slovakia	Slovenia
Vuoden 2003 rahoitus sopimus										
Vuoden 2003 rahoitus sopimuksen luonnoksen toimittaminen ehdokasmaille (PO:n kirje)	25.3.2003 päivätty kirje 8855 AINOASTAAN Romanielle ja Bulgarialle 25.3.2003 päivätty kirje 8856 kahdeksalle muulle ehdokasmaalle									
Ehdokasmaiden huomautusten saapuminen	25.4.2003 (s-posti)	18.4.2003	28.4.2003	13.5.2003	22.4.2003	2.5.2003	7.5.2003	5.6.2003	5.6.2003	
Vastaus ehdokasmaille (PO:n kirje)	27.5.2003	27.5.2003	27.5.2003	27.5.2003	27.5.2003	27.5.2003	27.5.2003	27.5.2003	27.5.2003	27.5.2003
Sopimuksen lopullisen luonnoksen toimittaminen yksiköiden väliseen kuulemiseen	-									
Komission päätös valtuuksista allekirjoittaa sopimus	27.5.2003									
Vuoden 2003 varojen sitominen (määrä euroina ja päivämäärä)	56 133 539	23 760 154	13 070 615	40 981 231	23 528 615	32 123 538	181 658 615	162 223 385	19 695 846	6 824 462
Sopimuksen allekirjoittaminen	23.7.2003	22.7.2003		28.7.2003	27.6.2003		4.6.2003	31.7.2003		22.7.2003
Maatalouden PO:n sopimuksen tekemisestä							5.6.2003			
Sopimuksen tekeminen							10.6.2003			
Vahvistuskirje ehdokasmaille sopimuksen tekemisestä										

LIITE B – OHJELMIIN VUODEN 2002 LOPPUUN MENNESSÄ TEHDYT MUUTOKSET

	<i>Bulgaria</i>	<i>Tšekki</i>	<i>Viro</i>	<i>Unkari</i>	<i>Latvia</i>	<i>Liettua</i>	<i>Puola</i>	<i>Romania</i>	<i>Slovakia</i>	<i>Slovenia</i>
Komission päätös Sapard-ohjelman hyväksymisestä [K(2000).]	20.10.2000 3058 lopull.	26.10.2000 3105 lopull.	17.11.2000 3321 lopull.	18.10.2000 2738 lopull.	25.10.2000 3097 lopull.	27.11.2000 3329 lopull.	18.10.2000 3040 lopull.	12.12.2000 3742 lopull.	17.11.2000 3327 lopull.	27.10.2000 3138 lopull.
Ensimmäiset komission hyväksymät muutokset ohjelmaan	21.5.2002	26.2.2002		26.11.2002	28.11.2001	23.12.2002	22.4.2002	11.7.2002	5.3.2002	
Toiset komission hyväksymät muutokset ohjelmaan		12.4.2002			31.7.2002		5.12.2002		31.7.2002	
Kolmannet komission hyväksymät muutokset ohjelmaan		31.7.2002								
Neljännet komission hyväksymät muutokset ohjelmaan		23.12.2002								

LIITE C – Hallinnoinnin siirtäminen: aikataulu ja kattavuus

Toimenpiteet, jotka sisältyvät jo tehtyihin komission päätöksiin tuen hallinnoinnin siirtämisestä ehdokasmaalle (P)

Toimenpiteet, joille on myönnetty kansallinen hyväksyntä (H)

Toimenpiteet, joille ehdokasmaa on pyytänyt kansallista hyväksyntää (HP)

Toimenpiteet, jotka eivät sisälly ehdokasmaan hyväksytyyn Sapard-ohjelmaan (vuosien 2000–2006 ohjelmiin varattu EU:n rahoitusosuus vuoden 2000 hintoina alun perin hyväksytyyn ohjelman mukaan)

Tilanne 16.6.2003

Asetuksen (EY) N:o 1268/1999 2 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet (1)	BULGARIA		TŠEKKI		VIRO		UNKARI		LATVIA		LIETTUA		PUOLA		ROMANIA		SLOVAKIA		SLOVENIA		
– Maatilojen investoinnit	31 %	1. P	16 %	1. P	43 %	1. P	28 %	1. P	23 %	1. P	47 %	1. P	18 %	1. P	15 %		28 %	1. P	35 %	1. P	
– Maatalous- ja kalastustuotteiden jalostus ja kauppa	24 %	1. P ⁽⁴⁾	17 %	1. P	18 %	1. P	21 %	1. P	26 %	1. P	21 %	1. P	38 %	1. P	17 %	1. P	26 %	1. P	40 %	1. P	
– Laadunvalvonnan ja eläinlääkintätarkastusten rakenteet, elintarvikkeet ja kuluttajansuoja			9 %	1. P									3 %								
– Ympäristöä säästävät maatalouskäytännöt	2 %		3 %	2. P	2 %		4 %		4 %		1 %		2 %		2 %		3 %	H			
– Vaihtoehtoisia tulonlähteitä tarjoavan toiminnan monipuolist.	6 %	1. P	16 %	1. P	18 %	1. P	16 %		24 %	1. P	8 %	1. P	11 %		10 %		11 %	1. P ⁽³⁾	14 %	1. P	
– Lomitus- ja tilanhoitopalvelujen tarjoaminen																					
– Tuottajaryhmittymien perustaminen	1 %	H					7 %						2 %		5 %		H				
– Kylien kunnostaminen ja kehittäminen, maaseudun kulttuuriperinnön säilyttäminen	8 %	H	11 %	1. P ⁽²⁾	4 %		9 %														
– Maanparannus ja maanjako			20 %	1. P					2 %								10 %	1. P			
– Maarekisterien perustaminen ja ylläpito																					
– Ammatillinen koulutus	4 %	H	2 %	H			2 %		4 %	1. P	2 %	1. P	2 %	1. P	5 %		2 %	H			
– Maaseudun infrastruktuurit	6 %	H	5 %	1. P ⁽²⁾	12 %	1. P	12 %	1. P	12 %	1. P	16 %	1. P	28 %	1. P	28 %	1. P	4 %	H ⁽³⁾	10 %	1. P	
– Maatalouden vesivarojen hoito	6 %														3 %						
– Metsätalous, metsitys, investoinnit, kauppa	8 %	H			1 %				3 %	1. P	3 %	H			10 %		8 %	1. P			
– Tekninen apu	4 %	H	1 %	1. P	2 %		1 %	1. P	2 %	H	2 %	H	1 %	1. P	5 %	1. P	3 %	H	1 %		
Ohjelma YHTEENSÄ	100 %	11	100 %	9(2)	100 %	8	100 %	9	100 %	9	100 %	8	100 %	7	100 %	11	100 %	9 (3)	100 %	5	
Toimenpiteet, joissa hallinnointi on siirretty, yhteensä	61 %	3	98 %	9(2)	91 %	4	62 %	4	92 %	6	94 %	5	87 %	5	50 %	3	83 %	5(3)	99 %	4	
Ensimmäinen hyväksyntäpaketti saatu	18.12.2000		13.11.2001		5.2.2001		1.10.2002		27.6.2001		24.7.2001		20.9.2001		12.6.2002		7.1.2002		28.9.2001		
Komission päätös tuen hallinnoinnin siirtämisestä (1. P)			14.5.2001		15.4.2002		15.6.2001		26.11.2002		6.12.2001		26.11.2001		2.7.2002		31.7.2002		15.4.2002		19.11.2001
Toinen hyväksyntäpaketti saatu			28.1.2003		16.10.2002				26.3.2003		3.3.2003						31.3.2003				
Komission päätös tuen hallinnoinnin siirtämisestä (2. P)					19.2.2003																
Kolmas hyväksyntäpaketti saatu					16.1.2003																
Komission päätös tuen hallinnoinnin siirtämisestä (3. P)																					

(1) Toimenpiteen täsmällinen nimi ohjelmassa voi olla erilainen kuin luetellun toimenpiteen nimi.

(2) Tšekissä kumpikin toimenpide (kylien kunnostaminen + infrastruktuurit) sisältyy toimenpiteeseen 2.1 "Kylien kunnostaminen ja maaseudun infrastruktuurit". Hallinnoinnin siirtäminen koskee kumpaakin.

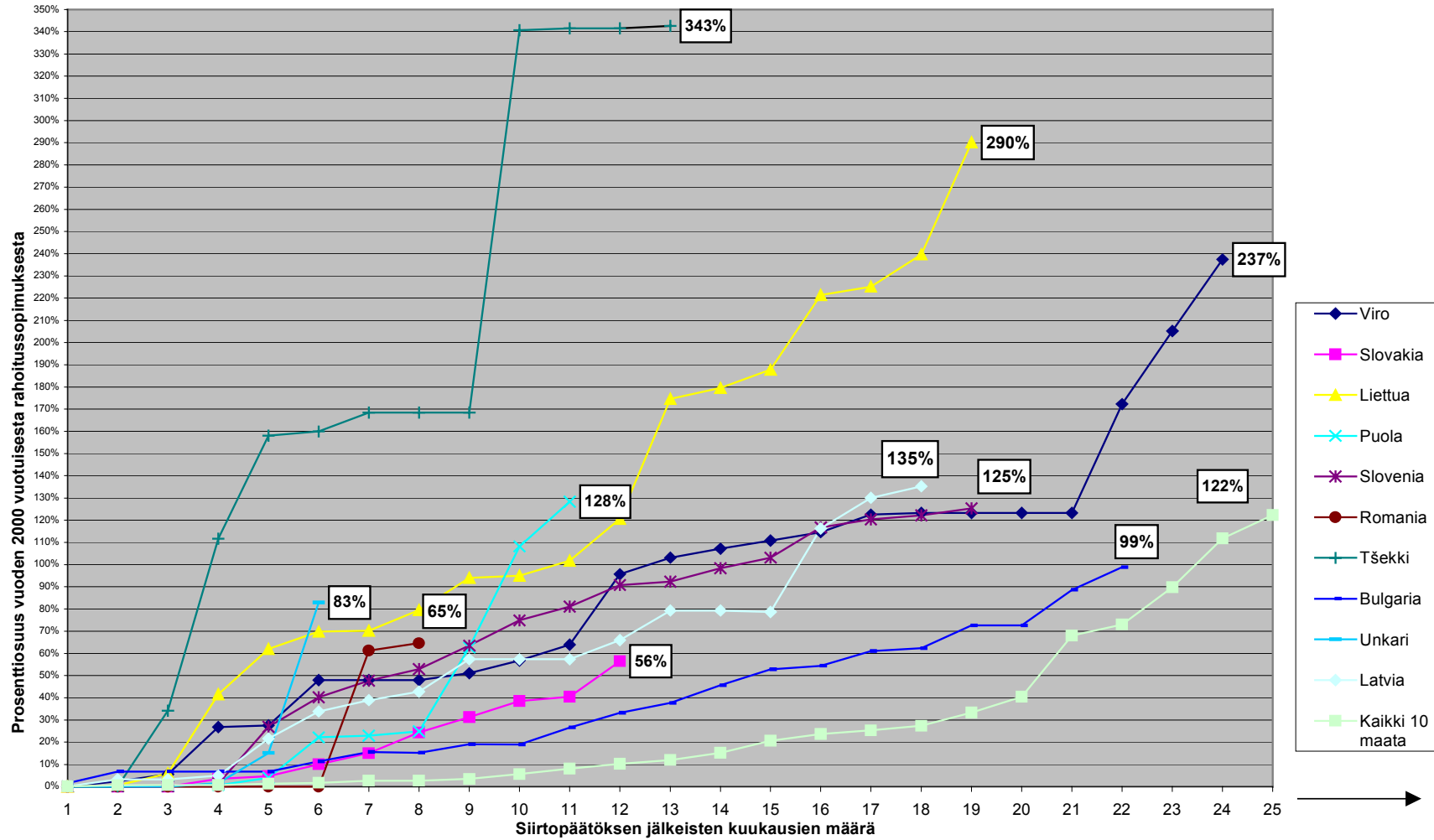
(3) Slovakiassa kumpikin toimenpide (monipuolistaminen + infrastruktuurit) sisältyy toimenpiteeseen 4 "Toiminnan monipuolistaminen maaseudulla". Hallinnoinnin siirtäminen koskee vain monipuolistamista.

(4) Bulgariassa alatoimenpide "Tukkumarkkinat" sisältyy toimenpiteeseen "Kauppa", joka on tällä hetkellä vaiheessa "H".

LIITE D/1 – Lopullisille edunsaajille tehdyt maksusitoumukset

Ehdokasmaiden Sapard-välineessä tekemien hyväksytyjen maksusitoumusten kumulatiiviset määrät ohjelman alusta lähtien																				(euroa)			
Ehdokasmaat	Viro		Slovakia		Liettua		Puola		Slovenia		Romania		Tšekki		Bulgaria		Unkari		Latvia		Yhteensä		
Sapard-osuus vuoden 2000 vuotuisessa rahoitus sopimuksessa	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	
Tilanne kuun lopussa	12 344 729	100	18 602 023	100	30 339 535	100	171 570 075	100	6 445 460	100	153 214 194	100	22 440 617	100	53 016 122	100	38 705 309	100	22 221 936	100	528 900 000	100	
Kesäkuu 2001															834 978	2						834 978	0
Heinäkuu 2001	0	0													3 586 510	7						3 586 510	1
Elokuu 2001	291 559	2													3 586 510	7						3 878 069	1
Syyskuu 2001	685 133	6													3 586 510	7						4 271 643	1
Lokakuu 2001	3 310 460	27													3 580 322	7						6 890 782	1
Marraskuu 2001	3 412 834	28													6 023 662	11						9 436 496	2
Joulukuu 2001	5 922 129	48			0	0			0	0					8 248 833	16						14 170 962	3
Tammikuu 2002	5 922 129	48			172 055	1			0	0					8 094 954	15			31 109	0		14 220 247	3
Helmikuu 2002	5 922 129	48			1 811 919	6			0	0					10 074 484	19			730 211	3		18 538 743	4
Maaliskuu 2002	6 309 053	51			12 624 863	42			80 736	1					10 028 034	19			730 211	3		29 772 896	6
Huhtikuu 2002	7 010 494	57			18 828 773	62			1 740 370	27					14 109 903	27			1 107 913	5		42 797 453	8
Toukokuu 2002	7 902 013	64	0	0	21 171 159	70			2 593 328	40			0	0	17 605 139	33			4 821 309	22		54 092 948	10
Kesäkuu 2002	11 812 564	96	0	0	21 314 961	70			3 077 906	48			0	0	19 962 765	38			7 526 645	34		63 694 841	12
Heinäkuu 2002	12 726 935	103	0	0	24 134 169	80			3 412 434	53			7 678 468	34	24 215 788	46			8 667 331	39		80 835 125	15
Elokuu 2002	13 224 305	107	638 134	3	28 536 897	94	12 046	0	4 098 112	64	0	0	25 071 857	112	28 028 385	53			9 502 829	43		109 112 565	21
Syyskuu 2002	13 676 019	111	884 188	5	28 818 212	95	192 732	0	4 830 193	75	0	0	35 473 179	158	28 877 521	54			12 754 102	57		125 506 146	24
Lokakuu 2002	14 152 893	115	1 862 712	10	30 866 922	102	565 643	0	5 224 522	81	0	0	35 894 537	160	32 363 158	61			12 743 784	57		133 674 171	25
Marraskuu 2002	15 120 294	122	2 792 935	15	36 566 096	121	1 063 133	1	5 853 883	91	0	0	37 818 772	169	33 021 942	62			12 743 784	57		144 980 839	27
Joulukuu 2002	15 220 154	123	4 538 954	24	52 999 155	175	6 800 175	4	5 950 641	92	0	0	37 807 067	168	38 492 964	73	0	0	14 681 846	66		176 490 956	33
Tammikuu 2003	15 220 154	123	5 825 000	31	54 456 979	179	38 144 001	22	6 339 587	98	0	0	37 807 067	168	38 471 406	73	0	0	17 629 240	79		213 893 434	40
Helmikuu 2003	15 220 154	123	7 166 000	39	56 978 046	188	39 374 158	23	6 644 461	103	93 790 219	61	76 461 349	341	46 991 702	89	0	0	17 629 240	79		360 255 328	68
Maaliskuu 2003	15 220 154	123	7 537 000	41	67 192 276	221	42 687 749	25	7 529 627	117	99 049 718	65	76 653 478	342	52 406 666	99	620 177	2	17 478 090	79		386 374 935	73
Huhtikuu 2003	21 263 781	172	10 505 000	56	–	–	107 431 347	63	7 755 457	120	–	–	76 653 478	342	–	–	5 853 168	15	25 820 575	116		475 056 823	90
Toukokuu 2003	25 336 673	205	–	–	–	–	185 757 245	108	7 872 467	122	–	–	76 892 164	343	–	–	32 083 261	83	28 916 090	130		591 561 116	112
Kesäkuu 2003	29 310 443	237	–	–	–	–	220 224 705	128	8 078 466	125	–	–	–	–	–	–	–	–	30 057 953	135		646 645 658	122

Liite D/1: Ehdokasmaiden tekemien hyväksytyjen maksusitoumusten kumulatiiviset määrät Sapard-osuuden yhteisön osasta (kuukausittain ohjelman alusta lähtien ja prosentteina vuoden 2000 vuotuisesta rahoitussopimuksesta).
Tilanne 30.6.2003.

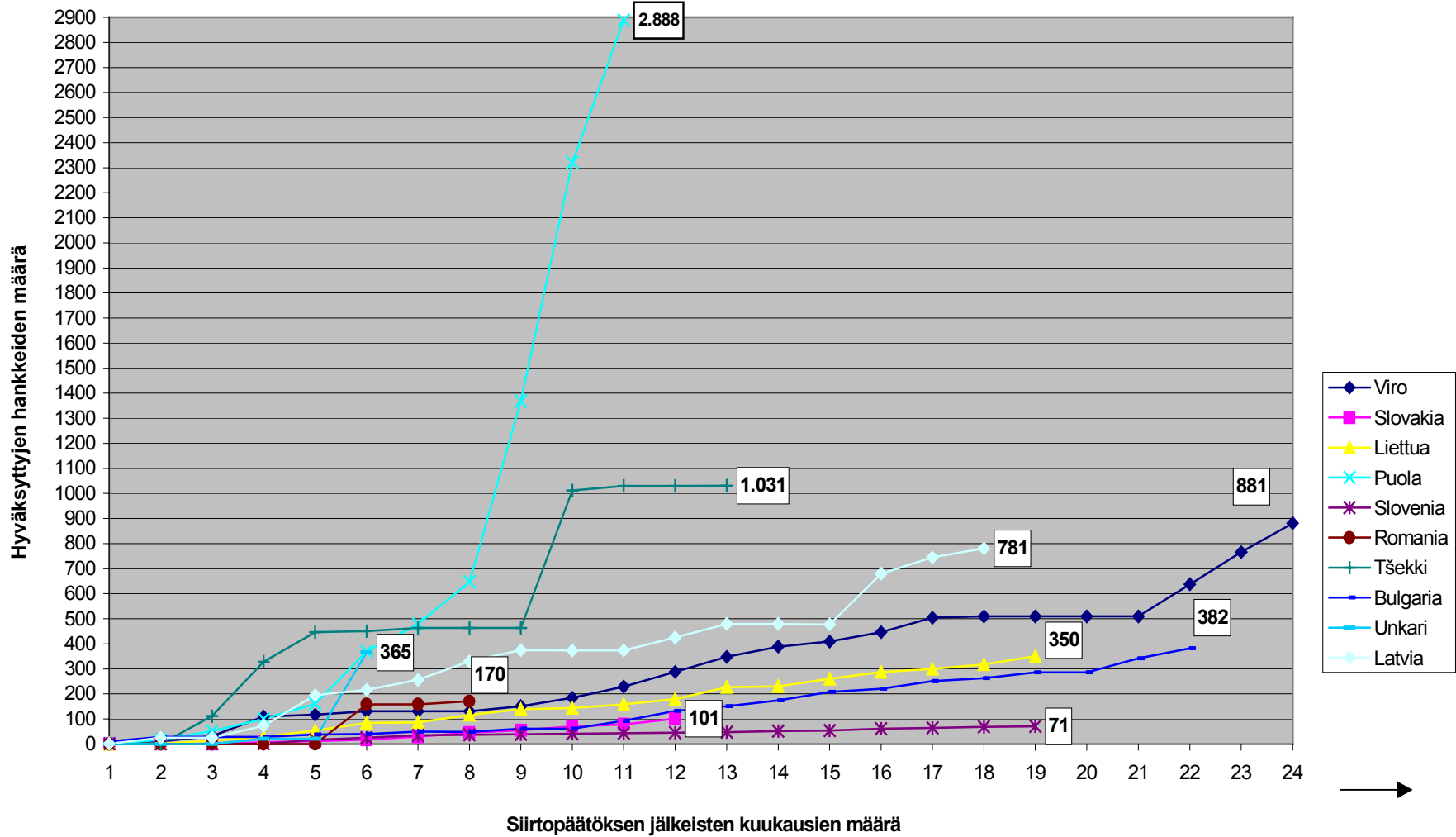

LIITE D/2 – Lopullisille edunsaajille tehdyt maksusitoumukset

Ehdokasmaiden Sapard-välineessä hyväksymien hankkeiden kumulatiiviset määrät ohjelman alusta lähtien

Ehdokasmaat	Viro	Slovakia	Liettua	Puola	Slovenia	Romania	Tšekki	Bulgaria	Unkari	Latvia	Yhteensä
Tilanne kuun lopussa											
Kesäkuu 2001								10			10
Heinäkuu 2001	0							28			28
Elokuu 2001	10							28			38
Syyskuu 2001	31							28			59
Lokakuu 2001	109							37			146
Marraskuu 2001	117							40			157
Joulukuu 2001	130		0		0			49			179
Tammikuu 2002	130		2		0			48		1	181
Helmikuu 2002	130		13		0			61		25	229
Maaliskuu 2002	151		29		1			61		25	267
Huhtikuu 2002	184		54		16			92		73	419
Toukokuu 2002	229	0	85		25		0	132		195	666
Kesäkuu 2002	288	0	87		34		0	151		216	776
Heinäkuu 2002	348	0	116		36		111	173		256	1 040
Elokuu 2002	388	7	139	1	38	0	328	208		329	1 438
Syyskuu 2002	409	11	143	16	41	0	446	220		374	1 660
Lokakuu 2002	446	17	158	51	43	0	450	250		373	1 788
Marraskuu 2002	504	29	179	99	45	0	463	262		373	1 954
Joulukuu 2002	509	45	227	160	47	0	463	286	0	425	2 162
Tammikuu 2003	509	55	230	369	51	158	463	286	0	479	2 600
Helmikuu 2003	509	71	260	479	54	158	1 012	341	0	479	3 363
Maaliskuu 2003	509	78	287	647	61	170	1 030	382	20	477	3 661
Huhtikuu 2003	638	101	299	1 368	64	–	1 030	–	20	679	4 751
Toukokuu 2003	766	–	318	2 321	68	–	1 031	–	365	744	6 266
Kesäkuu 2003	881	–	350	2 888	71	–	–	–	–	781	

Liite D/2: Ehdokasmaiden Sapard-välineessä hyväksymien hankkeiden kumulatiiviset määrät ohjelman alusta lähtien.
Tilanne 30.6.2003.

LIITE E – Komissiolle tehtyjen menoilmoitusten perusteella suoritettut maksut

Maa	Siirtopäätös	Maksusitoumukset				Ohjelman alusta lähtien suoritettut maksut													
		Vuoden 2000 vuotuisen rahoitus-sopimuksen jälkeen	Vuoden 2001 vuotuisen rahoitus-sopimuksen jälkeen	Vuoden 2002 vuotuisen rahoitus-sopimuksen jälkeen	Vuoden 2003 vuotuisen rahoitus-sopimuksen jälkeen	Ennakkomaksut (2)	Suoritukset 3. vuosinelj. 2001	Suoritukset 4. vuosinelj. 2001	Suoritukset 1. vuosinelj. 2002	Suoritukset 2. vuosinelj. 2002	Suoritukset 3. vuosinelj. 2002	Suoritukset 4. vuosinelj. 2002	Suoritukset 1. vuosinelj. 2003	Suoritukset 2. vuosinelj. 2003	Maksut yhteensä				
Bulgaria	17.5.01	53 016 122	54 093 686	55 582 227	56 133 539	12 988 950,00		411 152,67	301 912,29	710 938,95	1 789 343,67	1 712 536,23	5 986 560,24	5 065 977,07			28 967 371,12		
Tšekki	18.4.02	22 440 617	22 896 727	23 526 795	23 760 154	10 995 902,00	(2)						1 620 075,14	5 909 065,42	(4)	7 740 841,36	(5)	26 265 883,92	
Viro	19.6.01	12 344 729	12 595 639	12 942 243	13 070 615	6 048 917,00	(2)	21 570,00	273 132,00	468 569,00	344 129,00	2 443 678,00	4 536 792,00	1 749 573,00				15 886 360,00	
Unkari	27.11.02	38 705 309	39 492 002	40 578 737	40 981 231	9 482 800,00							0,00	0,00				9 482 800,00	
Liettua	5.12.01	30 339 535	30 956 192	31 808 039	32 123 538	14 866 372,00	(2)				412 100,17	2 788 079,51	4 171 097,87	3 046 763,56				25 284 413,11	
Latvia	12.12.01	22 221 936	22 673 602	23 297 531	23 528 615	5 444 374,00					344 518,32	2 453 052,36	1 688 718,25	2 506 390,13				12 437 053,06	
Puola	3.7.02	171 570 075	175 057 271	179 874 468	181 658 615	42 034 668,00							18 584,34	449 316,46	(3)			42 502 568,80	
Romania	3.8.02	153 214 194	156 328 303	160 630 119	162 223 385	37 537 477,00							0,00	0,00				37 537 477,00	
Slovenia	24.11.01	6 445 460	6 576 465	6 757 436	6 824 462	3 158 275,40	(2)					94 196,50	1 595 972,89	490 068,30				5 338 513,09	
Slovakia	18.4.02	18 602 023	18 980 113	19 502 405	19 695 846	4 557 496,00							518 296,00	665 357,00	(3)			5 741 149,00	
Yhteensä	-	528 900 000	539 650 000	554 500 000	560 000 000	147 115 231,40		432 722,67	575 044,29	1 179 507,95	2 890 091,16	9 491 542,60	20 136 096,73	19 882 510,94		7 740 841,36		209 443 589,10	(1)

(1) Kokonaissumma 209 443 589,10 euroa sisältää maksuja 30 491 677,00 euroa vuonna 2001, 123 759 277,07 euroa vuonna 2002 ja 55 192 635,03 euroa vuonna 2003.

(2) Ennakkomaksut on suoritettu täysimääräisinä (49 prosenttia vuoden 2000 vuotuisessa rahoitus-sopimuksessa) Tšekissä, Virossa, Sloveniassa ja Liettuaissa.

(3) Maksupyyntö on saatu ja maksumenettely on kesken. Alustavat luvut ovat pyydettyjä määriä.

(4) Tästä on maksettu 3 499 488,41 euroa ja maksettavaksi on ehdotettu 2 409 577,01 euroa.

(5) Ehdotettu maksettavaksi.